

Latinska vadnica

za

humanistične in realne gimnazije.

Srednja stopnja I.

Sestavil

dr. Josip Pipenbacher.

Druga, bistveno neizpremenjena izdaja.

Odobrila Pokrajinska uprava, oddelek za prosveto
in vere, z odlokom z dne 31./8. 1921, št. 4815.

Cena Dln. 10,-

odobrena z razpisom Pokrajinske uprave
za Slovenijo, odd. za prosveto in vere
z dne 24. jul. 1923, št. 2462.
L. Schwentner, v Ljubljani.

V Ljubljani 1921.

Založil L. Schwentner.

A. Posamezni latinski in slovenski vzgledi h gramatičnim pravilom.

I. Subjekt in predikat.

1. §§*) 178, 180 s.**)

1. Vēnī, vīdī, vīcī. 2. Aestāte saepe grandinat. 3. Hostibus parcētur. 4. Athēniēnsēs cursōrem Lacedaemonem mīsērunt. 5. Probus invidet nēminī. 6. Errāre hūmānum est. 7. Quī mentitur, fallit. 8. Ego rēgēs ēiēcī, vōs tyrannōs intrōdūcītis.¹⁾ 9. Apud Thermopylās rēs ad manūs vēnit. — 10. Populī Rōmānī honōrēs quondam fuērunt rārī et tenuēs. 11. Nēmō ignāviā immortālis factus est (ēvāsīt, exstītīt). 12. Sum fēlix fēlixque manēbō. 13. Dē Epamīnōndā priusquam scrībimus, haec praeci-pienda videntur. 14. In rēbus adversīs animōsus²⁾ atque fortis appārē! — 15. Aristīdēs cōgnōmine Iūstus appellātus est. 16. The-mistoclī paucī parēs putantur. 17. Post Ancum Marcium L. Tarquīnius rēx est creātus. 18. Quot capita, tot sententiae. 19. Deum esse cōnstat. 20. Adherbal dīcit: Ubivīs³⁾ tūtius quam in meō rēgnō sum.

¹⁾ *intrōducō* 3 uvažam, vpeljavam. — ²⁾ pogumen. — ³⁾ *ubivīs* kjer hočeš = povsod.

1. Tovariša varati je sramotno. 2. Oče piše, jaz berem. 3. Jeseni često dežuje. 4. Na obeh straneh so se vojaki ljuto bojevali (pas.). 5. Kar hočemo, to radi verjamemo. 6. Telo je smrtno, duša je nesmrtna. 7. Tebanski grad se je imenoval Kadmeja. 8. Nobeden smrtnik ni ostal do smrti srečen. 9. Že često so postali v nesreči iz prijateljev neprijatelji. 10. Alcibiad je bil v peloponeški vojni izvoljen za vojskovodjo. 11. Prijetno mi je, da

1. *) §§ se nanašajo na I.—III. izdajo Latinske slovnice istega pisatelja; kjer so §§ različni, veljajo v () stoječi za prvo in drugo izdajo. — ** s = in sledeči; tukaj = § 181.

(*quod*) si prišel. 12. Kedaj pride oni jutri, na katerega vse odlašajš? 13. Mnogo (pl.) se je zdelo Grkom častno, kar se je zdelo Rimljanom sramotno. 14. Sokrata je smatralo Apolonovo proročišče za najmodrejšega izmed¹⁾ vseh ljudi⁰ (pas.). 15. Homer je živel pred ustanovitvijo mesta. 16. Demosten in Ciceron sta bila glasovita govornika. 17. Prestani napori so⁰ prijetni. 18. Mnogi so postali po marljivosti in trudu učeni možje. 19. Izkažimo se v nesreči pogumne, v sreči skromne! 20. Nobena vojna se ne smatra za pravično, če ni (= če ne) napovedana. 21. Ko je Cezar premagal Pompejeva sinova (in)²⁾ se je vrnil v mesto Rim, so ga izvolili dosmrtnim diktatorjem in imenovali imperatorja (pas.). 22. Publija Scipiona so Rimljani smatrali za najboljšega moža (pas.). 23. Brž ko je prišlo do boja, je Adherbal zbežal.

2. § 182.

1. Cicerō cōsul coniūrātiōnem Catilīnāriam patefēcit. Dēfendī rem pūblicam adulēscēns, nōn dēseram senex. 3. Hannibal pīnceps in proelium ībat, ultimus excēdēbat. 4. Sciēns tē laedere nōluī. 5. Alcibiadēs absēns accūsātus est. 6. Sōlī hōc sapientī contingit, ut nihil faciat invītus. 7. Ūnā urbe nostrā tōtam Graeciam līberāvī. 8. Aut vīvō mihi aut mortuō grātiās agēs. 9. Pāvōnem cibī grātiā Rōmae pīmus occīdit ōrātor Hortēnsius. 10. Urbs haec, quia postrēma aedificāta est, Neāpolis nōminātur.

1. Temistoklej se je popolnoma posvetil državi. 2. Katon se je še⁰ v sivi⁰ starosti učil. 3. Najprej so se baje Tirci učili črk. 4. Le modrijan more živeti brez strahu. 5. V življenju so Diona imenovali tirana, po smrti so ga pa⁰ slavili kot osvoboditelja domovine (pas.). 6. Tiberij Grakk je kot ljudski tribun predložil zakon, da naj se razdeli (čas!) denar Atala, pergamskega kralja, med ljudstvo. 7. Sovražniki so se začeli kazati na različnih mestih. 8. Ujetniki so v strahu in molče gledali v tla. 9. Pravični mož vedoma ne dela krivice. 10. Lacedemonski poslanci so Temistokleja zatožili v Atenah v njega odsotnosti. 11. Rimljani so Hispanijo nazadnje ukrotili. 12. Marij je za svojega sedmega konzulovanja (sedmič k.) umrl.

1. ¹⁾ Besede z " se ne latinijo. — ²⁾ V () stoječa konjunkcija ali pronomen naznanja participialni sklad.

II. Skladnost subjekta in predikata.

3. § 183.

1. Tempus fugit. 2. Neoclēs fuit Themistoclis pater. 3. Ūsus est optimus magister. 4. Vīta rūstica parsimōniae magistra est. 5. Stellae sunt certae ducēs nautārum. 6. Athēnae omnium artium inventricēs¹⁾ fuērunt. 7. Pulvis et umbra sumus. 8. Themistoclis pater fuit generōsus, mater peregrīna fuit. 9. Litterārum sententia haec erat. 10. Sardēs ā Graecīs incendiō dēlētae sunt. — 11. Hannibal venēnum hausit; is fuit fīnis clārissimī imperatōris tōtīus antīquitātis. 12. Haec est pūgna Cannēnsis. 13. Caesar Alesiam, quod est oppidum Mandūbiōrum²⁾, oppūgnāvit. 14. Quam dīcimus virtūtem? 15. Quid est iūstitia? — 16. Pars per agrōs dīlāpsī³⁾ sunt, pars urbēs petunt fīnitimās. 17. Decem mīlia peditum Macedonum mōre armātī fuērunt. 18. Dux cum tribus mīlibus peditum captī sunt. 19. Alius alium cohortātī in hostem sē ruērunt. 20. Urbs Athēnae ā Persīs expūgnāta et incendiō dēlēta est.

¹⁾ *iventrix*, *icis* iznajditeljica, izumiteljica. — ²⁾ Mandubiji, keltski narod v Galiji. — ³⁾ *dilapsi* raziti (razkropiti) se.

1. Vse (pl.) se izpreminja, nič ne izgine. 2. Aleksander Veliki je bil macedonski kralj. 3. Scipion je razdejal Kartagino (tudi pas). 4. Narava je najboljša voditeljica. 5. Te so bile konzulove besede. 6. Nekaj (= del) jih potegne meče, nekaj jih zgrabi za kopje. 7. Glavne zarotnike (= glave zarote) so usmrtili (pas.). 8. V bitki pri Kanah je bilo 70.000 Rimljanov ali ubitih ali ujetih. 9. Kar imenujejo eni hrabrost, to se zdi drugim smelost. 10. Kaj je bilo vzrok trojanske vojne? 11. Isto hoteti in isto ne hoteti, šele to je pravo prijateljstvo. 12. Pridobite si modrost; kajti to je največje bogastvo. 13. Tebe, ki so glavno mesto Beotije, je baje Kadem ustanovil (pas.). 14. Često ste slišali, da je mesto Sirakuze zelo veliko. 15. Cezar je poslal vso konjenico naprej, ki naj bi opazovala (= videla), kam (= na katere strani) potujejo (čas!) sovražniki. 16. Kar je pri petju soglasje, to je v državi sloga. 17. Hieron je vprašal Simonida, kaj je (čas!) Bog. 18. Vsa Belgija (*Belgae, arum*), ki je tretjina vse Galije, se je zarotila proti Rimljanom. 19. Temistoklej je zatrjeval, da zaznamuje (*significāre*) Apolon ladje kot leseni zid (pas.). 20. Orel je

kralj ptic. 21. Grške države so vsako leto spravile po 460 talentov na otok Del; kajti hotele so, da (*acc. c. inf.*) bi bil ta skupna skladnica (*aerarium*, *r*). 22. Pozneje bodete uvideli, da je izkušnja najboljša učiteljica. 23. Mesto Korioli so Rimljani izvojevali (pas.).

4. §§ 184—188.

1. Carthāgō et Numantia Rōmānīs māximam glōriam attulērunt. 2. Sī tū et Tullia, lūx¹⁾ nostra, valētis, bene est; ego et Cicerō meus valēmus. 3. Ego et omnēs bonī tē ōdimus, Catilīna. — 4. Pater et avus mortuī sunt. 5. Ducis cōniūnx et filia ab hostibus captae sunt. 6. Uxor ac filius Coriolānum amplexī sunt. 7. Mīlites et signa mīlitāria²⁾ nātūrā locī obscurātī³⁾ sunt. — 8. Corinthus et Carthāgō ā Rōmānīs eōdem annō dīrutae sunt. 9. Nox atque praeda hostēs remorātae (-a) sunt. 10. Rōmānīs bella et labōrēs iūcunda erant. — 11. Salva⁴⁾ est uxor, domus, liberī tuī. 12. Aut tū errāvisti aut amīcus noster. 13. Senātus populusque Rōmānus intellegit bellum esse necessārium. — 14. Impedīmenta et omnis equitātus secūtus est. 15. Themistoclē, Idem, inquit, multō plūra bona fēcī, postquam in tūtō ipse, ille in perīculō esse coepit.

¹⁾ luč; tukaj: solnce. — ²⁾ *militaris*, e vojaški, vojen. — ³⁾ *obscurō* zatemnim, skrijem. — ⁴⁾ *salvus* 3 rešen, nepoškodovan.

1. Mati in oče naj bosta otrokom draga! 2. Ank Marcij in Tarkvinij sta bila kralja (latini na 3 načine!). 3. Moja čuječnost je rešila vas, starejšine, in vse državljanke (pas.). 4. Jaz in ti in vsi dobri državljanji" ljubimo to svojo domovino. 5. Jaz in moja Tulijska te željno pričakujeva. 6. Ciceron je rešil državo in mesto Rim (pas.). 7. Žene in otroke naših prednikov so sovražniki često odvedli v sužnost (pas.). 8. Da (*quod*) sta zdrava ti in tvoj oče, me veseli (= se veselim). 9. Orgetorigovo hčer in enega sina so Rimljani ujeli (pas.). 10. Antonij in Kleopatra, ki sta bila leta 31. pr. Kr. od Oktaviana premagana, sta umrla istega leta. 11. Apolon in Diana sta se rodila na otoku Delu. 12. Aristid in Temistoklej sta se zelo (*optimē*) uslužila atenski državi. 13. Niti denar (pl.), niti krasne hiše, niti naslade se ne smejo (gl. § 121) šteti med dobrine. 14. Z jedjo in pijačo se odganja glad in žeja. 15. Kdo ne ve, da so modrijani bogastvo in časti vedno zaničevali (pas.)? 16. Micipsa je bil v skrbeh, da (*nē*) bi izbruhnil kak upor ali vojna.

III. Atribut in apozicija.

5. §§ 189—194.

1. Pugnā Marathōniā nihil adhuc exstitit nōbilius; nūlla enim umquam tam exigua manus tantās opēs prōstrāvit. 2. Per mediam vallem amnis fluit. 3. Iugurtha frātre meum interfēcit. 4. Vōs in meā iniūriā dēspectī estis. 5. Volusēnus erat vir cōnsiliū māgnī et virtūtis. 6. Omnēs vīcī atque omnia aedificia incēnsa sunt. 7. Tiberium et Gāium Sempronios audīvī. 8. Urbs Syrācūsae ā Corinthiīs condita est. 9. Imperātor Augustus annō p. Chr. n. quartō decimō mortuus est. 10. Caesar in flūmine Rhēnō (Rhēnō flūmine) pontem fēcit. 11. In librīs Hērodotī, patris historiae, multās fābulās legētis. 12. Athēnae, omnium artium inventricēs, multōs et ēgregiōs poētās tulērunt. 13. Thasiōrum cīvītās praecipuā ergā Athēniēnsēs fidē erat.

1. Cesarja Tita so vsi ljubili. 2. Kamil je razrušil etrursko mesto Veje. 3. Smrt modrijana Sokrata je mnoge Atence razžalostila. 4. Atenski vojskovodja Cimon je zapodil ob reki Strimonu velike traške čete v beg. 5. (Ko) se je Lizander polastil sovražnega brodovja, ni nič drugega nameraval kakor to^o, da bi imel (= držal) vse države v svoji oblasti. 6. Sovražniki so opustošili vsa polja in vse livade. 7. Kralja Romul in Tul Hostilij sta bila zelo bojevita. 8. Mesto Korirole je osvojil mladi Gaj Marcij. 9. Slavni Gaj Julij Cezar je spravil vso Galijo pod rimsko oblast. 10. Sirakuze, ono krasno mesto sicilsko, je hrabri Marcel po dolgem obleganju (*obsidēre*, ko je . . .) osvojil. 11. Hamilkar je vzel (= peljal) svojega 9letnega sina s seboj v Hispanijo. 12. (Ko) je bil Temistoklej iz mesta Aten izgnan, je zbežal k perzijskemu kralju Artakserksu. 13. Komu nista znani imeni Tiberija in Gaja Grakka? 14. Na vojno z morskimi roparji se je Pompej koncem (pri I in II. izdaji: § 182, 2 p 2) zime pripravil, v začetku pomladī jo^o je začel, končal jo^o je sredi poletja. 15. Luna, neprestana spremljevalka zemlje, ne sveti s svojo, ampak s tujo lučjo. 16. Vaše dobrote, zbrani očetje, so se mi iztrgale. 17. Brali bodete, da je Adherbal, sin numidskega kralja Micipse, v rimskem senatu rekel: „Nikoli torej ne bo naša rodbina uživala miru (= mirna)?“

IV. Casus obliqui kot stavkova določila.

Akuzativ.

6. § 197.

1. Elephantus equōrum vēlōcitātem aequāre nōn potest. 2. Eum locum, ubi nātī sumus, numquam vītābimus. 3. Athēniēnsēs Miltiadī clāssem dedērunt, ut īnsulās, quae barbarōs adiūverant, bellō persequerētur. 4. Miltiadēs nōn minus prūdentīā quam fēlicitāte adiūtus est. 5. Themistoclēs nōn effūgit cīvium suōrum invidiam. 6. Hostēs tēla dēficere coepērunt. 7. Clāssem Xerxis duo mīlia onerāriarum¹⁾ sequēbantur. 8. Alcibiadēs Persārū cōnsuētūdinem imitātus est. 9. Imparēs nātūrae imparia studia sectantur. 10. Nolite aemulārī eōs, quī malīs artibus ad summōs honōrēs pervēnērunt! — 11. Pausaniās simulāvit captīvōs, quōs Xerxī remīserat, ex vinculis pūblicīs effūgisse. 12. Aristīdis iūstitiā factum est, ut omnēs fere cīvītātēs Graeciae ā Lacedaemoniīs ad Athēniēnsēs dēficerent. 13. In rēbus adversīs animō nē dēfēceris!²⁾ 14. Achillēs Patroclum (Patroclī necem) ultus est.

¹⁾ *onerārius* 3 tovoren; *onerāria*, *ae* tovorna ladja. — ²⁾ ne kloni!

1. Atenci so obdali Pirejsko pristanišče s takim zidom (pl.), da se je enačilo z mestom samim glede krasote (*dignitās*, abl.). 2. Publij Decij se je pri Sentinu ravnal po vzgledu svojega deda in je rešil s svojo smrtjo domovino. 3. Ogiblajte se napak, sledite kreposti in^o prava slava vam ne poide! 4. Lacedemonci Atencem na Maratonskem polju niso pomagali proti Peržanon (tudi pas.). 5. V 24. poglavju 21. knjige Livijeve zgodovine (pl.) boste brali, da je Hanibal prekoračil Pireneje (= Pirenejske gore) s četami, ki so mu sledile. 6. Prijatelji pomagajo prijateljem v težkih (comp.) okoliščinah (pas.). 7. V drugi punski vojni se je Mazinisa Kartazanom izneveril in^o prestopil^o k Rimljanom. 8. Rokam sovražnikov je Cezar često ušel; rokam svojih sodržavljanov ni mogel uiti. 9. Akil se je maščeval nad Hektorjem za (*prō*) usmrnitev Patrokla. 10. Mnogim zlom se uide s smrtjo. 11. Sokrat ni hotel uiti iz ječe, dasi bi bil mogel (ind. pf.). 12. Cezar se ni nikoli maščeval svojim nasprotnikom. 13. Rimski mladeniči so se družili (= šli za) s kakim odličnim možem in so ga posnemali (= z njim teknovali). 14. Lacedemonci so napisali imena onih držav, ki so jim bile poma-

gale v bitki pri Platejah (pas.), na (*in* z abl.) zlati trinožnik, ki so ga postavili (plpf.) v Delfih. 15. Kurcij pripoveduje, da je Aleksander Veliki hlepel po (= hodil za) razkošnih pojedinah. 16. Rimskim vojakom je često nedostajalo streliva. 17. Atenci so se pokorili Temistoklejevemu nasvetu in so znesli vse svoje imetje^o na ladje. 18. Rimljani so se tako hudo maščevali nad Kartazani, da so njihovo mesto do tal porušili.

7. § 198 s.

1. Cavē canem! 2. Māgna dīī cūrant, parva neglegunt. 3. Horātīī soror hostium mortem lūgēbat. 4. Militēs aut suum fātum querēbantur aut cum familiāribus¹⁾ suīs commūne perīculum miserābantur. 5. Dēspērāns victōriam coepī suādere pācem. — 6. Nōn mē fugit glōriam mē tibi debere. 7. Parvum parva decent.

¹⁾ *familiaris, is* (prisrčni) prijatelj.

1. Demosten je zelo žaloval nad smrtjo svoje hčere. 2. Nevešči vojaki so sedeli v svojih šatorih in tožili o svoji usodi. 3. Ne smejmo se nikoli siromakom in nesrečnikom! 4. Hedučani so se pritoževali o krivicah Helvečanov. 5. Vsi so obupali nad zmago (*in*) zbežali. 6. Cudimo se nespameti onih, ki puste duha vsled^o brezbriznosti (*abl.*) otrpniti. 7. Bojim se Danajcev, (če) tudi (= *et*) prinašajo darila. 8. Ko se je vojskovodja vrnil, so mu rojaki veseli čestitali na slavni zmagi. 9. Neki modrijan trdi: Če so bogovi, se ne brigajo za človeške zadeve. 10. Vsi se nadejamo miru. 11. Vsi pričujoči (= ki so bili pričujoči) so tolažili v žalosti očeta, ki je jokal za svojim umrlim sinom. 12. Neznano ti ni, kako je težko vsem ugajati. 13. Kar se spodobi možu, to se često dečku ne spodobi (tudi *pl.*)

8. § 200 s.

1. Hannibal Flaminium cōsulem ad lacum Trasumēnum circumvēnit. 2. Nilus perfluit mediam Aegyptum. 3. Rhēnus multās urbēs praeterfluit. 4. Exercitus Rōmānus Rhēnum ponte trānsiit. 5. Rhodanus nōnnūllīs locīs facile trānsītur. 6. Agēsīlāus Hellēspontum cōpiās māximā celeritāte trāiēcit. 7. Belgae ōlim Rhēnum trāductī sunt. — 8. Caesar multās nātiōnēs adiit. 9. Saepe arrogantia antecēdit calamitātem. 10. Lēgātī Caesarem

in itinere convēnērunt. 11. Sulla p̄imus urbem Rōmam armātus ingressus est. 12. Miltiadēs in vinculis p̄blicis diem suprēmum obisse trāditur. 13. Vērus amīcus p̄ amīcō perīculum aut invidiam nōn invītus subit.

1. Brez bojazni so pluli mornarji mimo nevarnih skalin. 2. Znano je, da je Ciceron prepotoval vso Azijo. 3. Rem je baje skočil čez zid (pl.), ki ga je bil zgradil njegov brat. 4. Cezar je izvedel, da so Helvečani prepeljali tri četrtine svojih čet čez Arar. 5. Timotej je plul okoli Peloponeza (in) pognal lacedemonsko brodovje v beg. 6. Najprej je Hanibal prekoračil z vojsko Alpe. 7. Gotovo je, da morajo vsi ljudje umreti. 8. Rimski narod je sklenil zavezo z numidskim kraljem Maziniso. 9. Pripoveduje se, da Pitagora ni prepotoval samo Egipta, ampak da je obiskal tudi Perzijo. 10. Jugurta navali iznenada na rimski tabor. 11. Ko je Timoleont sklenil življenje, so ga Sirakuzanci pokopali na državne stroške (pas.). 12. V petem letu druge punske vojne je nastopil Fabij Maksim četrti konzulat. 13. Aleksander Veliki je obiskal zelo mnogo mest in narodov. 14. Vojskovodji se spodobi hoditi pred vojsko. 15. Aristid se je pred vsemi^o drugimi Atenci tako zelo odlikoval po nesebičnosti, da je dobil priimek (= se je imenoval s priimkom) Pravični. 16. Učitelj nam je rekel, da se je Cezar podal čisto v največjo nevarnost.

9. § 202.

1. Cicerō vērissimum iūs iūrandum iūrāvit. 2. Hostēs proelium male pūgnāvērunt. 3. Nōn audīmus ea, quae ā nātūrā monēmur. 4. Quid ad mē venītis? 5. Avārus nihil aliud studet nisi pecūniae augendae.

1. Pri Farzalu so bili Rimljani ljut boj, iz katerega je Cezar končno odšel kot zmagalec. 2. Po časteh me ne žeja, a^o tudi po slavi ne (*nec*) hrepenim. 3. Neki zgodopisec pripoveduje, da je Scipion sanjal čuden sen. 4. Hanibal je prisegel najsvetejšo prisego, da ne bode nikoli Rimljanom prijatelj. 5. Ljudje se najbolj vesele tega, kar dosežejo z največjim naporom. 6. Vsi ljudje teže po tem edinem, da bi bili srečni. 7. Včasih diši vino po žveplu.

10. § 203.

1. Cerēs hominēs frūmentī ūsum docuisse dicitur. 2. Deus hominēs rēs futūrās cēlāvit. 3. Iūs civīle ā nōbīs didicistī.

4. Militēs dē clāde cēlantur. — 5. Pācem tē pōscimus omnēs. 6. Caesar cotīdiē Haeduōs frūmentum, quod pūblicē erant polliciti, flāgitābat. 7. Hōc tē vehementer ōrō (rogo), ut hōs, quī tibi beneficiō meō frātrēs sunt, cārōs habeās. 8. Nolīte patī mē frūstrā ā vōbīs auxilium petere. 9. Cicerō aegre tulit, quod cōsul eum nōn p̄mum rogāverat sententiam. 10. Amīcus mē dē rē pūblicā interrogāvit.

1. Očetu nismo mogli prikriti nenadne smrti sinove (tudi pas.). 2. Prosi Boga le za to [= ne prosi Boga za nič razen (*nisi*)], za kar moreš (konj.) javno prositi! 3. Kdor nam nič ne prikriva, je odkritosrčen prijatelj. 4. Sokrat je učil mladino skromnosti, zmernosti, stanovitnosti in drugih čednosti (tudi pas.). 5. Najstarejšega izmed senatorjev je konzul vprašal najprej za njegovo mnenje (tudi pas.). 6. Katon, vprašan za svoje mnenje o Kartadžanih, je baje vselej odgovoril: Sicer pa menim, da se mora Kartagina razdejati. 7. Kdor (pl.) prosi Boga le za bogastvo, ga prosi za nekaj mialjivega. 8. Odposlanci vse Galije so prosili Cezarja pomoči proti Ariovistu. 9. Dasi je prikrival Tisafern Pavzaniji¹⁾ svoje načrte, je ta vendar zapazil, da zbira čete. 10. Izkušnja, najboljša učiteljica, nas uči mnogo umetnosti. 11. Ko bi bili Katilinovi načrti Ciceronu ostali (= bili) prikriti, bi se rimska država bila mogla (ind. pf.) uničiti. 12. Odgovori na^o to, kar sem te vprašal! 13. Oče je vprašal Hanibala, bi li hotel oditi z njim (§ 264, 2) v tabor. 14. To (= ono), moj dragi^o Tiron, te prosim, da se zelo marljivo brigaš za svoje zdravje. 15. Dionizij je učil glasbe Epaminondo, Damon Perikleja. 16. V dvomljivih slučajih vprašaj modre može za njihovo mnenje [= kaj menijo (*sentio*)].

¹⁾ Latini: Pavzanija, dasi mu je T... prikrival, je vendar...

11. § 204.

1. Rōma Cicerōnem patrem patriae libera dīxit. 2. Omnēs ferē cīvitātēs Graeciae Athēniēnsēs ducēs sibi dēlēgērunt. 3. Sōcratem Apollō sapientissimum iūdicāvit. 4. Omnēs et dīcuntur et habentur tyrannī, quī potestāte sunt perpetuā in eā cīvitāte, quae libertāte ūsa est. 5. Philippus Alexandrō filiō Aristotelem praeceptōrem sūmpsit. 6. Cōgnōvī tē hominem optimum grātissimumque. 7. Augustus in adversāriōs suōs sē clēmentissimum praestitisse dīcitur. 8. Catōnem audīvī dē senectūte disserentem.

9. Homērus Lāertem facit agrum colentem. 10. Rōmānī in Asiā māgnās pecūniās collocātās (-us 3 naložen) habēbant.

1. Epaminonda je smatral vsako zmago nad sodržavljanī (= državljansko) za pogubno. 2. Temistoklej je napravil Atence zelo vešče pomorski vojni. 3. Rimski narod je izvolil Cicerona konzulom. 4. Atenci so si vzeli Miltiada za vojskovodjo. 5. Temistoklej je napravil morje varno. 6. Epaminonda je imel za učitelja modroznanstva Lizida Tarentinskega. 7. Jupiter je dal Priamu Merkurija za spremljevalca. 8. Alcibiada so Atenci proglasili za sovražnika domovine. 9. Poveljnik je zmerjal vojake, ker so se izkazali strahopetne in iskali rešitve na begu. 10. Kdor se izkaže nasproti (*in*) drugim radodarnega, temu tudi drugi pomagajo (*pas.*). 11. Solon Kreza ni hotel imenovati srečnega, češ, da se ne sme pred smrtjo nihče imenovati srečen. 12. Punci so napravili Hamilkarja za poveljnika. 13. Cesar Tit se je izkazal tako blagohotnega, da so ga imenovali ljubezen in radost človeškega rodu. 14. Pomisli, da ti mnogi, ki jih smatraš v sreči za prijatelje, ne bodo pomagali v nesreči! 15. Cezar je zbral (= imel zbrano) iz vse provincije konjištvo. 16. Ko je Aristid videl (= zapazil) nekoga pisati, da se naj izžene (*impf.*) iz domovine, ga je baje vprašal, zakaj to dela (čas!). 17. Apel je naslikal Aleksandra s strelo v roki (= strelo držečega).

12. § 205; 178 p 1.

1. Eheu¹⁾ mē miserum! 2. Hancine²⁾ impudentiam?! 3. Ō miserās hominum mentēs, ō pectora caeca! 4. Prō deūm hominunque fidem! 5. Ecce (en) tuae litterae! 6. Prō sante Iūppiter! 7. Ō māgna vīs vērītātis, quae facile sē per sē ipsa dēfendat! 8. Caesar, Teneō tē, inquit, Āfrica! 9. Ō miser (ali: ō miserum tē), sī haec nōn vīderis!

¹⁾ *eheu* = *heu* joj! — ²⁾ *hincine* itd. ta-li? gl. § 86 prip.

1. Prijatelji, dan sem izgubil! 2. Doklej vendar, Katilina, boš še zlorabil našo potrpežljivost? 3. Evo one hvaljene^o svobode! 4. Oj srečne zemlje, ki vzprejme (*fut. II.*) najboljšega državljana Milona! 5. O moj dobri (*superl.*) Bog, kako kratko je človeško življenje! 6. Kvintilij Var, vrni mi moje legije! 7. Oj tebe nesrečnika, če to (*pl.*) uvidiš, še^o večjega nesrečnika (*kompar.*), če ne uvidiš!

13. § 206.

1. Militēs aggerem pedēs trīgintā altum, pedēs ducentōs longum, pedēs sexāgintā lātum exstrūxērunt. 2. Caesar tridū iter prōcessit. 3. Cāmpus Marathōnius abest ab urbe circiter mīlia passuum decem. 4. Rēx mīlle passūs [mīlle passibus, mīlle passuum spatiō (intervallō)] ā castrīs cōnsēdit. 5. Trōia decem annōs obsessa est. 6. Rōmulus septem et trīgintā annōs rēgnāvit. 7. Hannibal novem annōs nātus (decimum annum agēns, puer novem annōrum) cum Hamilcare patre in castra profectus est.

1. Sagunt, najbogatejše mesto Hispanije, je bil od morja 1000 korakov oddaljen. 2. Dasi Nestor ni imel (*dēficere*) telesne moči, ker je bil 90 let star, je vendar mnogo koristil Grkom z dobrim^o svetom. 3. Smrt Tarkvinija Priska je Rimljanom Servij Tulij nekaj dni prikrival (pas.). 4. Onkraj reke, ki je bila od Cezarjevega tabora okoli 10.000 korakov oddaljena, so pričakovali sovražniki prihod Rimljanov. 5. Hanibal je postal v 27. letu (= 26 let star) nadpoveljnik. 6. Isti je izvojeval Sagunt po 8 mesečnem obleganju [= (ko) ga je bil 8 m. oblegal]. 7. Branilne strehe so bile baje po 8 črevljev visoke, 8 črevljev široke, 16 črevljev dolge. 8. Katon je umrl (*ē vitā dēcēdere*) 85 let star. 9. Numa Pompilij je bil baje 38 let kralj.

Mešani vzgledi o akuzativu.

1. Cezar je prepeljal mnogo (*māgnus*) čet čez Ren (tudi pas.). 2. Atenci so prosili le Lacedemonce pomoči. 3. Cezar se je utaboril 3000 korakov od helvečanskega tabora. 4. Atik se je z največjo skrbnostjo ogibal vsega, kar se mu ni spodobilo. 5. Izbranci so bili poslani v Delfe vprašat za svet, koga naj si vzamejo za vojskovodjo proti Peržanom. 6. Agezilaj ni nikoli nehal pomagati domovini in prijateljem, s čimerkoli (pl. z *rēs*) je mogel. 7. O da bi se po njegovem vzgledu hoteli ravnati vsi naši poveljniki! 8. Epaminonda je vse priznal, kar so bili povedali njegovim^o tovariši, ter se ni branil podvreči se postavni kazni. 9. Temistoklej je sporočil Kserksu, da hočejo Grki čez Helespont zgrajeni most podreti, in ga je o tem prepričal. 10. Kornelij Nepot pravi, da se ne more dvomiti, da je Hanibal prekosil vse^o druge vojskovodje. 11. Temistoklej je moral živeti žalostno življenje pregnanca. 12. Atik je prosil Sulo le to,

da naj ga (§ 264, 2) ne sili bojevati se zoper svoje so-državljanke. 13. Hanibal je delal z vso silo (= silno) na to, da bi napravil macedonskega kralja Filipa Rimljanom za sovražnika. 14. Agezilaj je vzkliknil po zmagi: Oj tužne Grecije, katere sinovi se rajši med seboj pobijajo, kakor združeni bojujejo zoper skupne sovražnike Peržane! 15. Suli so naznanili konjeniki, da je Jugurtov tabor oddaljen od Rimljanov 3000 korakov. 16. Ko je prišel Temistoklej v Sparto, je sprva eforom prikrival kaj se v Atenah godi (čas!).

Genitiv.

14. §§ 209—212.

1. Lātōna līberōs suōs, ut Niobēs iniūriās ulcīscerentur, ōrāvīt. 2. Catōnis ōrātiōnēs nōn minus multae fuērunt quam Lysiae. 3. Verbum ipsum voluptātis nōn habet dīgnitātem. 4. Recentium Helvētiōrum iniūriārum populī Rōmānī oblīvīscī nōn possum. 5. Saepe amicōrum causā aliquid facimus, quod nostrā ipsōrum causā nōn fēcissēmus. 6. Curium cēnsōrēs ā senātū probri grātiā āmōvērunt. 7. Māgnum urbis, meōrum tuīque dēsiderium mē cēpit.

1. Darej je pustil za čuvaje mostu, (ki) ga je zgradil čez Hister, kneze, ki jih je s seboj pripeljal (plp.) iz Azije. 2. Beseda domovina je domoljubom sveta. 3. Koriolan je odvedel materi naljubo svojo vojsko od mesta. 4. Edino moj trud te je rešil (pas.). 5. Periklej, ki je vodil 32 let državo, je zapustil pri Atencih veliko hrepenenje po sebi. 6. Ne dvomimo, da pravo domoljubje ne zahteva plačila. 7. Poželenje po prepovedanih rečeh je pri (= in) ljudeh zelo veliko. 8. Ker je Epaminonda delal vse zaradi domovine, ne zaradi sebe samega, je lahko prenašal narodove krivice. 9. Spomin na te bo v srcih nas vseh vedno živel (= ne bo nikoli ugasnil); nikdar ne bodemo pozabili, kaj si nam naljubo storil. 10. Znano je, da je mnogo Ciceronovih govorov zelo lepih. 11. Naša lastna blaginja nam veleva izpolnjevati zakone. 12. Hlepenje po slavi in časti ne pokvari nravi stano-vitnega moža. 13. Mnogi mislijo, da so rojeni le zaradi zabave. 14. Platon se je pečal (= je obdržal pečanje) z vedami do sive starosti. 15. Kdo ne ve, da je največje vabilo v greh (= grešenje) nada na nekaznjenost? 16. Zvesti ohranitelj (= čuvaj) vseh dogodkov je spomin.

15. § 213.

1. Darēus clāsem quīngentārum nāvium comparāvit eīque Datim praefēcit et Artaphernem. 2. Hostēs saxa māgnī ponderis in mūrō collocābant. 3. Philippus, Lysimachī frāter, iuvenis fuit indolis rārae. 4. Suēbī hominēs immānī corporum māgnitūdine fuērunt. 5. Caesar C. Valērium Procillum, summā virtūte et hūmānitāte adulēscēntem, ad Ariovistum mīsīt. 6. Opidum mūrō sex pedum crassitūdine cingēbātur.

1. Dasi je bil Cinea mož zelo bistrega (= najvišjega) duha (*ingenium*), vendar ni mogel pregovoriti rimskega senata, da bi sklenil s kraljem Pirom mir. 2. Vemo, da je bil Seneka zelo duhovit (= odličnega duha) in učen (= velike učenosti) mož. 3. Aristida so Atenci kaznovali s pregnanstvom 10 let (pas.). 4. Helvečani vzamejo od doma s seboj živila za tri mesece (gen.). 5. Cezar je mislil, da se divji in zelo hrabri (= velike hrabrosti) ljudje ne bodo mogli vzdržati boja. 6. Atenci so dali Miltiadu brodovje 70 ladij, da bi zavojščil otoke, ki so bili podpirali barbarce. 7. Peržanski vojaki so imeli zelo dragoceno obleko (= obleko neizmerne cene). 8. Latinci so prinesli Jupiteru zlat venec velike vrednosti na (*in*) Kapitol. 9. Voluzen, pameten in hraber mož (= mož velike p . . .), je bil izvoljen vojaškim tribunom. 10. Sredi ravnine se je razprostirala (= bila) kakor mesto velika vas (= vas velikosti mesta). 11. Romul je izbral za mesto (dat.) neverjetno ugoden kraj (= kraj neverjetne ugodnosti).

16. § 214.

1. Athēniēnsēs māgnam hostium multitudinē occidērunt. 2. Vidit vir omnium callidissimus in māgnō sē fore periculō. 3. Quis mortālium sine vitiīs nātus est? 4. Barbarus nihil dolī subesse crēdidit. 5. Mihi mīrum vidētur, quid in meā Galliā Caesarī negōtiū sit. 6. Philoclēs sentiēbat, sī quid secundī evenisset, nūllam in eā rē suam partem fore. 7. Rēx nōn habet aurī atque argentī satis. 8. Frāter meus ubi terrārum sit, nesciō. 9. Incertum est, quam longa nostrum cūiusque vīta futūra sit. 10. Ūnus ex centuriōnibus quartae legiōnis incolumis in castra rediit. 11. Inter omnēs cīvitātēs Graeciae fortissimī fuērunt Athēniēnsēs et Lacedaemonīi. 12. Ex ōre Timoleontis nihil umquam neque insolēns¹⁾ neque glōriōsum²⁾ exiit. 13. Senectūs auctōritātis habet plūs (= māiōrem auctōritātem), labōris minus (= minōrem l.).

¹⁾ nenavaden; ohol. — ²⁾ bahav.

1. Ciceron je poslal veliko množino žita iz Sicilije v Rim. 2. Izmed vseh Galcev so Belgi najhrabrejši. 3. Pravijo, da je Hanibala eden izmed bogov peljal v Italijo. 4. Mi sami izmed živalinj smo spoznali tek (pl.) ozvezdij. 5. Helvečani so si izbrali za^o bivališče (dat.) tisti kraj, ki so ga smatrali za najrodovitnejšega vse Galije. 6. Ker je že toliko na uri (= tisto časa), odidimo! 7. V Atenah sta bili za [časa pl.]¹⁾ Fociona dve stranki, izmed katerih je zastopala ena koristi (*causa*, sing.) ljudstva, druga koristi^o boljarov. Izmed teh sta uživali obe macedonsko varstvo (pl.). 8. Cezar je v kratkem podjarmil velik del Galije. 9. Kdo izmed nas je popolnoma srečen? 10. Sestra Horacijev je bila z enim izmed Kuriacijev zaročena. 11. Prva zapoved zgodopisca je, da nič (= da ne kaj) napačnega ne trdi. 12. V nekaterih državah ima zakon premalo moči. 13. Svoboden in značajan mož ne prenaša nič sramotnega. 14. Tebansko ljudstvo je imelo več telesne kakor duševne moči. 15. Nobe-nemu izmed Grkov se ni posrečilo, Demostena prekositi v zgovornosti. 16. V bitki pri Kanah je eden izmed konzulov ušel, drugi je padel. 17. Kar je komu (= vsakemu) časa danega, to naj dobro porabi. 18. Prevelika strogost pripravi otrokom več strahu kakor zaupanja. 19. Solnce daje (*largiri*) nam vsem enako (= isto) luč in gorkoto. 20. Čim manj je bojazni, tem manj je navadno nevarnosti. 21. Neron je zakrivil toliko grozovitosti (sg.), da ga je senat proglasil sovražnikom (pas.).

17. § 215 s.

1. Bellō Peloponnēsiacō tōta Attica aliquamdiū Lacedaemoniōrum erat. 2. Pergamum Rōmānōrum factum esse nōn ignōrāmus. 3. Virōrum fortium est dolōrem aequō animō pati. 4. Vir bonus suum esse putat pārēre lēgibus. 5. Exspectāre, dum hostium cōpiae augērentur, summae dēmentiae esse Caesar iūdicābat. 6. Idem tōtam Galliam diciōnis Rōmānae fēcit. — 7. Apud Artemisium clāssis commūnis Graeciae trecentārum nāvium fuit. 8. Apud Graecās civitātēs Athēnae diū māgnae auctōritātis (māgnā auctōritāte) erant. 9. Bōi¹⁾ ēgregiā virtūte erant cōgnitū. 10. Vīcus oppidī magnitūdine erat. 11. Agēsilaus et statūrā fuit humili et corpore exiguō.

¹⁾ Boji, keltski narod v Galliji in Gornji Italiji.

16. V [] stoječe besede so le za latinitev potrebne.

1. Nepot pripoveduje, da je Miltiad užival (*esse*) med naselniki kraljevo čast. 2. Cezar je uravnal leto po solnčnem teku, da je imelo (= štelo) 365 dni. 3. Kako je bil Aristid nesebičen (= katere nesebičnosti je bil A.), je znano. 4. Samo to moremo podariti, kar je naša last (= nas samih). 5. Bogastvo prezirati je znak velikega duha. 6. Vsa Hispanija je bila nekoč rimska last. 7. Srečen, komur je dano (= katerega lastnost je) nesrečo ravno-dušno prenašati. 8. Vaša dolžnost je, bogataši, siromakom in revežem pomagati! 9. Cesar Tit je bil zelo milega srca (= zelo velike miline). 10. Pristoji vam, dečki, za dobljene dobrote hvaležnim biti! 11. Postanimo prijatelji tistih, ki jih bomo spoznali v nesreči kot^o može^o neomajne (*sincērus* 3) zvestobe! 12. Prijateljeva dolžnost je, odsotnega prijatelja braniti. 13. Scipion je spravil vso hispansko obalo do Ebra v rimsko oblast. 14. Ariovist, kralj Svebov, je rekel: „Ne tvoja, Cezar, ampak moja je Galija.“ 15. Peržanska vojska je štela pri Platejah 100.000 pešcev in 10.000 konjenikov. 16. V (*in*) skupnem grškem brodovju pri Artemiziju je bilo 200 ladij atenskih. 17. Cesar Tiberij je imel navado reči: Naloga dobrega pastirja je ovce striči, ne pa^o dreti.

18. § 217.

1. Hephaestiōnem Alexander plūrimī fēcit. 2. Dīvitiae ā sapiente minimī putantur. 3. Intellegī potest ūnum hominem (= Epamīnōndam) plūris quam tōtam ēius cīvitātem fuisse. 4. Quantī quisque sē ipse facit, tantī fit ab amīcīs. 5. Quod tuā, nōn alterīus causā facis, prō nihilō (nihilī) dūcō. 6. Praedia nōn tantī, quantī empta erant, sed parvō vēniērunt. 7. Victōria māgnō dētrīmentō¹⁾ cōnstitit. 8. Miltiadis līs quīnquāgintā talentīs aestimāta est.

¹⁾ *detrimentum*, t škoda, izguba.

1. Nekateri cenijo Demostena bolj kakor Cicerona, nekateri pa tega toliko kakor onega. 2. Mnogi ljudje so vajeni, kakor trdi Salustij, svoje (pl.) nizko ceniti, tuje poželeti. 3. Ciceronov Tuskulanum se je cenil na 50.000 sestercijev. 4. Rimski pesnik Katul je kupil učenega sužnja za zelo visoko ceno. 5. Trgovci morajo blago dražje prodajati kakor ga kupijo (pf.). 6. Znano je, da je bila Kononova delavnost v peloponeški vojni veliko vredna. 7. Ko bi bil Epaminonda denar toliko cenil kakor

ljubezen do domovine, bi se bilo Diomedontu posrečilo podkupiti ga. 8. Kar je koristno, se mora manj ceniti kakor to^o, kar je častno. 9. Alcibiadov ugled je pri Atencih toliko veljal, da so na^o njegov nasvet (abl.) l. 415. pr. Kr. pripravili brodovje 100 ladij proti Sirakuzancem. 10. Ker Tarkvinij narodovih in senatovih pravic ni nič cenil (pas.), so ga Rimljani po pravici imenovali Ošabnega (pas.). 11. Ciceron pravi, da je več vredno premišljeno delati (*agere*) kakor pametno misliti. 12. Palameda so kamenali (pas.), ker se je baje dal (112¹³) za mnogo denarja od Trojancev podkupiti (*condūcere*). 13. Ladjevje, ki so ga dali Atenci Miltiadu, da bi zavojščil otoke, je veljalo 50 talentov. 14. Ko so vojaki zahtevali znamenja za bitko, je Cezar rekel: Bojim se, da bo zmaga stala (prez.) veliko izgubo in življenje (= smrt) mnogo hrabrih mož. 15. Tvoja dolžnost je, za^o to^o skrbeti, da se hiša za kar najvišjo ceno da v najem. 16. Kdo je že kupil za denar dušni (= duše) mir?

19. § 218 s.

1. Gēns Gallōrum avidissima aurī fuit. 2. Epamīnōndās erat perītus bellī. 3. Vīs cōnsiliī expers mōle ruit suā. 4. Hannibal memor pristinārum virtūtum venēnum sūmpsit. 5. Nullius iniūriae mihi cōnsciūsum. 6. Mardonius et manū fortis et cōnsiliī plēnus erat. 7. Alexander irae suae nōn potēns erat. — 8. Rōmānī semper appetentēs glōriae et avidī laudis fuērunt. 9. Epamīnōndās adeō vērītātis diligēns erat, ut ne iocō quidem mentirētur.

1. Sokrat je imel navado (*solēre*) reči, da je v vseh rečeh neveden. 2. Evmenu so Macedonci zavidali, ker je vedel (*cōnsciūsum esse*) za vse Filipove načrte. 3. Scipion se je izkazal vojaštvu zelo veščega vojskovodjo ter je prisilil Kartazane, da so sklenili mir. 4. Patriciji so sovražili Tiberija Grakka, ker se jim je zdelo, da je vladoželjen. 5. O Mariju, pod čigar vodstvom so Rimljani Cimbri in Tevtoni popolnoma premagali, se trdi, da je bil v vedah tuje c (nepoznavalec ved). 6. Ni dvomno, da je bil Cezar zelo častiželjen. 7. Komu je neznano, da je naše življenje polno skrbi (pl.)? 8. Govori le o zadevah, ki jih poznaš (= katerih si poznavalec)! 9. Izkaži se vedno domoljuba in resnicoljuba! 10. Nepot pripoveduje, da je Temistoklej napravil Atence zelo vešče pomorski vojni (pas.). 11. Samo človek je izmed toliko vrst životinj deležen pameti in govora.

20. § 220.

1. Mementō meī! 2. Reminiscere et veteris incommodī¹⁾ populī Rōmānī et pristināe virtūtis Helvētiōrum! 3. Peto, nē avī beneficī oblīvīscāris. — 4. Alcibiadēs reminiscēbātur pristinī temporis acerbitātem²⁾. 5. Nihil aliud meminī. — 6. Cūr cōnsilia mea recordātus nōn es? 7. Dē parentibus frātribusque semper recordābor. 8. Admonēs mē dē mātře. 9. Rēs adversae admonēt nōs fragilitātis³⁾ hūmānae. 10. Dē clāde nostrā vōs invītus admonuī. 11. Illud vōs admoneō, militēs, ut pristināe fortitudinis memineritis nēve māgnae māiōrum virtūtis oblīvīscāminī.

¹⁾ *incommodum*, i nezgoda. — ²⁾ *acerbitas, atis* bridkost. — ³⁾ *fragilitas, atis* minljivost.

1. Vojaki Aleksandra Velikega so, pozabivši žene in otroke, smatrali peržansko zlato za svoj plen in niso mislili (= se spominjali) na vojne nevarnosti, ampak na bogastvo. 2. Cezar je opominjal Hedučane, da naj pozabijo prepire in razprtije. 3. Na slavne čine naših bratov nas učitelj često spominja. 4. Ko je Mazinisa nekoč govoril o Scipionu Afričanu, se ni spominjal le njegovih činov, ampak tudi njegovih rekov. 5. Znano je, da je Aristid pozabil krivice, ki so mu jih bili storili Atenci. 6. Cezar je spomnil Ariovista na dobrote, (ki jih) je prejel od njega in od rimskega naroda. 7. Darejev prihod je Grke tako prestrašil, da so pozabili na svoje prepire. 8. Usoda grškega naroda (*nātiō*) nas spominja na človeško minljivost. 9. V Atenah so spominjali sodniki tiste, ki so nevedoma grešili (plpf.), skrivši (*privātim*) na njih dolžnost (pas.). 10. V (*per*) spanju se duh često spomni preteklih reči^o. 11. Graje so vredni (konj. perifr. pas.) tisti, ki zaradi zabave pozabijo na dolžnost. 12. Vedno mi prihaja na misel tisti prijatelj, ki sem ž njim preživel najlepša in najsrečnejša leta mladosti. 13. Vredno (= vrednost) je truda spominjati se činov naših očetov.

21. § 221.

1. Thrasybūlus lēgem tulit, nē quis ante āctārum rērum accūsārētur (reus fieret). 2. Dux prōditiōnis convictus est. 3. Lacedaemoniī Pausaniae scrīpsērunt, nisi domum reverterētur, sē capitis eum damnātūrōs 4. Idem capitis absolvitur, multātur

tamen pecūniā. 5. Graeci multōs virōs clārissimōs capitis (capite) damnāvērunt. 6. Postquam domum reditum est, collēgae Epaminōndae hōc crīmine accusābantur.

1. Galci so Vercingetoriga obdolžili izdajstva. 2. Miltiad je bil tožen (pf.) izdajstva, češ, da se je dal od peržanskega kralja podkupiti. 3. Po preiskavi¹⁾ so ga oprostili smrtne kazni (ter) ga obsodili na globo (pas.). 4. Temistoklej je bil obsojen zaradi veleizdaje. 5. Narod je Alcibiada obsodil zaradi svetoskrunstva. 6. Ko je bil Epaminonda tožen na življenje in smrt, je spomnil sodnike na bitko pri Levktrih; in ti so njegove čine cenili toliko, da so ga oprostili smrtne kazni. 7. Isti je edino to prosil svoje nasprotnike, da napišejo na njegov grob: Epaminondo so Tebanci obsodili na smrt in mu vzeli življenje (= ga kaznovali s smrtjo) (pas.), ker jih je prisilil pri Levktrih premagati Lacedemonce. 8. Dasi je bil Miltiad tožen zaradi krivde glede Para (= parske), je bil vzrok njegove obsodbe vendar drug. 9. Za vlade Tiberija, drugega rimskega cesarja, je bilo mnogo ljudi toženih in obsojenih zaradi nasilja in veleizdaje. 10. Učitelj nam je pripovedoval, da so Sicilci tožili propretorja Vera zaradi izsiljevanja (pas.). 11. Ko je nekdo Sokratu (= k S.) rekel: „Atenci so te obsodili na smrt“, je dejal: „In njihova narava“.

¹⁾ = (ko) so zadevo (*causa*) spoznali.

22. § 222 s.

1. Mē cīvitātis mōrum piget. 2. Multōs hominēs infāmia¹⁾ suae neque pudet neque taedet. 3. Gallī saepe cōnsilia ineunt, quōrum eōs in vēstigiō²⁾ paenitēre necesse est. 4. Misereat tē pauperum! 5. Patrēs plēbis Rōmānae miseritī nōn sunt. 6. Principēs Gallōrum miserantur commūnem Galliae fortunam. 7. Diligenter dīscite, puerī! hōc vōs numquam paenitēbit. 8. Pudeat tē peccāsse! 9. Srībit frāter sē paenitēre, quod tē violāverit. — 10. Omnium bonōrum interest patriam flōrēre. 11. Populōrum interest, utrum cōmī³⁾ dominō an asperō serviant. 12. Māgnī meā rēfert, quid bonī hominēs dē mē iūdicent. 13. Quod nostrā nōn rēfert (tiče se), id nē cūrēmus!

¹⁾ *infamia*, ae slabi glas. — ²⁾ *vestigium*, r stopinja; in v. takoj, na mestu. — ³⁾ *comis*, e prijazen, ljudomil.

1. Po Sokratovi smrti so se Atenci kesali svoje krutosti. 2. Macedonci so trdili, da je bil Klit po pravici ubit, da bi se Aleksander umora tem (*quō*) manj sramoval in kesal. 3. Mnogi so s svojim življenjem zelo nezadovoljni. 4. Prijatelj mi je pisal, da ga je sram njegovega čina. 5. Oče je s tvojim napredkom (*prōficere*) zadovoljen. 6. Ravno (*quisque*) najboljšim izmed Rimljanov so se pokvarjeni nravi najbolj studili. 7. Modrijan se ne sramuje priznati, da mnogo stvari^o ne ve. 8. Bodi skromen, mladenič, tega se ne boš nikoli kesal! 9. Smilijo se nam zlasti tisti, ki so postali po drugih nesrečni. 10. Vsem državljanom mora biti največ na tem, da je domovina čvrsta. 11. Več mi je do tega, kakšen je moj prijatelj, kakor, kje je. 12. I tebi, dragi^o moj Tiron, i meni je zelo veliko na tvojem zdravju (= tem, da si zdrav). 13. Cezarju je bilo jako veliko na zmagi nad Ariovistom. 14. Življenje je kakor igrokaz; gre za to, kako dobro, in^o ne, kako dolgo se je igralo (*agere*). 15. Staršem in učiteljem je mnogo na tem, da dečki in mladeniči v vedah napredujejo. 16. Agamemnon se je zelo kesal, da je Akila razžalil, in bilo mu je veliko na tem, da bi se spravil z njim. 17. Katon je bil vaje reči, da je za Rimljane silno važno, da razdenejo Kartagino. 18. Ni toliko do tega, kaj se dela ali daje, ampak s kakim namenom (= srcem).

Mešani vzgledi o genitivu.

1. Dobri starši se trudijo bolj zaradi otrok kakor zaradi sebe samih. 2. Jaz imam manj moči kakor kateri si bodi izmed vas. 3. Atenska četa je žarela čudovite bojaželjnosti (*abl.*) 4. Peržani so osvojili Eretrijo in poslali vse državljane tistega rodu (*gēns*) h kralju v Azijo. 5. Aristid je bil izvoljen, da določi (*cōstituere*), koliko denarja naj da vsaka država za (*ad*) zgradbo ladij. 6. Kserksovo brodovje je štel 1200 bojnih ladij. 7. Kononov trud v peloponeški vojni je bil mnogo vreden. 8. Pot je bila približno desetdnevna. 9. Dvorjani so videli, da sam Datam več velja kakor oni vsi. 10. Dolžnost otrok je pokoravati se svojim staršem in učiteljem. 11. Kdo je, ki bi ne imel dosti moči za škodo (*nocere*)? 12. (Ko) je rimski narod izgnal Tarkvinija Ošabnega, ni mogel slišati imena kralj. 13. Vsi ljudje sovražijo tiste, ki dobrot niso pomljudi. 14. Mnogo jih je bilo, ki so verjeli, da je Kras vedel za Katilinove naklepe. 15. Metel je zahteval od Jugurte 200.000 funtov srebra in velik del konj in

orožja. 16. Aristid je bil tako nesebičen, da je umrl v največjem siromaštvu. 17. Ko je Epaminonda peljal tebansko vojsko proti Lacedemoncem, je imel dva tovariša, izmed katerih je bil eden Pelopida. 18. Ko je Marcel osvojil Sirakuze, je baje poizvedoval (*requirere aliquem*) po Arhimedu, zelo duhovitem in učenem možu. 19. Domovina je skupna mati nas vseh. 20. Ti. Grakk je zapustil pri rimskem ljudstvu hvaležen spomin nase. 21. Ko so bili Tebanci izvolili vojni neveščega vojskovodjo, so začeli pogrešati Epaminondovo previdnost (pas.). 22. Ko tirani padejo (pf.), se spozna, kako malo prijateljev so imeli (*inopem esse*). 23. Ko so Cezarjevi konjeniki obkolili Dumnoriga, je vzkliknil, da je prost in državljan^o proste države. 24. Veru je dokazal Ciceron mnogo hudodelstev. 25. Atik je rekel, da more (*esse*) le^o lahkomiseln, ne radodaren mož obljubiti, česar ne more (konj.) držati. 26. Atik se je spominjal dobrot, ki jih je bil izkazal, le^o toliko časa, dokler (= kakor) je bil hvaležen tisti, ki jih je dobil. 27. Vsak dan, vsaka ura nas spominja človeške minljivosti.

Dativ.

23. § 224.

1. Valētūdinī multae rēs noxiae sunt. 2. Cultūra agrōrum hominum generī ūiversō est salūtāris¹⁾. 3. Vēritās etsī nōn est iūcunda, hominibus tamen grāta esse dēbet. 4. Nōnne lupus canī similis est? 5. Epicūrus putat deōs hominum similēs esse. 6. Tū quod mē tuī similem existimāstī, nōn miror. 7. Sōcratī quis sapientiā pār fuit? 8. Dēmostenēs, cūius ēloquentiā parem antīquitās tulit nēminem, venēnum sūmpsit, nē vīvus in hostium manūs incideret. 9. Pater filiō (*filiū*) superstes fuit. 10. Ubij²⁾ proximī Rhēnum (Rhēnō) fuērunt. 11. Secundō bellō Pūnicō propius pericūlum fuērunt, quī vicērunt. 12. Templum Apollinis sacrum est. 13. Senātōrī necessārium est nōsse rem pūblicam. 14. Innumerābilēs artēs ad vītam necessāriae sunt.

¹⁾ *salutaris*, e koristen. — ²⁾ Ubiji, galski narod.

1. Hanibal je bil rimskemu narodu (= imenu) silno sovražen. 2. Najmanj je vsak sebi znan. 3. Zrak je vsem skupen. 4. Katerega človeka bomo našli, (ki) bi bil za vsako reč pripraven in koristen? 5. Dobrim ljudem ni nič dražjega od domovine. 6. Tiberij je imenoval Priama blaženega, ker je pre-

živel vse svoje. 7. Vedi, da je v naši državi mnogo i meni i tebi glede značaja podobnih! 8. Tri stvari⁰ so vsem životinjam za življenje potrebne: spanje, jed in pijača. 9. Diomedont, ki se mu je zdelo bogastvo največja dobrina, je smatral Epaminondo sebi podobnim ter ga je hotel podkupiti. 10. Otok Del je bil Apolonu in Diani posvečen. 11. Lacedemonci niso gledali (*intuēri*) na⁰ to, kar bi bilo vesoljni Greciji koristno. 12. Pavzanija je napravil načrte, ki so bili i zanj i za njegovo domovino škodljivi.

24. § 225. s.

1. Iugurtha frātrī meō vītam ēripuit. 2. Cōnfīdō vōbīs. 3. Libenter invītāmus eōs, quibus favēmus. 4. Iuventūtī ab omnibus favētur. 5. Tīmoleōn pārēre lēgibus quam imperāre patriae satius¹⁾ dūxit. — 6. Diēs (čas) stultīs quoque medērī solet. 7. A medicīs vulnera sānantur. 8. Propter perfidiam dī immortalēs hominibus irāsci solent. 9. Slovēnī praecipuē agricultūrae student. 10. Paucī Thēbānī Lacōnum rēbus studēbant. 11. Epicūrus Phaedōn²⁾ Sōcraticō turpissimē maledīxit. 12. Bonīs nocet, quī malīs parcit. 13. Ne templīs quidem deōrum ā Persīs temperātum est. 14. Nūpsit Iūnō Iovī. 15. Iūnō Iovī (cum Iove) nūpta erat. 16. Persuāsit Themistoclēs populō, ut clāssis centum nāvium aedificārētur. 17. Siculīs persuāsum est (Siculī sibi persuāsērunt) Siciliam tōtam esse Cererī cōsecrātam.³⁾

1) *satius* (comp. k *satis*) bolj prav, bolje. — 2) *Phaedōn*, *ōnis* Fedon, Sokratov učenc. — 3) *cōsecrō* posvetim.

1. Pravičnost ukazuje (*praecipere*), da daš (*reddere*) vsakemu svoje. 2. Na domovino jeziti se je greh. 3. Cimonova sestra je rekla, da se bode omožila s Kalijem, da bi rešila svojega brata. 4. Sovražniki niso prizanesli niti ženam niti otrokom (tudi pas.)! 5. Hanibal je skušal Antioka pregovoriti (impf., tudi pas.), da bi odšel z vojsko (pl.) v Italijo in se vojskoval z Rimljani. 6. Ne občuj s tistim, ki ga poštenjaki grajajo (= psujejo, pas.)! 7. Da bi laže odpomogel (= zdravil) pomanjkanju žita, je Cezar sklēnil razdeliti svoje legije v več držav. 8. Vsi ljudje teže od narave po svobodi in sovražijo robstvo. 9. Cezar je pregovoril nekega galskega konjenika, da nese (*dēferre ad*) pismo Kvintu Ciceronu. 10. Sramotno je psovati tiste, ki bi jih morali [mi] najbolj ljubiti (ind. prez. konj. perif. pas.); zato (*proinde*) ne prizanašajmo onim, ki govore

grdo o bratih, ki so nas osvobodili! 11. Stari Rimljani so se pečali s poljedelstvom, ne pa^o z umetnostmi in vedami. 12. Ko bi znali (= mogli) zdravniki ozdraviti vse bolezni, bi bili naj-srečnejši izmed vseh ljudi. 13. Temistoklej je Kserksa lahko uveril (tudi pas.), da Grki delajo na to, da bi se čez Helespont zgrajeni most porušil.

25. § 227.

1. Ancus Marcius Aventinum urbem adiunxit. Classe ad terram appulsam militibus egressi sunt. 2. Anteferamus honestatem pecuniae! 3. Beati sunt, quorum virtuti fortuna coniuncta est. 4. Coniungite salutem vestram cum communi salute! 5. Darus, rex Persarum, Graecis bellum intulit. 6. In nobis omnibus inest animus immortalis. 7. Patres metus invasit. 8. Pugnae in campo Marathoniocommissae Lacedaemonii non interfuerunt. 9. Caesar, ne graviore bello occurreret, maturius quam consuevit ad exercitum profectus est. 10. Idem munitionibus Labienum legatum praefecit. 11. Dux cohortatur milites, ne labori succumbant.

1. Hanibal je ukazal nekega Kampanca v železje vkovati. 2. Antiokk, kralj sirski, je zavojščil Rimljane. 3. Po Hamilkarjevi smrti (*occidere*) je načeloval vojski Hasdrubal, ki se je bil oženil s Hamilkarjevo hčerjo. 4. Aristid se je udeležil pomorske bitke pri Salamini. 5. Hanibal se je zahvalil Kampancem, ker so njegovo prijateljstvo bolj cenili od rimske zaveze. 6. V tem življenju je (*inesse*) mnogo zla. 7. Kakšna (*quid*) je razlika med prijateljem in prilizovalcem? 8. Darej je postavil Datida in Artaferna na čelo vojski, ki jo je poslal nad Grke. 9. Ciceron je stal Rosciju Amerincu na strani, ko je bil ta tožen (plpf.) očetomora. 10. Brez vzroka se ne izpostavljammo nevarnostim! 11. Ko je vojskovodja videl, da so ga sovražniki obšli (pas.), si je zadal sam smrt. 12. Po previdnosti Temistokleja edinega je Azija podlegla Evropi. 13. Aleksander je vrgel pismo, ki mu ga je bil poslal Parmenion, pod blazino, ki je na njej ležal. 14. Ko se je Cezar bližal, je izpreletel Pompejevo vojsko tolik strah, da so mnogi orožje proč vrgli. 15. Cimbrini in Tevtoni so spravili Rimljane v velik strah. 16. Vsled Aristidove pravičnosti se je zgodilo, da so se skoro vse grške države pridružile atenski zavezi. 17. Pravi prijatelj se o vseh svojih zadevah razgovarja s prijateljem. 18. Semiramida je baje celo može prekašala po hrabrosti in pameti. 19. V Atenah je bila velika

razburjenost, ko se je Darej bližal mestu. 20. Z našo domovino se da (= more) le^o malo dežel primerjati glede rodovitosti in naravnih krasot. 21. Pitagora je navadil svoje učence molčečnosti. 22. Rimljane je obšel strah, da bi jo Hanibal udaril proti (*ad*) Rimu in oblegal mesto.

26. § 228 s.

1. Sōcratēs iūdicibus supplicāre nōluit. 2. Populus semper sibi supplicārī vult. 3. Alcibiadī multī cīvēs invīderunt. 4. Vidēmus, quantā sit in invidiā (quantae invidiae sit) novōrum hominum virtūs. 5. Cōsulātus hōc tempore nūllam invidiam habēre (cōsulātūī nōn invīdērī) potest. 6. Pompēiō ā multis obtrectātum est. 7. Vir iūstus probō numquam suscēnsēbit. — 8. Dionysius tyrannus lātam fossam lectō¹⁾ suo (lātā fossā lectum suum) circumdedit. 9. Alexander rēgem Pōrum²⁾ ampliōre rēgnō (rēgī Pōrō amplius rēgnum) dōnāvit quam tenuit. 10. Ariovistus Caesarem (ā) commeātū (Caesarī commeātum) interclūdere cōnātus est.

¹⁾ *lectus*, t spavališče, postelj. — ²⁾ *Pōrus*. t Por (kralj v Indiji).

1. Poštenjak ne zavida nikomur sreče (tudi pas.). 2. Vsi so prepričani, dragi Kasij, da ti niti ne zavidam tvoje sreče niti se ne jezim na te (tudi pas.). 3. Neprijatelji naše svobode in domovine so skušali brate osvoboditelje ponižati (= v nič dejati), toda pri tistih, ki poznajo njihove vrline, niso opravili nič. 4. Tiberij je Germanika zelo poniževal. 5. Ko so sovražniki izvojevali mesto, so jih matere ponižno prosile, da bi prizanesli njihovim otrokom. 6. Cezar je podaril centurionu Scevi, s čigar naporom se je bila rešila utrdba, mnogo denarja, njegovi kohorti pa dvojno plačo in žita. 7. Rimljani so tudi na pohodih obdajali tabor z oklopom (= z nasipom in jarkom). 8. Voda je preprečila sovražniku dovažanje živeža. 9. Zakaj zavirate tistim slavo (tudi pas.), ki so si pridobili največje zasluge za domovino? 10. Kdo ne ve, da se veliki možje često v nič devajo? 11. Po Temistoklejevem nasvetu so Atenci ustanovili trojno pirejsko pristanišče in ga obdali z zidovjem. 12. Kvinkcija Cincinata je obdaril konzul Minucij in njegova vojska, ki jih je bil osvobodil obsede, z zlatim vencem (pas.).

27. §§ 230, 231, 234.

1. Nōn schōlae, sed vītae dīscimus. 2. Vīve tibi et patriae! 3. Nōn nōbīs sōlīs nātī sumus. — 4. Caesar veterānīs cautum esse volēbat. 5. Cavē ab homine nefariō! 6. Imperātor omnibus mīlitibus cōsulit (prōvidet, prōspicit) 7. Ā dīs hominum vītae cōsulitur (prōvidētur). 8. Caesar Trebātium cōsulēbat; idem rem frūmentāriam prōvidēbat (prōspiciēbat). 9. Crūdēliter ā decemvirīs cōsulēbātur in humiliōrēs. 10. Caesar inimicōrum amicīs temperāvit. 11. Dumnorīx Helvētiīs cupīvit. 12. Diviciācus frātrī vehementer timuit (metuit). 13. Ōrātor prūdēns moderātur ōrātiōnī. 14. Locūtus est prō (= *v imenu*) prīncipibus cīvitātum Diviciācus Haeduus. 15. Themistoclēs eī, quī eum servāverat, prō meritīs posteā grātiām rettulit. 16. Miltiadēs ipse prō sē dīcere nōn potuit. — 17. Ecce tibi nūntius venit.

1. Admet je opominjal Temistokleja, naj skrbi zase. 2. Cezar je mislil, da se Germani ne bodo brzdali, da ne (*quīn*) bi šli (*extre*) v provincijo in odtod pohiteli v Italijo. 3. Znano je, da so se Atenci zelo bali za svobodo. 4. Nesmrtni bogovi skrbe in se brigajo ne le za vesoljni svet, ampak tudi za poedince. 5. Diviciak je prosil Cezarja, da naj z njegovim bratom ne ravna prehudo (comp.). 6. Pri Herodotu beremo, da so v bitki pri Termopilah Peržani Lacedemonce pobili, Tebancem pa prizanesli (pas). 7. Človek ni za sebe samega ustvarjen (= rojen), ampak tudi za domovino in svojce. 8. Vojaki se bore za domovino in slavo. 9. Oče pravi: Če sin greši, greši meni na^o škodo^o. 10. Aleksander bi bil srečnejši bil, ko bi bil brzdal in obvladal jezo. 11. Minerva je bila Grkom naklonjena. 12. Kdor odsotnega prijatelja obira, ta je črn, tega se ti, Rimljan, varuj! 13. Nič ni za človeka težje kakor spoznati samega sebe. 14. Epaminonda je rekel: Bogastva vsega zemljekroga nočem sprejeti namesto domovinske ljubezni. 15. V^o duhu (abl.) vidim naprej prirodne nevihte. 16. Helvečani so imeli v primeri z velikim številom (*māgnitūdō*) ljudstva (= ljudi) preozko (= ozko) ozemlje. 17. Tukaj mi še^o nekdo (*quisquam*) govori (*nōmināre*) o usmiljenju (ak.). 18. Ti mi tega (*iste*) drznost še^o zagovarjaš?

28. § 232 s.

1. Mercātōribus nullus erat aditus ad Nerviōs¹). 2. Themistoclī cum Admētō, Molossōrum rēge, nōn erat hospitium.

3. Tēcum mihi rēs est (gl. § 180, p. 2). 4. Miltiadēs erat summā hūmānitāte (in Miltiade erat summa hūmānitās). 5. Syrācūsārum parlī est nōmen Achradina. 6. Scīpiōnī cōgnōmen fuit Africānus (-ō). 7. M. Valeriō, qui ā corvō adiūtus hostem occīderat, cōgnōmen Corvus (-ō) inditum est. 8. Caesarī erant omnia ūnō tempore agenda. 9. Sī prīncipēs Graeciae vultis essē, castrīs est vōbīs ūtendum, nōn palaestrā.

28. ¹⁾ *Nervit*, *ōrum Nerviji*, belgijski narod.

1. Kralja Latina hči, ki ji je bilo ime Lavinija. se je baje z Enejem omožila. 2. Prvo vojno je imel Filip, kralj macedonski, z Atenci. 3. Tarkviniju, zadnjemu kralju rimskemu, so nadeli priimek Ošabni. 4. Favstul je imel že od začetka upanje, da se pri njem vzgajata dečka kraljevega rodu. 5. Tebanski narod je imel večjo telesno kakor duševno moč. 6. Pitagorovi učenci so morali (konj. perifr.) 5 let molčati. 7. V Frigiji je mesto, ki mu je ime Gordij; to je imelo nekdanj znamenito prestolnico kralja Mide. 8. Zakaj je imel Gaj Marcij priimek Koriolan? 9. Lacedemonci so uvideli, da bodo imeli z Atenci boj za (*dē*) prvenstvo. 10. Scipionu Mlajšemu, ki je imel priimek Afričan, so dali Rimljani še (*praetereā*) priimek Numantinec, ker se mu je posrečilo l. 133. pr. Kr. izvojevati Numancijo. 11. Vedite, ljudje, da morate enkrat umreti! 12. Niso vselej tisti ljudje najsmrečnejši, ki imajo veliko bogastvo. 13. Pri vseh izobraženih narodih uživajo (= imajo) veliki možje največjo čast. 14. Naši osvoboditelji imajo mnogo dobrih duševnih in telesnih lastnosti. 15. Po peloponeški vojni so Lacedemonci mislili, da imajo opravili s Tebanci.

29. §§ 235—237.

1. In pūgnā Marathōniā nūlla cīvitās Athēniēnsibus auxiliō fuit praeter Plataeēnsēs. 2. Epaminōndās nihil eōrum negāvit, quae adversāriī eī crīminī dabant (dūcēbant, tribuēbant, vertēbant). 3. Mytilēnaeī¹⁾ multa mīlia iūgerūm agrī Pittacō²⁾ mūnerī dare voluērunt. 4. Lysander Orchomeniūs³⁾ subsidiō missus est. 5. Pausaniās Atticīs⁴⁾ auxiliō vēnit.

¹⁾ Mitilenci, prebivalci mesta Mitilene. — ²⁾ Pitak, slavni slikar. —

³⁾ Orhomenci, prebivalci mesta Orhomen. — ⁴⁾ Atičani, Atenci.

1. Hanibal je poslal mnogo tisoč pešcev iz Hispanije v Afriko, da bi bili Kartagini v ohrambo. 2. Čednosti služijo ljudem v diko in slavo. 3. Vojskovodja je ukazal dati znamenje za umik. 4. Periklej je dal svoja polja državi v dar. 5. Za Salustija je služilo bogastvo v čast, uboštvo v sramoto. 6. Pelopida je pregovoril Tebance, da so šli Tesalcem na pomoč. 7. Katonu je bila celo njegova (§ 264, 1 b) trdovratnost v slavo. 8. Dasi se Pelopida z Epaminondo ne enači glede znanja v vojaštvu (gen.), se mora vendar onemu samemu šteti v slavo, da so se Tebe osvobodile. 9. Pri Nepotu beremo, da se je ples pri Rimljanih štel za napako. 10. Postumiju je bilo v največjo sramoto, da je bila pod njegovim vodstvom rimska vojska od Jugurte poslana pod igo. 11. Atenci so pripisovali (= šteli) poraze, ki so jih doživeli v Siciliji, in zmage Lacedemoncev svoji krivdi, češ, ker so pregnali Alcibiada, ki je veljal po pravici za najboljšega poveljnika. 12. Aleksandru Velikemu služi v hvalo, da je prizanesel Darejevi materi, soprogi in hčerama. 13. Ajak se je baje sam usmrtil z mečem, ki ga je bil dobil od Hektorja v dar. 14. Aleksander je dal (*iubēre*) škrlat, (ki) mu je bil poslan iz Macedonije v dar, izročiti Darejevi materi Szigambi. 15. Proti volji diktatorja Fabija se je Minucij zgrabil s Hanibalom; in ta bi bil njegovo vojsko popolnoma porazil (pas.), ko bi mu oni ne bil prišel na pomoč. 16. Ko je Cezar zapustil dve kohorti v varstvo prateža (dat.), je odšel s 4 legijami v Lutēcijo. 17. Isti je zahteval od Ariovista, naj izbere kak kraj sredi (= kot srednji) med obema (= obeh) za pogovor.

Mešani vzgledi o dativu.

1. Ciceron je približno eno leto in devet mesecev preživel Cezarja. 2. Ščedi s časom, kajti ljudje trdijo, da je čas denar! 3. Ko so Grki osvojili Trojo, niso prizanesli mnogo Trojancem. 4. Breznačajniki cenijo denar bolj kakor poštenost in ljubezen do domovine. 5. Diviciak je Cezarja ponižno prosil, da bi prizanesel njegovemu^o bratu. 6. Pripoveduje se, da se Periklej ni jezil na tiste, ki so njegovo slavo v nič devali. 7. Temistoklej je tako zavidal Miltiadu, ki si je pridobil v bitki pri Maratonu nesmrtno slavo, njegove trofeje (tudi pas.), da ponoči ni mogel spati. 8. Pelopida je rekel, da Epaminonda slabo skrbi za domovino, ker ne zapušča (konj.)

nobenih^o otrok. 9. (Ko) je Aleksander izvojeval Tebe, je prizanesel le gradu, hiši pesnika Pindarja in svetiščem. 10. Zakaj je imel spodnji del Italije pri Rimljanih ime Velike Grecije? 11. Vedi, da mora vsak svojo usodo prenašati! 12. Ariovist je imel dve hčeri, izmed katerih je bila ena ubita, druga ujeta. 13. Razsipnost in razuzdanost je celim državam in poedincem v pogubo. 14. Mnogim se je štelo v napako, da so žalovali zaradi Cezarjeve smrti. 15. Filip je poklical modrijana Aristotela kot učitelja za svojega sina Aleksandra. 16. Ksenofontovi spisi so, kakor pravi Ciceron, za mnoge reči koristni; berite jih (relativ; § 267) torej^o pridno! 17. Znano je, da je Ciceron zabranil Katilinove naklepe. 18. Micipsa je postavil Jugurto na čelo Numidov, ki jih je v numantinski vojni poslal rimskemu narodu na pomoč. 19. Konzul Fabricij je svaril Pira, da naj se varuje strupa. 20. Med človekom in živaljo je zlasti ta razlika, da je človek deležen pameti. 21. Plemenitaši, je rekel Marij, mi zavidajo mojo častno službo; naj mi torej zavidajo tudi (*īdem*) moje delo, moje neomadeževanost in moje nevarnosti, ker sem po (*per*) teh dosegel ono. 22. Temistoklej je čutil, da bo moral umreti [*perire*, § 272 (322) p 1], če ga bo nevihta zanesla (konj. plpf.) na Naks (pas.), kjer je bila takrat atenska vojska.

Ablativ.

I. Separativ.

30. § 239, a in b. (239).

1. Histiaeus dīxit Darēō exstīnctō ipsōs potestāte expulsōs cīvibus suīs poenās datūrōs. 2. Inimīcī Alcibiadem ē cīvītate expulērunt. 3. Themistoclēs tēstulārū suffrāgiīs ē cīvītate ēiectus est. 4. Phoebidam Lacedaemonī ab exercitū remōvērunt. 5. Cicerō invītus urbe cessit. 6. Cēdēns animadvertit Aristīdes quendam scrībentem, ut patriā pellerētur. 7. Brūtus reditū tyrannū arcēbat. 8. Tū mē ab iniuriā arcuisti. 9. Hannibal Alpicōs¹⁾ cōnantēs sē prohibēre (ā) trānsitū concīdit. 10. Fabā²⁾ (ā f.) Pŷthagorēī abstinēbant. 11. Caesar sperābat fore, ut Ariōvistus (dē) pertināciā dēsisteret. 12. Iugurthae, quod ab oppugnātiōne nōn dēsistat, gravēs minae nūntiantur. — 13. Est philosophī vĕra ā falsīs distinguere. 14. Alpēs Itāliam ā Galliā sēiungunt. 15. Scīmus mūsicam nōstrīs mōribus abesse ā prīn-

¹⁾ prebivalci Alp, Alpinci. — ²⁾ *faba*, ae fižol, bob.

cipis persōna. 16. Bonōrum animus ā vitiis abhorret. 17. Athēniēnsēs deōs suōs ab hoste dēfendere sunt cōnātī. 18. Themistoclem nōn dēterruit ā rē pūblicā dēfendendā Miltiadis calamitās. 19. Cūrēmus, ut patria ā perīculis semper tūta sit!

1. Maraton je od mesta oddaljen približno 10.000 korakov. 2. Beoti se niso umaknili prej iz bitke, dokler niso (= kakor so) Lacedemoncev premagali. 3. Sadržavljana razločujemo od sovražnika po mišljenju (*animus*) in dejanjih. 4. Britanske navade se ne razločujejo mnogo od galskih navad^o. 5. Kserksa je Temistoklej drugič pripravil (*dēpellere*) ob uspeh (*gradus, ūs*) (pas.). 6. Atenec Solon je radovoljno zapustil domovino. 7. Vojski sedme legije so Britance izgnali iz gozdov. 8. Brut je odbijal sovražnika od Galije. 9. V Hispanijo so bili poslani poslanci, da (= ki) bi naznanili Hanibal, da naj prizanese (= se vzdrži) Saguntincem, zaveznikom rimskega naroda. 10. Atik je navadno vabil na obed tiste, katerih značaj se ni razločeval od njegovega. 11. Salustij je bil od cenzorja Apija Klavdija Lepega izključen iz senata. 12. Pravi prijatelj se ne more lahko razločiti od hinavskega. 13. Ko je Alcibiad zapustil ladjo, so vsi le njega (*ānus ille*) spremljali. 14. Ko se je Darej vračal iz Scitskega (= dežele Scitov), se mu je skoro preprečila vrnitev v njegovo kraljestvo. 15. Če se boš vzdržal vsake krivice, boš imel mnogo dobrih ljudi za prijatelje. 16. V istem letu, ko (= v katerem) je moral zapustiti Hipija Atene, je bil Tarkvinij Ošabni izgnan iz mesta Rima. 17. Dolžnost staršev je svoje otroke varovati pred revščino in nevarnostmi. 18. Labien je pričakoval Cezarjeve vojake, da bi sovražnika pri prehodu črtez reko oviral. 19. Aristida, ki ga je Temistoklej izpodrinil (pas.), so Atenci kaznovali z 10 letnim pregnanstvom in ga izgnali iz domovine (pas.). 20. Smrt je potovanje v kraje (*finēs*), v katerih prebivajo tisti, ki so se ločili s tega sveta (= iz življenja). 21. Ko je Ciceron zapuščal provincijo Sicilijo, so mu izkazali otočani (= prebivalci otoka) velike časti. 22. Cimon je izgnal (*ēicere*) stare posestnike iz mesta in z otoka.

31. § 239, c; (240).

1. Marius Rōmam metū Cimbrōrum solvit (levāvit). 2. Cum locuplētēs possessiōnibus diūturnis moventur, patria prōpūgnātōribus¹⁾ spoliātur. 3. Epamīnōndās perfēcit, ut Lacedemonceve premagali.

daemoniī auxiliō sociōrum prīvārentur. 4. Caesar omnēs hostēs armīs exuit. 5. Scīpiō et Figulus cōsulēs, cum augurēs iūdicāssent eōs vitiō creatōs esse, magistrātū sē abdicāvērunt. 6. Trādita est Caesarī urbs nūda praesidiō, referta cōpiīs. 7. Cicerōnī aquā et ignī interdictum est. — 8. Rōbustus animus (ab) omnī est liber cūrā et angōre²⁾. 9. Epamīnōndās exercitum obsidiōne liberātum domum redūxit incolumem. 10. Thrasybulus patriam ā trīgintā tyrannīs liberāvit.

¹⁾ *prōpagnator*, oris branilec, bojevnik. — ²⁾ *angor*, oris bojazen.

1. Ko so Samniti stiskali rimsko vojsko, jo je Decij Mus osvobodil obsede. 2. Vsled slavnih zmag so Grki postali prosti peržanskega gospodstva. 3. Cezar piše, da je Ariovist odrekel (*interdicere*) Rimljanom vso Galijo. 4. Pelopida je osvobodil pri povratku (ptp. prez.) iz Aten svojo domovino lacedemonskega gospodstva. 5. Pripoveduje se, da je Serviju Tuliju njegov zet Tarkvinij Ošabni vzel (= odvezel) življenje in vlado. 6. Ker je Ver Sicilce oplenił dragocenih posod in mnogo denarja, ga je Ciceron tožil zaradi izsiljevanja (pas.). 7. Cir se imenuje ustanovitelj peržanske države, ker je oprostil Peržane tirana Astiaga. 8. Sreča oprostí mnogo ljudi⁰ kazni, a⁰ strahu nikogar. 9. S smrtjo se oprostí duša telesnih spon. 10. Kdor nikomur ne koristi, se oropa velike naslade. 11. Rimljani so osvobodili mnogo narodov, ki so prosili (plpf.) pomoči, sovražnikov, da so si jih napravili davku podvržene. 12. Kdo more po pravici trditi, da je brez (= prost) napak in zmot? 13. Že često so pregnali nehvaležni državljani zelo zaslužne može (tudi pas.). 14. Priam, od Akila najhrabrejših sinov oropan, je tega ponižno prosil, da bi mu vrnil mrtvo truplo Hektorjevo. 15. Edip se je baje oropal vida (= oči), ker se je bil oženil s svojo materjo. 16. Premagavši Cimbri in Tevtoni, je oprostil Marij Italijo največjega strahu. 17. Miltiad je preprečil otoku Paru vsako dovažanje živeža.

32. § 240 (241).

1. Dī dolōre vacant. 2. Bonōrum vīta vacua est metū. 3. Animus philosophī ab omnī cūrā vacuus est. 4. Miltiadēs erat inter colōnōs dīgnitatē rēgiā, quamquam nōmine carēbat. 5. Alter alteriūs auxiliō eget. 6. Lacedaemoniī praecipuē pecūniā indigebant. 7. Hannibal patriā pulsus aliēnārum opum indigēbat.

1. Trazibul ni odvzel nobenemu sovražniku, (ki) je ležal na^o tleh^o, obleke, se ni dotaknil ničesar razen (*níst*) orožja, ki ga je potreboval. 2. Vojaki so bili več dni brez žita. 3. Galci so potolkli Rimljane ob reki Aliji, potem so pa [ljudi] prazni Rim osvojili. 4. Hedučani so napadli trgovce na potu in jih opletili vsega prateža. 5. Kdo more po pravici trditi, da je brez napak in zmot? 6. Piru se je zdelo, da je Fabricij brez mnogih reči, ki delajo življenje prijetno. 7. Ker so Kartazani potrebovali Hanibalovo pomoč, se je ta vrnil v domovino, od katere je bil 36 let odsoten. 8. Ni brez bogastva, kdor ga ne potrebuje. 9. Mrtvi so brez čuta. 10. Zelo nesrečni so tisti, ki nimajo niti prijateljev niti domovine.

33. § 241 s. (242 s.)

1. Vir fortissimus cecidit, amplissimō genere nātus. 2. Venerem aliī Jove nātam, aliī spūmā¹⁾ prōcreātam dīcunt. 3. Diāna (ex) Jove et (ex) Lātōnā nāta esse dīcitur. 4. Ex mē nātam relinqūō pūgnam Leuctricam. 5. Gallī sē omnēs ab Dīte²⁾ patre prōgnātōs praedicant. — 6. Miltiadēs et antīquitāte generis et glōriā māiorum et suā modestiā māximē flōrēbat. 7. Pīraeus portus ipsam urbem ūtilitāte superāvit. 8. Gallī omnēs linguā et lēgibus inter sē differunt. 9. Hostēs equitātū superiōrēs fuērunt. 10. Improbī hominēs omnia quaestū metiuntur. 11. Quis ex omnī parte beātus? 12. Cicerō nātū māior fuit quam Caesar.

¹⁾ *spūma*, ae pena. — ²⁾ *Dīs*, *Dītis* Dīt (= Pluton).

1. Nesrečni (§ 191) Edip je bil sin (*nāscī*) tebanskega kralja Laija in njegove žene Iokaste. 2. Rimljani so se bahali, da izhajajo (pf.) od Marta. 3. Atenski poslanec Kalistrat je prekašal v govorništvu vse govornike tistega časa. 4. Demostenu ni bil nobeden govornik starodavnosti kos v govorništvu. 5. Agezilaj je bil kralj bolj po imenu kakor po oblasti. 6. Dionizij, mlajši izmed dveh sirakuških nasilnikov istega imena, je bil zelo nizkega rodu. 7. Lacedemonci so se po zakonih in uredbah zelo razlikovali od Atencev. 8. Čigav sin (*nāscī*) je bil Orest? 9. Glede na rodovitost se ne more nobena dežela primerjati z Egiptom. 10. Po občnem (= vseh) mnenju je bil Cezar največji vojskovodja rimski. 11. Apolon je bil sin (*nāscī*) Jupitra in Latone. 12. Nihče ni v vsakem oziru popoln. 13. Cimon je imel

za ženo (= v zakonu) svojo sestro, po imenu Elpiniko. 14. Pontski kralj (§ 192, prip.) Mitridat, po sovraštvu do Rimljanov pravi^o Hanibal, je posedel Malo Azijo in pobil zelo mnogo rimskih državljanov. 15. Ljubezen do naroda in domovine je, vsaj po mojem mnenju, največja čednost. 16. Velikih mož ne merimo po sreči, nego po čednosti. 17. Pred bitko pri Salaminu izročijo Atenci građ svečenikom in nekaterim (*pauci*) starejšim, ostalo mesto pa^o zapuste.

34. § 243 (244).

1. Pūgnā Marathōniā nihil adhuc exstitit nōbillius. 2. Cōnstat inter omnēs, quī dē Alcibiade memoriae prōdidērunt, nihil illō fuisse excellentius vel in vitīis vel in virtūtibus. 3. Amīcicia colenda est, quā nihil melius habēmus. 4. Suēbī nōn longius annō remanēbant ūnō in locō. 5. Hostēs nōn amplius octīngentōs equitēs habēbant. 6. Praeda spē atque opīniōne māior fuit.

1. Za peržanskih vojn sta bila Miltiad in Temistoklej slavnejša od drugih grških veljakov. 2. Znano je, da pri Rimljanih ni bil nihče zgovornejši od Cicerona. 3. Domovino, najdražje, kar more biti (= od katere ne more nič dražjega biti), ste mi vrnili. 4. Nič se ne posuši hitreje kakor solza. 5. Hanibala je oče vzel (*dūcere*) ne čez 9 let starega v Hispanijo. 6. Vsak mir s sodržavljani je koristnejši kakor državljanska vojna. 7. Pri Maratonu se je bojevalo manj kakor 12.000 Grkov. 8. Sel se je hitreje vrnil, kakor se je pričakovalo. 9. Ugled države je bil starim Rimljanom dražji od življenja. 10. Grecija ni rodila (*ferre*) nobenega modrejšega moža od Sokrata. 11. Demosten, največji (abl. comp.) grški govornik, je sklenil svoje življenje leta 322. pr. Kr., 62 let star. 12. Niti Aristid, najpravičnejši in najvrlejši (abl. comp.) mož, ki ga je rodila grška zemlja, ni ušel zavisti svojih sodržavljanov. 13. Cezar je obljubil, da se bode potrudil, da ne bo dalje kakor tri dni (*triduum*, 1) odsoten od tabora. 14. V enem dnevu se je zažgalo več kakor dvajset galskih mest. 15. Med Romulom in Avgustom je minilo (= prešlo) manj kakor 800 let. 16. Nič ni slajšega od luči resnice. 17. Nič ni, kakor pravi Ciceron, boljšega, nič prijetnejšega od prijateljstva; zdi se, da odpravi solnce iz sveta, kdor ono odpravi. 18. Vedi, da velikega in odličnega moža ni nič vrednejše kakor spravljalivost in milina!

35. § 244 s. (245).

1. Multī hominēs voluptāte capiuntur. 2. Mundus ā deō administrātur. 3. Ab equitātū hostium peditēs nostrī pulsī sunt. 4. Brevis ā nātūrā nōbīs vīta data est. 5. Clipeī ā mūribus sunt dērōsī. 6. Dominus nāvis clārissimī virī misericordiā captus (mōtus, impulsus) procul ab īnsulā nāvem tenuit. 7. Hostēs frūmentī inopiā permōlī ducī Rōmānōrum sē trādidērunt. — 8. Populus Rōmānus dēsideriō Rēmuli rēgem flāgitāre nōn dēstitit. 9. Victī hostēs Irā ārdēbant. 10. Servius Tullius voluntāte atque concessū cīvium rēgnāre coepit. — 11. Rēctē vīvit, quī gaudet officio. 12. Helvētīi victōriā suā īnsolenter sunt glōriātī. 13. Cinna patriae bellum intulit frētus [(cōn)fīsus] numerō novōrum cīvium. 14. Agēsilaus domō eādem fuit contentus, quā Eurysthenēs¹⁾ ūsus fuerat.

¹⁾ Evristen, začetnik ene kraljevske rodovine v Sparti.

1. Ljudje se radujejo nad srečo, žalujejo nad nesrečo. 2. Miltiad je upal, da bode kralj v malo dneh poginil ali od meča (= železa) ali od pomanjkanja. 3. Tucidid pravi, da je Temistoklej umrl v Magneziji naravne smrti (= vsled bolezni). 4. Pamet brzda strasti (pas.). 5. Učenje krepī duha (pl.) dečkov in mladeničev (pas.). 6. Mnogi ne greše iz strahu pred kaznijo. 7. Kralj Koder je umrl iz ljubezni do domovine. 8. Akil je žaloval nad smrtjo svojega prijatelja Patrokla. 9. Aleksander Veliki se je ponašal z Akilom kot⁰ začetnikom svojega⁰ rodu⁰. 10. Febida je zasedel grad mesta Teb na izpodbujo le⁰ malo Tebancev, ki so držali z Lacedemonci. 11. Kdo se more zanašati na telesno trdnost? 12. Zanašajoč se na številnost svojih čet, se je Datid želel udariti. 13. Po Alcibiadovem nasvetu so Atenci Sirakuzancem napovedali vojno. 14. Vsled hlepenja po slavi so predniki rimskega naroda izvršili mnogo zelo slavnih činov⁰. 15. Vsled pomanjkanja žita so Galci prosili za pogovor. 16. Lacedemonci so se bali, da se jim bo Alcibiad iz ljubezni do domovine enkrat izneveril in se zopet spravil s svojimi. 17. Ne na število, ampak na hrabrost svojih čet se zanašajoč, si je upal Leonida pri Termopilah nasproti postaviti se vsej peržanski vojski. 18. Ne zadovoljen s svojo slavo, je začel Pavzanija hrepeneti po večji moči in se ni pomišljal izdati svojo domovino peržanskemu kralju.

II. Instrumental.

36. § 246.

1. Oculīs cernimus. 2. Cōsul ducem hostium suā manū occīdit. 3. Alexander ab hoste sagittā vulnerātus est. 4. Alcibiades per Thrasybūlum ab exercitū receptus est. 5. Caesar eā legiōne, quam sēcum habēbat, mīlitibusque, quī ex prōvinciā convēnerant, mūrū fossamque perdūcit. — 6. Britannī lacte et carne vīvunt. 7. Themistoclēs lītterīs sermōneque Persārum ērudītus est. 8. Horātius poēta Graecā linguā locūtus est. 9. Cantāre tibiīs ab Olympiodōro didicit Epamīnōndās. 10. Imperātor Augustus cum amicīs libenter āleīs lūsit. 11. Mīlitēs nostrī ab hostium equitātū proeliō lacessēbantur. 12. Viātōrem tēctō recipiāmus! 13. Cimōn eādem cūstōdiā tenēbātur, quā pater. 14. Miltiadēs cum delēctā manū clāsse Chersonēsūm profectus est. 15. Alexander Cydnō flūmine calidum corpus abluēs gravī morbō implicātur. 16. Deōrum muneribus īstructī et ōrnātī sumus. 17. Decius filius patriā virtūte praeditus sē prō salute populī Rōmānī dēvōvit. 18. Mīlitēs fossam aggere explent. 19. Tōta domus sanguine redundat. 20. Multī, quī laude dīgnī sunt, poenā afficiuntur.

1. Delfsko proročišče je bilo z darovi vseh kraljev in narodov napolnjeno (*refercire*). 2. Hanibal je tešil svoje sovraštvo z rimsko krvjo. 3. Rimljani so mnogo Galcev odlikovali (*dōnāre*) z državljanstvom. 4. Deseta legija se je po vojaških tribunih zahvalila Cezarju, češ, da je o njej (§ 264, 2) izrekel najboljšo sodbo. 5. Scitje so živeli od mleka in medu. 6. Mnogi, ki so vredni kazni, se nagradijo. 7. Bibul, Pompejev podpoveljnik, je v Epiru težko zbolel. 8. V deški dobi se učimo (*īnstitut*) lepih (= dobrih) umetnosti in ved. 9. Atenci so okrasili Alcibiada ne le s človeškimi, ampak tudi z božjimi častmi. 10. Nekateri deli naše države nimajo potokov in rek v izobilju. 11. Vemo, da Atenci mnogo zelo slavnih mož niso nagradili, ampak jih^o kaznili (*afficere* in subst.). 12. Funce je stala zmaga mnogo krvi in ran. 13. Pavzanija je sklenil mir pod temi pogoji, da se nihče razen 30 nasilnikov ne izžene v pregnanstvo (= prežene, *afficere* in subst.). 14. Lizander je izvedel po ogleduhih, da je šlo (*exīre*) atensko moštvo (*vulgus*) na kopno plenit. 15. Med poveljniki je bil hud (= velik) prepir, ali naj se branijo za zidovjem ali naj gredo sovražnikom

nasproti in začno odločilno bitko. 16. Ahilov oče Pelej je vzel Feniksa v svojo hišo in ga napravil za učitelja svojega sina. 17. Ariovist se je držal mnogo mesecev v taboru. 18. Ahil je bil obvešččen po Antiloku, Nestorjevem sinu, da mu je Hektor ubil prijatelja Patrokla. 19. Zdi se, da je bil Alcibiad z več telesnimi in duševnimi vrlinami obdarjen kakor Temistoklej. 20. Solnce polni ves svet s svojo lučjo in naredi, da vse raste in cvete. 21. Bila je nevarna (= velike nevarnosti) stvar, z majhnimi (*exiguus*) četami bojevati se na neugodnem kraju. 22. Dobrote naj pomni (= drži v spominu), kdor jih^o je sprejel. 23. Kateri narod je bil vojne tako vajen kakor Rimljani? 24. Nepot pripoveduje, da so pri Grkih največji možje igrali na piščalko. 25. Bitko pri Kanah so Rimljani izgubili. 26. Katero bitko so Atenci l. 490. pr. Kr. dobili proti Peržanom? 27. Temistoklej je Kserksa obvestil pismeno (= s pismom), da se dela na to, da bi se podrl most, ki ga je dal [§ 275 (328) 4. p. 2, a] napraviti čez Helespont.

37. § 247 s.

1. Thraybūlus nōn minus prūdentīā quam fortitūdine ūsus est. 2. Lēgātī cōnsuluērunt Apollinem, quō potissimum duce ūterentur. 3. Hannibal fruī victōriā quam ūtī māluit. 4. Trēs lēgātī summīs honōribus functī Athēnās missī sunt. 5. Miltiadēs tōtā regiōne, quam petierat, potitus est. 6. Pythagorēis interdictum erat, nē fabā vēscerentur. 7. Darēī rēgnō nostra nītitur dominātiō. — 8. Athēniēnsēs cursōrem Lacedaemonem mīsērunt, ut nūntiāret quam celerrimō opus esse auxiliō. 9. Themistoclēš quae opus erant, celeriter reperiēbat. 10. Quaesivit Aristīdēs, cūr tantā poenā dīgnus dūcerētur. 11. Nihil homine tam indīgnum est quam flāgitium¹⁾.

¹⁾ *flagitium*, t sramotno delo.

1. Hanibal je prebil mnoge raznovrstne napore. 2. Tisti, ki hočejo uživati dolgo trajen mir, morajo biti izurjeni v vojni. 3. Osvojivši mnogo krajev, se je Agezilaj polastil velikega plena. 4. Hanibal je imel za prijatelja in učitelja grškega slovstva Sozila. 5. Kdo dvomi, da je človeškemu telesu (pl.) treba jedi in pijače? 6. Bil je nekdanj čas, ko so ljudje jedli želod. 7. Perzej je ubil Meduzo, oprt (= oprši se) na pečino. 8. Epaminonda je rekel Diomedontu, ki mu je ponujal denar peržanskega kralja: Nič ni treba denarja; kajti če kralj to (pl.)

hoče, kar je Tebancem koristno, sem pripravljen storiti zastonj. 9. Atik je dajal vse iz svojega premoženja, kar je bilo prijateljem potrebno. 10. Punci so nekdanj žrtvovali ljudi in se hranili s pasjim mesom. 11. Orgetorig je uveril Helvečane, da je silno lahko (*perfacile*) polastiti se vlade nad vso Galijo. 12. Numidi so uživali večinoma mleko in divjačino. 13. Možu, na čigar življenje se je opirala blaginja domovine, pripravljate smrt? 14. Vemo, da ne bo nihče užival neprestane sreče. 15. Ugled in blaginja držav se ne opira na orožje vojakov, ampak na vrlino državljanov. 16. Sramujte se, ker ste naše zaupanje zlorabili! 17. Spominjajte se tistih, ki so z vami prestali velike nevarnosti! 18. Kaj je treba besed? Nam je treba dobrih vzgledov! 19. Mnogi ljudje ne zaslužijo (= so nevredni) zaupanja, ki ga imamo do njih. 20. Kdor se svojih napak ne sramuje, ta ne zasluži le graje, ampak tudi kazen. 21. Najboljšega moža smatramo najboljše usode vrednega.

38. § 249.

1. Lacedaemoniī ab Alcibiade adiūtī multō superiōrēs bellō esse coepērunt. 2. Quō quid melius est, eō rārius solet esse. 3. Fluvius abest tribus mīlibus passuum ab hostium castrīs. 4. Aristidēs dēcessit quartō ferē annō post (post quartum ferē annum), quam Themistoclēs Athēnis erat expulsus.

1. Kraj, kamor sta prišla Cezar in Ariovist k pogovoru, je bil skoro enako (= za enak prostor) oddaljen od njunih taborov. 2. Agezilaj je premagal (*pellere*) mnogo večje čete nasprotnikov. 3. Čim bolj se revščina skriva, tem bolj je očitna. 4. Pri Nepotu beremo, da je Hanibal za toliko prekašal druge (*ceteri*) poveljnike po bistroumnosti, za kolikor se odlikuje (*antecēdere*) rimski narod pred vsemi (*cūctus*) drugimi⁰ narodi po hrabrosti. 5. Doma bi jaz⁰ mnogo rajši ostal [= rajši hotel (prez.) ostati]. 6. Ciceron je bil za malo let mlajši od Pompeja in za 6 let starejši od Cezarja. 7. Solon je živel (= bil) približno 300 let po Likurgu. 8. Hanibal se je vrnil v Afriko 3 leta potem, ko je bil zbežal z doma. 9. Korinčan Timoleont je prenašal — kar (*id quod*) se smatra za mnogo težje — modreje srečo kakor nesrečo. 10. Zemlja je 50 krat (= za 50 delov) večja od lune. 11. Ni dvoma (= dvomno), da se mora poštenost mnogo više ceniti kakor vse drugo (pl.). 12. Truplo Aleksandra Velikega so prenesli dve leti po njegovi⁰ smrti iz Babilona v

Egipet (pas.). 13. Cezar je sklenil napraviti most malo nad onim krajem, kjer je bil prepeljal vojsko čez Ren. 14. Malo pred svojo smrtjo je Sokrat govoril (*disserere*) o nesmrtnosti duše.

39. § 250 s.

1. Miltiadēs summā aequitate rēs cōstituit. 2. Melius est cum dīgnitate (*častno*) cadere quam cum ignōminiā servīre. 3. Miltiadēs māgnā cum offēnsiōne civium suōrum Athēnās rediit. 4. Iūre prōditor patriae suppliciō affectus est. 5. Vir sapiēns aequō animō iniūriam fert. 6. Sine virtūte nullō modō beātī esse possumus. 7. Pisistratus tyrannidem Athēnīs per dolum occupāvit. — 8. Caesar adversus hostēs (cum) omnibus cōpiīs contendit. 9. Xerxēs Artabazum cum epistulā ad Pausaniam mīsit. 10. Dux cum legiōnibus tribus profectus est.

1. Diviciak je začel s solznimi očmi (= z mnogimi solzami) Cezarja rotiti. 2. Ta je o polnoči tiho (= molče) odrinil. 3. Alpe je Hanibal prekoračil z veliko izgubo ljudi in tovarne živine. 4. Največ italskih narodov se je Hanibalu podvrglo svojevoljno. 5. Alcibiad se je slavno (= s slavo) vrnil v svojo domovino. 6. Z velikim veseljem so pričakovali rimski zavezniki Pompejev prihod. 7. Z vnemo (*ardor*) si govoril za stvar, ki je mi nismo omenili (= ki smo jo mi molče preskočili). 8. Po pravici občudujemo cenzorja Apija Klavdija, ki je zgradil ono slavno (*ille*) cesto. 9. Zvezde vrše svoja pota (*cursus*) z največjo hitrostjo. 10. Scipion Starejši ni nič izvršil zvijačno (= po zvijači) ali nasilno (= po sili), ampak je živel vedno dostojno (= z dostojnostjo). 11. Ciceron ni prenašal konca (*interitus, ūs*) ljudovlade ravnodušno, toda skušal se je z vedami tolažiti. 12. Isti je podpiral Pompeja na vse načine (sing.), ker je mislil, da vse koristi državi, kar on dela. 13. Sel je prišel s pismom. 14. Četrta legija je prezimila z Labienom na Remskem. 15. Cezar se je prikazal (*prōcēdere*) v škrlatu (= s škrlatno obleko). 16. Rimljani so prihajali na skupščine često z meči. 17. Cezar je poslal podpoveljnika z dvema legijama naprej, sam pa je sledil z ostalimi četami.

III. Lokativ.

40. § 252 s.

1. Dēlēctī cum Leonidā vim hostium nōn sustinuērunt eōque locō omnēs interiērunt. 2. Chabriae cōnsilium tōtā Graeciā celebrātum est. 3. Erant itinera duo, quibus itineribus Helvētīī

domō exīre possent. 4. Caesar frūmentum flūmine Ararī subvexerat. 5. Cimōn barbarōs eōdem diē terrā marīque vīcit. 6. Erat omnīnō in Galliā ulteriōre legiō ūna. 7. Dē amīcitiā eō librō scrīptum est, quī īnscrībitur Laelius. 8. In Hērodoti libris multae fābulae inveniuntur. — 9. Hostēs omnem spem in celebritate pōnēbant. 10. Caesar occupātō oppidō Vesontiōne praesidium ibi collocat (cōnstituit). 11. Hostium dux in portā cōnsistit. 12. In Platōnis labrīs¹⁾ in cūnīs²⁾ dormientis apēs consēdisse dīcuntur. 13. Lucrētia³⁾ cultrum⁴⁾ sibi in pectore dēfixit. 14. Lēgēs populī Rōmānī in aere incīdēbantur. 15. Pausaniās tripodem aureum Delphīs posuit, in quō īnscrīpsit suō ductū barbarōs apud Plataeās esse dēlētōs. 16. Biās in septem sapientibus numerātur. — 17. Tōta Italia Rōmam convēnit. 18. Iugurtha omnēs cōpiās ūnum in locum cōgere statuit.

¹⁾ labrum, τ ustnica. — ²⁾ cūnae, arum zibel. — ³⁾ Lukrecija, plemnita Rimljanka. — ⁴⁾ culter, trt nož.

1. Egipčani in Babilonci so polagali vso skrb na spoznavanje zvezd. 2. Kdor tovariša vara, se ne sme (§ 121) več šteti med dobre može. 3. Miltiad se je utaboril na pripravnem kraju. 4. Na kopnem in mokrem so Grki l. 480. in 479. pr. Kr. premagali Peržane (pas.). 5. Lacedemonci so edini na vsem zemljekrogu živeli 700 let po istih šegah. 6. Gotove zvezde se vidijo vedno na istem kraju. 7. Na desni in levi se razprostirata (*patēre*) dve morji. 8. Cezar je hitel za (*ad*) sovražniki po isti poti, po kateri so bili šli sami. 9. Vojaki so prišli pri Kolinskih vratih v mesto. 10. Ko je vojskovodja videl, da je njegova vojska premagana, si je zabodel meč v prsi, da ne bi preživel poraza. 11. Ko je Cezar izvedel (*cōgnōscere*), da so vse belgijske čete zbrane na enem kraju blizu njega, je brzo (*mātūrāre*) [275 (328), 4. do p. 2] prepeljal svoje čete čez reko Aksono. 12. Poveljnik ukaže množici zbrati (= sniti) se v mestih. 13. Kamor te domovina postavi, tam ostani! 14. Kserks se je vrnil v mnogo krajšem času v Azijo istim putem, koder je bil prišel (*iter facere*) v Grecijo. 15. Lacedemonci so postavili (*locāre*) v tebski grad posadko. 16. Ko je Hieron odhajal v vojno, mu je sedel orel na ščit (= Hieronu, ko...). 17. Kje se snidemo, tovariši? 18. Nepot poroča, da je Temistoklejev kip bil na trgu mesta Magnezije. 19. Atik je v svojem letopisu napisal zgodovino rimskega naroda. 20. V istem tudi poroča, da je umrl Hanibal

i. 571. po ustanovitvi mesta. 21. Poslanstva vseh sicilskih mest so se sešla v Sirakuzah. 22. Imeja tistih vojakov, ki so padli v boju, so se vdolbla v kamen.

41. § 254.

1. Cn. Pompēius bellum praedōnum extrēmā hieme apparāvit, ineunte vĕre suscēpit, mediā aestāte cōnfēcit. 2. Bellō Pūnicō secundō Flaminius cōsul rem male gessit. 3. Miltiadēs spērābat Darēum rĕgem vel hostium ferrō vel inopiā paucis diēbus peritūrum esse. 4. Caesar pontem bīduō perfēcit. — 5. Populus Rōmānus in pāce magistrātibus imperat, in bellō sīc pāret ut rĕgī. 6. Hōc in tempore nūlla cīvitas Athēniēnsibus auxiliō fuit praeter Plataeēnsēs. 7. M. Cato in senectūte Graecās lītterās didicisse dīcitur. 8. Germānī, quī Rhenum trānsierant, annīs (intrā annōs) quattuordecim tēcta nōn subiērunt. 9. Vix ter in annō nūntium ex urbe audīmus.

1. Istega dne izpeljeta obadva svojo vojsko iz tabora, Pompej skrivši in ponoči, Cezar pa^o javno in podnevi. 2. Cimona, ki je bil l. 449. pr. Kr. pri (*in* z abl.) obleganju mesta Citija umrl, so Atenci dolgo pogrešali ne le v vojni, ampak tudi v miru. 3. Znano je, da je Cezar preminil l. 44. pr. Kr. v 56. letu svoje dobe. 4. Za peloponeške vojne so Atenci po Alcibiadovem predlogu in nasvetu napovedali Sirakuzancem vojno. 5. Rimsko zemljišče je bilo v začetku zelo majhno (*exiguus*). 6. Kamil je prišel obleganim Rimljanom o pravem času na pomoč. 7. Mnogo (pl.) poskušamo v mladosti, česar ne moremo poskušati v starosti. 8. Mitridat je zapovedal (*imperāre*) vse rimske državljane v Aziji v enem dnevu pomoriti. 9. Pesnik Vergilij se je narodil 15. oktobra [§ 346 (352)] leta 70. in je umrl 21. septembra leta 19. pr. Kr. 10. Po porazu pri Zami je Hanibal prišel v dveh dneh in nočeh v mesto Hadrumet. 11. Oba nasprotnika morata priseči, da bodeta odpustila v naslednjih treh dneh (= tri-dnevju) vojsko. 12. Epaminonda in Pelopida sta v kratkem času učinila, da so Tebe veljale za prvo mesto vse Grecije. 13. Za Pizistrata so se baje v Atenah umetelnosti in vede z veliko vnemo gojile in Homerjeve pesmi zbrale.

Mešani vzgledi o ablativu.

1. Cezarjevi vojaki so zgradili z neverjetno hitrostjo 19.000 korakov dolg zid. 2. Ko so imeli Atenci prvenstvo (*praeesse*)

pri grškem narodu, so si pridobili po mnogih slavnih zmagah, ki so jih izvojevali na kopnem in mokrem, tako (*is*) slavo, ki je bila vzvišena (*māior*) nad zavist. 3. Aleksander je imel Aristotela za učitelja. 4. Lacedemonci so bili v vojni zelo izurjeni. 5. Aleksander Veliki je modrijanu Diogenu izkazal (*afficere*) veliko čast. 6. Nepošteni in neznačajni možje po občnem (= vseh) mnenju niso vredni častnih mest in visokih služb. 7. Po pravici se občudujejo tisti, ki s smrtjo dokažejo (*probāre*, pf.) svojo zvestobo. 8. Vojne se ne vojujejo po ženskah. 9. Grki so hoteli rajše slavno (subst.) pasti kakor služiti. 10. Zakoni govore z vsemi v istem jeziku (*vōx*). 11. Platon trdi, da ni nobena oblika lepša od okrogle (= Pl. zanika, da je kaka obl. . . .). 12. Glede učenosti velja (= se smatra) Aristotel za prvega moža (*prīnceps*) vsega starega veka, 13. Kdor se s svojo srečo nezmerno baha, temu sledi prej ali slej (*ōcius aut serius*) jeza božja, kakor onemu samskemu tiranu Polikratu. 14. Vsled pomanjkanja ladij Cezar ni sledil Pompeju v Grecijo. 15. Oprosti se strahu pred smrtjo! 16. Antipater je pregnal govornika Demostena (tudi pas.). 17. Jugurta je zahteval od Avla, ki ga je bil z vojsko vred obkolil [= držal zaprtega (*includere*)], da zapusti v teku 10 dni Numidijo. 18. Z Nestorjevega jezika je tekel, kakor pravi Homer, govor slajši od medu; za to ljubkost mu ni bilo treba posebne^o telesne moči. 19. Scipion Afričan je umrl, kakor poroča Ciceron, l. 185. pr. Kr., leto pred Katonovo cenzuro, 9 let po njegovem konzulatu. 20. Ko je bil Antonij zapustil Italijo, je pomagal Atiku njegovim prijateljem z vsem, kar so potrebovali. 21. Le tisti uživa bogastvo, ki ga zna modro rabiti.

Sklad krajevnih določil.

42. §§ 255—257.

1. Xerxēs victus in Asiam rediit. 2. Themistoclēs primum Argōs sē contulit, inde Corcȳram, inde Pydnam, Naxum, Ephesum vēnit. — 3. Darēus ex Eurōpā in Asiam revertit. 4. Caesar ab urbe in Galliam profectus est. 5. Caesar paucīs diēbus Romā in Galliam ulteriōrem pervēnit. 6. Alexander Babylōne Sūsa profectus est. — 7. Thūcydidēs ossa Themistoclis clam in Atticā ab amīcīs sepulta esse memoriae prōdidit. 8. Māximē Epamīnōndae ēloquentia ēlūxit Spartae ante pūgnam Leuctricam. 9. Cicerō Arpīnī nātus est. 10. Alexander Māgnus Babylōne mor-

tuus et Alexandrēae conditus est. 11. Lēx erat Thēbīs, quae morte multābat, sī quis imperium diūtius retinisset quam lēge praefīnitum foret. 12. Cum fāma dē morte Alexandrī Māgni vēnisset, tōtā Alexandrēā māximus lūctus agitābātur. 13. Albā Longā iam ante Rōmam conditam quattuordecim rēgēs rēgnāvērunt. — 14. Curiō in oppidō Uticā [toda: Uticae, (in) oppidō Africae] praesidium collocāvit. 15. Vercingetorix expellitur ex oppidō Gergoviā (toda: Gergoviā, ex oppidō Galliae). 16. Dēmarātus Corinthō in urbem Tarquiniōs (toda: Tarquiniōs, in urbem Etrūriae flōrentissimam) sē contulit.

1. V Atenah in Sparti so se hranili otroci tistih, ki so bili padli (= umrli) v boju za domovino (= za domovino bojujoči se), na državne stroške. 2. Ver je celo (*ipse*) na Delu oropal svetišče Apolonovo. 3. Grški zgodopisec Herodot je bil rojen v Halikarnasu, toda živel je večjidel na Samu; isti je bil tudi v Atenah, Sparti, Egiptu in mnogo drugih mestih in deželah. 4. V celem Rimu ni bil nihče razkošnejši, nihče zanikarnejši od Katiline. 5. Askanij, Enejev sin, je kraljeval v Albi Longi. 6. Iz Kapue, Neapola, Tarenta in drugih mest so prišli poslanci v Rim, da bi prosili pomoči proti Hanibalu. 7. Po smrti svojega očeta je sklical Aleksander Veliki skupščino grških držav v slavno grško mesto Korint. 8. Ko je bil Hanibal premagal Rimljane pri Kanah, se je dolgo mudil v razkošnem kampanskem (= Kampanije) mestu Kapui. 9. Ko je prišel Marij v mesto Cirto, je poslal kralj Bokk k njemu poslanca. 10. Kraljica Dido je zbežala iz bogatega feniškega mesta Tira v Afriko ter je tam ustanovila Kartagino. 11. Horacij se je rodil v apulskem mestecu Venuziji. 12. V mestu Efezu je bilo krasno svetišče boginje Diane. 13. Apolon in Diana sta se rodila na otoku Delu. 14. Vemo, da je Ciceron poslal svojega sina v učene (§ 191) Atene, da bi tam poslušal najboljše učitelje. 15. Cezar je z največjo hitrostjo odpotoval iz mesta Aleksandrije ter je prišel hitreje, nego se je pričakovalo, v Zelo in je premagal Farnaka. 16. Ko se je bilo naznanilo v mesto Rim, da se bliža Sula z vojsko in ni več oddaljen od zidovja kakor 6000 korakov, je baje nastala v vsem mestu velika osuplost.

43. § 259.

1. Paullus omni Macedonum gazā politus nihil domum suam intulit. 2. Ariovistus uxōrem et filiās domō sēcūm dūxit

in Galliam. 3. Epamīnōndās, quamdiū facta est caedēs cīvium, domī quiētus fuit. 4. Cicerō saepe rūm contendit et libenter rūm vīvēbat; sī rēs postulābant, rūre Rōmam revertit. 5. Marius in bellō plērumque humī quiēscēbat. 6. Mālō sine periculō domī meae esse quam cum periculō aliēnae. 7. Alcibiadī tōta rēs pūblica domī bellīque trādita est.

1. L. Kvinkcij Cincinat je živel (*vitam agere*) na kmetih. 2. Periklej je največ let vodil (*praesesse*) atensko državo o miru in vojni. 3. Včeraj sem se vrnil s kmetov domov; danes ostanem (fut.) doma; jutri pa^o odidem s prijateljem na knete. 4. Mnogi so često videli Hanibala ležati (§ 204, g) med stražami na tleh. 5. Alcibiad se je vzgajal v Periklejevi hiši. 6. Suli se je izročila vsa oblast doma in v vojni. 7. Agezilaju je prišlo z doma poročilo, da so Atenci in Beoti Lacedemoncem napovedali vojno. 8. Za Jugurte je bila rimska država o miru in vojni na prodaj (= kupljiva).

Prepozicije.

44. § 163, 1—9, 15, 16.

1. Temistoklej je šel (*accēdere*) k lacedemonskim eforom, ki so imeli najvišjo oblast (= pri katerih . . .), in je pred njimi trdil, da se jim je napačno (pl.) poročalo. 2. Dokler je bil Hanibal v Italiji, ni postavil po bitki pri Kanah nihče proti njemu tabora. 3. Pravičnost proti staršem se imenuje ljubezen (*pietas*). 4. Fabiji so pri Kremeri vsi do zadnjega (= enega) poginili. 5. L. 480. pr. Kr. je bilo pri Salamini peržansko brodovje, ki je bilo od pamtiveka največje, od Grkov popolnoma premagano. 6. Proti domnevi Rimljani Hanibala niso videli pred Rimom. 7. Zemlja se zavrti v 24 urah okoli svoje osi. 8. Prijateljstvo more biti le med dobrimi. 9. Avgust je uredil v državi vse po svoji volji. 10. Po bitki pri Farzalu je bila vsa oblast v Cezarjevih rokah. 11. Proti sili se ne more brez sile nič opraviti. 12. Za jezdecem sedi črna skrb. 13. Skupno grško brodovje se je najprej udarilo pri Artemiziju med Evbejo in celino s Kserkovimi pomorščaki. 14. Potem so pa Grki odpluli (*discēdere*) od Artemizija in so postavili svoje brodovje pri Salamini nasproti Atenam. 15. Datam je obrnil tisto, kar je bilo namenjeno (*cōgitare*) v njegovo pogubo, v svojo blaginjo.

45. § 163, 10—14, 17—25.

1. Donava teče skozi več velikih mest. 2. Jupitra je ime-
noval rimski narod zaradi dobrot najboljšega, zaradi sile naj-
večjega. 3. Za Hektorjem je bil Enea izmed vseh Trojancev
najhrabrejši. 4. Pod luno je razen človeškega duha vse (pl.)
smrtno in minljivo; nad luno je vse večno. 5. Skozi dve leti
je bila rimska oblast pri decemvirih. 6. Epaminonda je dosegel
(*efficere*) po Atencu Kabriji, da se je Diomedont vkrcal ne-
poškodovan. 7. Eni so šli proti Rimu, drugi v Kampanijo, drugi
proti severu. 8. Pri nesmrtnih bogovih vas rotim, sodniki, da
ščitite nedolžnost. 9. Cezar je razširil meje rimske države čez
Ren. 10. Ariovist je peljal svoje čete mimo Cezarjevega tabora
in se je utaboril 2000 korakov nad (*ultrā*) njim. 11. Ko so
meščani videli, da so sovražniki že v (*intrā*) mestu, so se udali.
12. Aristid se je odlikoval pred vsemi drugimi po svoji pra-
vičnosti. 13. V teku malo let je Cezar osvojil Galijo. 14. Isti
se je zgrudil poleg Pompejevega kipa. 15. Blizu Rima so bili
krasni selski dvorci. 16. S čuti zaznavamo, kar je izven nas.
17. Ob reki se je videlo le^o malo konjeniških straž. 18. Pametno
živi, kdor naravno živi. 19. Lacedemonci so trdili, da izven
Peloponeza ne sme imeti nobeno mesto zidovja (= so zanikali,
da bi moralo (*oportet*) kako mesto . . .] 20. Ljudski tribun G.
Memij je zatrjeval, da bode državno varstvo Jugurti zastran
njega ostalo nedotaknjeno. 21. Tisti del Galije, ki je bil tostran
Alp, se je imenoval tostranska Galija, tisti pa, ki je bil onstran
Alp, onstranska.

46. § 164.

1. Ciceron je držal v državljanski vojni s Pompejem. 2. Od
mladih nog se moramo navajati na delo. 3. Aleksander je usta-
novil v Egiptu mesto in ga imenoval po svojem imenu Alek-
sandrijo. 4. Epaminonda je vpričo zelo številnega zbora tiran-
stvo Lacedemoncev tako ožigosal, da ni manj s svojim govorom
omajal njihove moči (*opēs*) kakor z bitko pri Levktrih. 5. Cezar
je postavil (*cōstituere*) legijo pred svoj tabor, da bi sovražna
pehota ne mogla iznenada napraviti napada (pas.). 6. Borimo
se za življenje, za domovino, za vladarja! 7. Jugurta je prosil
vojake, da ga (§ 264, 2, p 1) branijo proti rimski lakomnosti.
8. Diviciak je jokajoč (= z mnogimi solzami) rotil Cezarja, da
bi ne postopal prehudo (comp.) z njegovim bratom Dummorigom

(= da ne bi sklenil kaj prehudega proti . . .). 9. Helvečani so mislili, da imajo v primeri z množico ljudi, z bojno slavo in s hrabrostjo preozke (pozitiv) meje. 10. Ko je Cezar zahteval od Hedučanov žita, ki so mu ga bili obljubili, so dan za dnevom odlašali. 11. Strah, ki je hipoma prevzel vso vojsko, se je začel pri vojaških tribunih, načelnikih in vseh ostalih, ki niso imeli v vojaštvu velike izkušnje. 12. Kje (= odkod) naj začnem? 13. Ko so sovražniki videli, da jih napadamo od spredaj, na levi in od zadaj (pas.), so zbežali. 14. Ren izvira na Lepontinskem. 15. Atensko zidovje, ki ga je Temistoklej zopet zgradil (*restituere*), je sestajalo iz kapelice in grobišč. 16. Miltiad je bolehal na rani, ki jo je bil dobil pri obleganju Para. 17. Herkul je gnal Gerionova goveda pred seboj. 18. V primeri s čednostjo se mora bogastvo zaničevati. 19. Vsak po svoji moči. 20. Res je, da ni življenje nobenega človeka brez skrbi in bolečin. 21. Cezar je preganjal Pompeja tja do Egipta.

47. § 165.

1. Največ jih je tako pisalo, da je Temistoklej šel (*trānsīre*) v Azijo, (ko) je bil Kserks kralj. 2. Ko so meščani in oblegalci videli plamen (pas.), je prišlo obojim na misel, da so dali kraljevi pomorščaki znamenje (pas.). 3. Darej je dal (prim. 36, stavek 27.) napraviti čez reko Hister most, da (= po katerem) bi prepeljal čete. 4. Aristid je bil atenski poveljnik v boju pri Platejah, v katerem je bila barbarska vojska potolčena (*fundere*) in Mardonij ubit. 5. Večji del Azije je bil nekdanj pod peržansko oblastjo. 6. Često je pod siromašno obleko skrito vrlo srce. 7. Samniti so pri Kavdinskem klanecu Rimljane premagali in jih^o poslali pod igo. 8. Efori so pustili Pavzanija poginiti pod milim nebom. 9. Kserks je sklenil vso Grecijo in vse zapadne dežele spraviti pod svoje žezlo. 10. Zaznali smo (*accipere*), da so onstran (*super*) Numidije Getuli. 11. Ko je dal (*iubēre*) Amulij izpostaviti dvojčka Romula in Rema, je bila izstopila Tibera čez svoje bregove. 12. Nad Damoklejevimi tilnikom je visel oster meč (*ēnsis*). 13. Platon je položil (*collocāre*) poželenje pod (*subter*) prepono. 14. Ni dvoma, da čednost vse nadkriljuje.

B. Sestavki, ki se glede vsebine in besed*) opirajo na (Košanovo) Latinsko čitanko.

I. Miltiad.¹⁾

1. Miltiadovo rodoljubje. (Mil. I)

Peržanski kralj Darej je izročil varstvo mostu, (ki) ga je napravil čez reko Hister, prvakom, ki jim je bil dal trajno gospodstvo (pl.) v mestih (gen.) Ionije in Eolide. Med prvaki je bil tudi Miltiad, Cimonov sin. Ko je ta (*quī cum*) slišal, da se Darej proti Scitom nesrečno bojuje, je izpodbujal čuvaje mostu, da naj ne opuste dane prilike Grecijo osvoboditi in naj podero most. „Če ne bo mogel“, pravi Miltiad, „Darej svojih čet po mostu nazaj prepeljati, bode vse v malo dneh uničil ali sovražni meč ali glad.“ Toda Histiej iz Mileta se je temu nasvetu ustavil, rekoč (= ko je rekel): „Naše gospodstvo se opira na Darejevo kraljestvo. Če kralj pogine (fut. II.), nas bodo naši sodržavljeni izgnali iz države (pas.). Zatorej je za nas koristneje, da most ostane (= se ne podere) in se na tak način ohrani peržansko kraljestvo.“ Tega mnenja je bila (*sequi*) večina. Dasi torej⁰ Miltiad s svojim nasvetom ni prodril, se je vendar videlo, da je večji prijatelj skupne svobode kakor svojega lastnega gospodstva.

2. Bitka pri Maratonu. (Mil. II, III)

Kmalu nato je poslal Darej Datida in Artaferna z ogromno vojsko v Evropo, da bi spravila Grecijo pod njegovo (§ 264, 2) oblast. Ko sta, hitro osvojivši Eretrijo, ki je mesto na otoku

*) Besede in rekla, ki se nahajajo na dotičnih mestih Kornelija Nepota in so porabljeni le v teh sestavkih, niso navedena v besedniku.

I. ¹⁾ Če vsebuje naslov obenem snov ali vsebino, stavimo pred substantiv *de* (z abl.); torej: *de Miltiade* (namreč: *agitur, narrantur, disseritur* itd.). Za naslove se pa morejo rabiti tudi stavki (povedni z inžik. in zavisni vprašalniki) ter acc. c. inf. (s pridejanim predikatom ali brez njega). Vzglodov za naslove je v Latinski čitanki dovolj.

Evbeji, prišla do Atike, je Miltiad opominjal Atence, naj gredo Peržanom nasproti na Maratonsko polje in naj bijejo odločilno bitko. Ko jim je še^o prišlo 1000 Platejcev na pomoč, so peljali svoje čete iz mesta in se utaborili na zelo ugodnem kraju. S svojimi pičlimi četami so si upali boriti se proti 100.000 peržanskim pešcem in 10.000 konjenikom. Zanašajoč se na hrabrost svojih sodržavljanov, je mislil Miltiad, da bi bilo mogoče (se moglo zgoditi), da bi peščica 10.000 oborožencev, ki je žarela čudovite bojaželjnosti, premagala desetkratno premoč (= število) Peržanov. In to (rel. zveza, § 267) upanje ga ni varalo. Grki so se tako hrabro borili, da so bili Peržani premagani in tako prestrašeni, da niso hiteli v tabor, temveč na ladje. Ta bitka se je bila l. 490. pr. Kr.

3. Žalostni konec Miltiadovega življenja. (Mil V, VI)

Po bitki pri Maratonu je Miltiad zavojščil mnogo otokov, ki Atencem proti barbarcem niso bili pomagali (pas.), da bi jih prisilil [vrniti se] k pokorščini. Ker pa mesta Para ni izvojeval, nego se je vrnil brez uspeha, so ga Atenci obtožili veleizdaje, češ, da ga je peržanski kralj podkupil (pas., čas!). Ker se vsled rane [bolan], ki jo je dobil pri obleganju mesta Para, ni mogel sam zagovarjati, so poprijeli njegovi prijatelji za besedo. Dasi je obravnava dognala (pas.), da je nedolžen, je vendar bil obsojen v denarno globo. Ker te ni mogel plačati, so ga vrgli v državno ječo (pas.), kjer je sklenil svoje življenje. To je bil konec slavnega (§ 191) Atenca, ki je bil kot mladenič in mož srečno in uspešno služil (*gerere*) državi. Njegovo usodo moramo tem bolj obžalovati, ker se je neuspeh glede Para (*calamitas Paria*) pripetil brez njegove krivde. Sicer so pa vsi edini v^o tem^o, da je bil Miltiad zelo človekoljuben in čudovito vljuden. Toda z ozirom (*respicere*) na njegov veliki ugled pri vseh državah, na njegovo slavno ime in vojno slavo so se Atenci bali njegove moči. In bržkone [*vērī simile est*, § 275 (328), 4, do p 2] je bil to vzrok njegove obsodbe.

II. Temistoklej.

1. (Te. I, II)

Koga naj više cenimo od Temistokleja, ki je napake zgodnje mladosti popravil z velikimi čednostmi? Oče Neoklej je sina izdedinil, ker je prelahkomiselno zapravljajal premoženje.

Sin je mislil, da mora to sramoto izbrisati z največjo pridnostjo. Ker se je posvetil popolnoma državi in je imel mnogo posla (*versāri*) pri sodiščih, se je hitro vzljubil svojemu očetu in vsem dobrim. Kakor je hitro našel, česar je bilo treba, tako je bil tako odločen pri izvrševanju [reči], da se ni nobena važnejša stvar brez njega započela (*gerere*). — Najprej je pregovoril Atence, da naj začnejo vojno z Egineti in morskimi roparji. Ko se je z denarjem, ki je prihajal iz rudnikov, zgradilo veliko brodovje, je Temistoklej zlomil moč sovražnikov, pri čemer so postali Atenci tudi zelo večji pomorski vojni. In zlasti to jim je bilo v veliko korist. Kajti že je bil sklenil Kserks maščevati sramotni poraz, ki ga je bil doživel njegov oče pri Maratonu, in napasti najprej Atence.

2. (Te. II, III)

Ko se je bližala ogromna vojska — pri Herodotu beremo, da je štela 170.000 pešcev in 80.000 konjenikov — Greciji, so vprašali Atenci proročišče v Delfih za svet, s čim bi se mogli najbolje braniti. Ko jim je Apolon po Pitiji odgovoril: z lesenim zidovjem, je Temistoklej prepričal svoje sodržavljanke, da je bog zaznamoval ladje kot leseno zidovje; zato še^o naj pridajo k svojim prvotnim ladjam ravno toliko troveslač in naj spravijo vse svoje premičnine deloma na Salamino, deloma v Trecen, sami pa naj zapuste mesto.

Odposlanci grških držav so sklenili preprečiti nadaljne prodiranje barbarcev. Zato so poslali lacedemonskega kralja Leonido z majhno vojsko branit Termopile. Toda ko je ta spoznal, da sovražnikom ni kos, je odpustil večji del svoje vojske, sam pa je, tudi od zadaj napaden od Peržanov, ki jih je vodil izdajalec Efialt, umrl (*occumbere*) s svojimi 300 Spartanci najslavnejše junaške^o smrti za domovino.

3. Bitka pri Salamini. (Te. III, IV)

V istem času se je bojevalo skupno grško brodovje s kraljevimi pomorščaki v neodločeni bitki pri Artemiziju. Ker se je pa Temistoklej bal, da bi Peržani ne obkolili grškega brodovja, je odplul od Artemizija in postavil brodovje pri Salamini nasproti Atenam. (Ko) je Kserks osvojil Termopile, se je približal Atenam in jih upepelil. Grki so videli plamen (pl.) gorečega mesta in so se tako prestrašili, da si niso upali dalje

ostati. (Ker) so mislili (*arbitrārī*, pf.), da je boljše oditi domov in se braniti za zidovjem kakor se na morju bojevati, so sklenili oni kraj zapustiti. Le Temistoklej je izprevidel, kako neumen je ta sklep, ter je rekel, (ko) so se posvetovali vojskovodje: „Združeni bomo Peržanom kos, razkropljeni pa bomo sramotno poginili.“ Ko so se Grki pri vsem tem (*nihilōminus*) hoteli raziti, je poslal ponoči sužnja h Kserksu, da (= ki) bi mu povedal naslednje (= to pl.): Tvoji nasprotniki nameravajo iz strahu pred množico tvojih čet zbežati; če se bodo razšli, ne boš lahko vojne končal: zatorej jih hitro napadi, da boš vse v eni bitki uničil. Kserks je sklenil, misleč (*ratus*), da mu je dal Temistoklej koristen svet, udariti se in je začel naslednjega dne bitko, v kateri so premagali Grki z majhnim številom ladij od pamtiveka največje brodovje. Po pravici torej trdi Nepot, da je bil Kserks premagan bolj po razsodnosti enega moža kakor z orožjem Grecije.

4. (Te. VI, VIII)

Toda Temistoklej se ni izkazal manj vrlega v miru kakor v vojni. Atenci so imeli takrat le Falersko pristanišče, ki ga Temistoklej ni smatral niti za dosti veliko niti za dobro. Ker je pa želel, da bi Atenci postali kar (*quam*) najmočnejši, jim je svetoval, da naj zgrade trojno Pirejsko pristanišče in ga^o naj obdajo z zidovjem. Istotako (*īdem*) je trdil, da je potrebno, da obnove Atenci mestno zidovje, (ki) so ga bili Peržani razdejali. Lacedemonce, ki so skušali preprečiti, da bi se to ne zgodilo, je zvijačno varal. In tako (*quō*) je dosegel, da so Atenci obzidali svoje mesto z najtrdnjšim zidom, da bi ga tem (*quō*) lažje branili proti sovražnikom. Po teh činih (*rēs gestae*) se je bil Temistoklejev ugled tako povečal, da ga je zavist njegovih državljanov upropastila (pas.). Vsled istega strahu, ki je bil Miltiadu v pogubo, so ga najprej izgnali iz države, pozneje ga pa obsodili zaradi veleizdaje na tožbo (*accūsāre*) Lacedemoncev, češ, da se je zvezal s peržanskim kraljem proti Greciji.

5. Temistoklej beži v Malo Azijo in konča tam svoje življenje.

(Te. IX, X)

Od vesoljne Grecije preganjan, je pisal (= poslal) pismo [h] kralju Artakserksu, v katerem ga je prosil prijateljstva. Da bi si pridobil (*conciliāre*) kralja, je trdil, da je bil po njem Kserks velike nevarnosti rešen (= osvobojen). Po bitki pri Salamini

[da] ga je namreč hitro obvestil, da nameravajo (§ 120) Grki čez Helespont zgrajeni most podreti. Na tak način [da] se je mogel Kserks vrniti v Azijo. Tako [da] je storil njegovi hiši mnogo več dobrega kakor hudega.

Po preteku enoletne dobe je prišel h kralju, ki se je hotel poslužiti njegovih nasvetov, da bi Grecijo popolnoma užugal (*opprimere*). Ker mu je Temistoklej mnogo obljubil (plpf.), mu je kralj podaril tri mesta.

Toda Temistoklej je kmalu obupal, da bi mogel svoje obljube izpolniti. Kajti ni maral (*nolle*, acc. c. inf.), da bi Peržani z njegovo pomočjo podjarmili njegovo domovino. Zato je verjeti onim, ki pravijo, da se je Temistoklej radovoljno zastrupil. Blizu Magnezije, kjer se je Temistoklej naselil (plpf.), je bil njegov grob. Njegove kosti so pa prijatelji baje skrivši pokopali v Atiki (pas.).

III. Aristid.

S Temistoklejem se je boril za prvenstvo Aristid, ki zasluži (= je vreden) zaradi svoje pravičnosti najvišjo hvalo. Ker razburjeni množici ni ugajalo, da je edini od pamtiveka dobil priimek Pravični, se je Temistokleju posrečilo izpodriniti ga in doseči, da ga je zadela l. 485. pr. Kr. kazen 10 letnega pregnanstva. Ko je l. 480. pr. Kr. Kserks zavojščil Grke, ga je atensko ljudstvo na predlog (*auctor*) istega Temistokleja, ki je bil prej v nič deval njegovo slavo, poklicalo nazaj v domovino (pas.). Po bitki pri Salamini, katere se je udeležil kot pregnanec, je načeloval atenski vojski v boju pri Platejah, v katerem je bil Mardonij ubit in peržanska vojska uničena. — Hvalevredna (konj. perifr. pas.) je zlasti Aristidova nesebičnost in poštenost, lastnosti (§ 193, p), vsled katerih se je zgodilo, da je prešla (= se prenesla) pomorska hegemonija na (= k) Atence. Dasi bi si^o bil mogel napraviti mnogo (*magnus*) denarja, ker je upravljal skupno blagajno zveznih (*foederatus*) držav, je vendar v toliki revščini umrl, da so se njegove hčerke morale rediti na državne stroške. In to (rel. zveza) je pač najlepši dokaz njegove nesebičnosti (= vzdržnosti).

IV. Cimon. (Ci. II—IV)

Dasi se Cimon s svojim očetom Miltiadam ne enači glede bojne slave, se more vendar smatrati za zelo velikega vojskovodjo. Najprej je bil poslan v Tracijo in je premagal ob reki

Strimonu velike traške čete. Najslavnejši čin Cimonov je pa bitka ob Evrimedontu, v kateri je l. 465. pr. Kr. popolnoma premagal ciprsko in feniško brodovje. Istega dne je izkrcal svoje čete in je uničil veliko sovražno vojsko. Ker si je bil pridobil po teh zmagah veliko slavo in se je zdelo sodržavljanom, da postaja premočen (komp.), so ga l. 463. pregnali po črepinjski sodbi. Dasi so se torej izkazali (plpf.) zelo nehvaležne proti (*in*) njemu, se vendar ni jezil nad njimi, ravnajoč se pri^o tem^o po Aristidu, ampak je prenašal hrabro (= s hrabrim duhom) krivico, kakor se spodobi za domoljuba.

Nadaljevanje in konec.¹⁾

Toda Atenci so se kmalu (= hitro) kesali svojega čina. Ko so jim Lacedemonci l. 458. napovedali vojno, so poklicali Cimona nazaj v Atene, ker so upali, da bo najbolj pomagal domovini. Ker je pa ta smatral za boljše, da obe najmogočnejši grški državi združeni zavojščita Peržane, kakor pa da se bojujeta med seboj, je šel na svojo roko (= radovoljno) v Lacedemon in posredoval mir. Kmalu nato so ga izvolili za nadpoveljnika in poslali z 200 ladjami na Ciper (pas.), Toda (ko) je večji del otoka premagal, je zbolel in umrl, 60 let star.

Cimon se ni izkazal le kot velikega vojskovodjo v vojni, nego tudi v miru kot dobrega sodržavljana. Bil je namreč baje tako radodaren, da ni nikogar oviral uživati sadja, ki je bilo na njegovih vrtovih in posestvih. Razen tega je mnogim pomagal z denarjem (pas.). Pri Nepotu beremo, da je tudi precej revežev dal pokopati na svoje stroške. In tako se ni čuditi, če so ga Atenci v življenju ljubili, po smrti (= mrtvega) se ga pa s hvaležnim srcem spominjali.

¹⁾ Latini: Začeti (*instituere*) predmet (*rēs, materia*) se obravnava (*trātare*) naprej (*porrō*) in se konča (*absolvere*).

V. Pelopida. (Pe. IV, V)

Izmed tistih Tebancev, ki so se domovini najbolj[še] uslužili, sta najslavnejša Pelopida in Epaminonda. V največjo hvalo se jima mora šteti, da (*quod*) ni nobeden drugemu zavidal njegovih vrlin, ampak da sta se združena trudila, da bi napravila Tebe za najmogočnejšo državo vse Grecije. Četudi se Pelopida ni enačil z Epaminondo, je vendar izvršil take (*is*) čine, da si je pridobil nesmrtno slavo.

Najprej je osvobodil Tebe lacedemonske oblasti. Potem je uril z Epaminondo Tebance v orožju in jih poučeval v vojni umetnosti. Ko je prodiral l. 371. lacedemonski kralj z vojsko približno 20.000 vojakov proti Beotiji, da bi mesto Tebe do tal podrl, sta mu šla z vojsko le 6000 vojakov nasproti. Pri Levktrih sta trčila s sovražniki skupaj ter jih popolnoma premagala, tako da jih je 1000 padlo. V tej bitki je načeloval Pelopida pod nadpoveljstvom Epaminondovim izbrani četi (*manus*), ki je najprej vrgla lacedemonsko falango.

Ravno tako (ne manj) hrabrega se je izkazal Pelopida, ko je Epaminonda naslednje leto naskakoval (*oppugnare*) Sparto. Ko je potem hotel spraviti Tesalijo pod tebansko oblast, ga je, dasi je bil poslanec, Aleksander Ferejski vrgel v ječo (pas.). Leto pozneje ga je osvobodil Epaminonda. Da bi se nad Aleksandrom maščeval, je pregovoril Tebance, da so šli Tesaliji proti tiranom na pomoč. S 300 izbranimi konjeniki je odrinil in se ni pomišljal bojevati se proti številnejšim (*magnus*) četam. Brž ko je zagledal Aleksandra, ga je najsmelejše napadel; toda kmalu se je zgrudil, od mnogih kopij preboden. Tesalske države so izkazale ubitemu Pelopidi največje časti, njemu so postavili (*exstruere*) bronaste kipe, otrokom so pa podarili mnogo zemljišča

VI. Epaminonda. (Ep. III—V, IX)

Najvišjo hvalo zaslužijo (= so vredne) duševne vrline Epaminondove. Bil je jako skromen in pameten, razen tega zelo več vojaštvu in osebno hraber. Kornelij Nepot pripoveduje, da je bil tako resnicoljuben, da ni niti v šali lagal. Krivice ljudstva je lahko prenašal; ne (da) bi se jih (rel.) spominjal (*immemor*), je pomagal domovini, smatrajoč za greh nad njo se jeziti. Revščina se mu ni zdela breme; kajti če tudi je njemu^o samemu manjkalo denarja, je vendar pomagal revnejšim s sredstvi svojih prijateljev. O njegovi nesebičnosti (gen.) bi se dalo (= moglo, indik. prez.) mnogo vzgledov navesti, toda eden naj zadostuje. Kralj Artakserks je bil prosil Diomedonta, naj gre z veliko množino (*pondus*) zlata v Tebe, da bi podkupil Epaminondo. Toda ta ni nič vzel (= vzprejel). „Vse, kar more služiti moji domovini,“ je rekel, „v blaginjo, sem pripravljen storiti zastonj, kajti ne služim jej zaradi sebe. Za domovinsko ljubezen pa ne vzamem zakladov vsega sveta.“

Nadaljevanje.

Kako je bil zgovoren, se je pokazalo najbolj pred bitko pri Levktrih, ko je pri (*in*) skupščini v Sparti Lacedemoncem očital (= štel v krivdo) tiranido in je povzročil, da so se jim za-vezniki izneverili. To, kar druge velike može, je doletelo tudi Epaminondo, namreč^o da (*ut*) so mu mnogi zavidali (pas.). Med temi je bil neki Meneklid, ki se je trudil, da bi zmanjšal njegovo slavo. (Ker) se je bal (*verēri*, ptc. pf.), da bi se Epaminonda izkazal vojni večšega vojskovodjo, je pozval Tebance, naj više cenijo mir od vojne. Toda oni se mu je postavil nasproti, rekoč (= ko je rekel), da po krivici nasvetuje to Tebancem; kajti če hočejo (konj.) uživati dolgotrajen mir, [da] morajo biti vedno pripravljene na vojno. In ko mu je isti nekoč očital napuh, češ, da trdi (čas!), da se enači z Agamemnonom glede bojne slave, je rekel: „Ne (*noti*) misli, da s tem tekmujem; kajti on je s pomočjo vseh Grkov v 10 letih osvojil le^o eno mesto, jaz sem pa z enim mestom in v enem dnevu osvobodil lacedemonskega gospodstva vso Grecijo.“

Nadaljevanje in konec.

Nazadnje je bil Epaminonda vrhovni poveljnik v bitki pri Mantineji. Lacedemonci so bili prepričani, da je njihova rešitev [ležeča] na njega pogubi. Ko so ga torej videli presmelo pritiskati na sovražnike, so napravili vsi nanj napad in niso prej odnehali, dokler se Epaminonda ni zgrudil, od kopja zadet. Po njegovem padcu so se borili Beoti kar najhrabreje ter so sovražnike premagali in v beg zapodili. Epaminonda pa smrtonosnega železa ni prej izdrl iz telesa, dokler se mu ni bilo naznanilo, da so sovražniki premagani. Nato je takoj izdihnil, komaj 56 let star.

Da je eden velik mož več vreden kakor cela država, se more razvideti iz tega, da (*quod*) so bile Tebe, dokler je Epaminonda načeloval občini, glavno mesto vse Grecije, dočim (*cum* s konj.) so bile pred njegovim rojstvom in po njegovi smrti vedno pod tujo oblastjo.

VII. Aleksander Veliki.

1. Aleksander razreši gordijski voz. (Al. 1.)

Ko je Aleksander osvojil mesto Gordij, prestolnico frigijskih kraljev, je vstopil v Jupitrovo svetišče. Tukaj je bil shranjen voz, na katerem se je vozil kralj Gordij. Jermenje (*lōrāmenta*,

ōrum), ki je vezalo (*cōnectere*) igo z ojesom (*tēmō, ōnis*), je bilo tako umetno (*artificiōsē*) zavozlano (*astringere*), da se je zdelo, da se ne more razvezati, ker se konci (*caput*) niso mogli najti. In proročišča so bila prorokovala (*canere*), da se bo polastil gospodstva nad vso Azijo tisti, ki bo nerazrešljivi vozal razrešil. Ko je Aleksander zagledal vozal, ga je obšlo poželenje ono prorokovanje uresničiti. Ob (*cum*) velikem pričakovanju tistih, ki so mu bili sledili v svetišče, ga je ogledoval in ga^o skušal razvezati. Toda ni se dolgo trudil, nego je potegnil meč in brez obotavljanja (*haud cūctanter*) razsekal (*discindere*) vozal, rekoč (= ko je rekel): „Vse eno je, kako se razreši.“ Okoli stoječe (= ki so bili okoli njega) Frige je obšel silen strah, Macedonci so se pa veselili, ker so bili prepričani, da je Azija že po pravici njihova.

2. Aleksander hudo zboli, toda njegov^o zdravnik Filip ga reši (pas.). (Al. 2, I, III, IV)

Pomladi l. 333. pr. Kr. je odrinil Aleksander iz Gordija in je dospel z neverjetno hitrostjo v Cilicijo, deželo (§ 193, p.), ki je bila večinoma rodovitna in je imela vsakovrstnega žita, sadnega drevja in vinske trte (pl.) v izobilju. Ko je pa prišel do Tarza, ga je mikavnost reke Cidna, ki teče sredi skozi mesto, tako prevzela (*capere*, pas.), da je skočil ves prašen in poten v mrzli veletok. In vsled tega (rel. zveza) [se je zgodilo, da] je hudo zbolel. Eden njegovih zdravnikov, po imenu Filip, mu je obljubil, da ga bo ozdravil, in mu je dal močno (*ācer*) zdravilo. Kralj mu je zaupal, dasi ga je bil Parmenion pismeno obvestil, naj se varuje (čas!) zdravnika Filipa; on [da] je od Dareja s 1000 talenti podkupljen. Kralj je pa vzel čašo, v kateri je bilo zdravilo raztopljeno, in je pil neustrašeno skoraj v istem trenutku (*mōmentum, ī*), ko je ukazal Filipu brati Parmenionovo pismo, ki ga je bil dejal pod zglavje, na katerem je ležal. (Ko) je Filip pismo bral, ga je kralj neprestano gledal v obraz (= ni kralj obrnil svojih oči od njegovega obraza). Ko ni opazil nobenih znakov slabe^o vesti na njegovem obrazu, je postal veselejši in je po treh dneh zopet zadobil (*recipere*) svoje zdravje.

3. Aleksander obišče proročišče Jupitra Hamona. (Al. 4, IV)

Ko je Aleksander osvojil mesto Tir po 7 mesečnem obleganju (*obsidēre*), je prišel v Egipt, kjer so ga smatrali za

osvoboditelja, ne pa⁰ za osvojitelja (pas.). Odtod je hitel k proročišču Jupitra Hamona, da bi vprašal (*cōnsulere*) boga o izidu vojne in o svojem rodu (*origō*). Ker je želel, da bi mu (*sibi*) bil prisojen (*tribuere*) božji rod, je bil priobčil svečenikom svetišča, kaj se mu (*sibi*) naj odgovori. Zato ga je pozdravil najstarejši izmed svečenikov, ko je vstopil v svetišče, ki je bilo sredi ljubke doline, kot (*ut*) sina Jupitrovega. In Aleksander je rekel, da sprejme to ime, in se je odslej res imel sam za boga. Tudi je bilo njegovim spremljevalcem ukazano (*imperāre*) Aleksandra kot boga, ne kot kralja častiti. Sreča je kralja tako zelo zaslepila, da je bil mnogim v zasmeh. (Ko) je vprašal, če mu je določena (*impf*) oblast nad vsem zemljekrogom, mu je svečenik naznanil, da bo zmagalec v vseh bitkah in vladar vseh dežel. Ko je kralj proročišče in svečenike bogato obdaril, se je vrnil v Egiptet in je ustanovil ob zapadnem (*occidentālis, e*) Nilovem ustju mesto, ki ga je imenoval po svojem imenu Aleksandrijo.

4. Aleksander umre. (Al. 9, I, II)

Ko je bil Aleksander v Babilonu, kamor se je vrnil, dasi je bil izvedel po Nearku, da bo to mesto zanj usodno, ga je povabil Medij iz Larise na popivanje (*convivium, ī*). Ko je celo noč prepil, ga je hipoma napadla (je . . . padel v . . .) bolezen, ki ga je v teku šestih dni tako oslabil, da skoraj ni mogel niti govoriti. Sam je čutil, da se mu bliža konec. Ko so ga vsled (*afficere*) žalosti in hrepenenja želeli vojaki videti, je dovolil, da so prišli k njemu. S solznimi očmi (= s solzami) so šli mimo njega⁰ (in) mu poljubili roko. Ko ga je vojska takrat zadnjič pozdravila (pas.), je ukazal prijateljem stopiti bliže — kajti glas mu je že slabel — da bi jim dal zadnja naročila. Ko so okoli stoječi prijatelji videli, da kralju pešajo moči, so ga vprašali, komu zapušča kraljestvo. In on (*quī*) jim je odgovoril: Najvrednejšemu. Umirajoč je potegnil prstan s prsta (in) ga izročil Perdiki ter mu⁰ ukazal, da naj se pokoplje njegovo truplo v Amonovem svetišču. Ko ga je še (*rursus*) Perdika vprašal, kdaj se mu naj izkažejo božje časti, je rekel: Kadar bodete sami srečni, prijatelji! To je bila njegova zadnja beseda (*vōx*). Kmalu nato je umrl, in⁰ sicer⁰ 11. maja l. 323., 32 let star, po 13letnem vladanju (= potem ko . . . je vladal).

C. Abecedni slovensko-latinski besednik.

Adherbal <i>Adherbal, alis</i>	Antonij <i>Antōnius, ī</i>
Admet <i>Admētus, ī</i>	Apél <i>Apellēs, is</i>
Afričan <i>Āfricānus, ī</i>	Apij <i>Appius, ī</i>
Afrika <i>Āfrica, ae</i>	Apolon <i>Apollō, inis</i> , bog pro- roštva in umetnosti
afriški <i>Āfricānus 3</i>	Apulija <i>Āpulia, ae</i>
Agamemnon <i>Agamemnōn, onis</i>	apulski = Apulije
Agezilaj <i>Agēsilaus, ī</i>	Arar <i>Arar aris</i> , reka v Galiji
Ajak <i>Aiāx, ācis</i> , grški junak pred Trojo	Ariovist <i>Ariovistus, ī</i> , germanski kralj
Akil <i>Achillēs, is</i>	Aristid <i>Aristidēs, is</i>
Aksona <i>Axona ae</i> , reka v se- verni Galiji	Aristotel <i>Aristotelēs, is</i>
Alba Longa <i>Alba (ae) Longa (ae)</i>	Armenija, <i>Armenia, ae</i> , dežela v srednji Aziji
Alcibiad <i>Alcibiadēs, is</i>	Artafern <i>Artaphernēs, is</i>
Aleksander Veliki <i>Alexander</i> (<i>drī</i>) <i>Māgnus (ī)</i>	Artakserks <i>Artaxerxēs, is</i>
Aleksandrija <i>Alexandria ae</i>	Artemizij <i>Artemisium, ī</i>
ali <i>aut, vel</i> ; vpraš. <i>num, -ne</i> ; ali- ali <i>utrum-an</i>	Askanij <i>Ascanius, ī</i>
Alija <i>Alia (Allia), ae</i>	Astiag <i>Astyagēs, is</i>
Alpe <i>Alpēs, ium</i>	Atal <i>Attalus, ī</i> , pergamski kralj
ampak <i>sed, vērūm</i>	Atene <i>Athēnae, ārum</i>
Ank Marcij <i>Ancus (ī) Mārcius (ī)</i>	Atenec <i>Athēniēnsis, is</i>
Antilok <i>Antilochus, ī</i>	Atik <i>Atticus, ī</i>
Antiok <i>Antiochus, ī</i>	Atika <i>Attica, ae</i>
Antipater <i>Antipater, trī</i> , državni upravitelj Aleksandra Velikega	Avel <i>Aulus, ī</i> , rimski podpoveljnik v Jugurtovi vojni
	Avgust <i>Augustus, ī</i> .

- Babilon *Babylōn* (*Babylō*), *ōnis*
 Babilonec *Babylōnius*, *ī*
 bahati se *glōriārī* 245 (245, b)
 in p 2
 baje pas. glag. *dīcere*
 bajka *fabula*, *ae*
 barbarec *barbarus*, *ī*
 bati se *tīmēre*, *metuere* 231
 Belgi *Belgae*, *ārum*, keltski rod
 v severni Galiji
 belgijski *Belgārum* (gen.)
 Beoti (Beočani) *Boeōtī*, *ōrum*
 Beotija *Boeōtia*, *ae*
 beseda *verbum*, *ī*; *nōmen*, *inīs*
 bežati *fugere* 197 in p 1
 Bibul *Bibulus*, *ī*, rimski konzul,
 Cezarjev nasprotnik
 bistrournost *prūdētia*, *ae*; *sagā-*
citās, *ātis*; *ingenium*, *ī*
 biti (boj) *pūgnāre*; - odločilno
 bitko *aciē dēcernere*
 biti (sem) brez *carēre*, *egēre* 241
 bitka *pūgna*, *ae*; *proelium*, *ī*
 bivališče *domicilium*, *ī*
 blagajna *aerārium*, *ī*
 blaginja *salūs*, *ūtis*
 blago *merx*, *cis*
 blagohoten *benevolus* 3
 blazina *pulvīnar*, *āris*; *pulvīnus*, *ī*
 blažen *beātus* 3
 blizu *prope*
 bližati se *appropinquāre*
 Bog (bog) *Deus* (*deus*), *ī*
 bogastvo *divītia*, *ārum*
 bogat, bogataš, *dīves*, *itis*, *opu-*
lentus 3
 bogato *māgnīs mūneribus* (*dō-*
nāre)
 boginja *dea*, *ae*
 boj *pūgna*, *ae*; *proelium*, *ī*; *cer-*
tāmen, *inīs*
 bojazen *tīmor*, *ōris*; *metus*, *ūs*
 bojaželjnost *pūgnandī cupiditās*,
ātis
 bojevati se *pūgnāre*, *dīmicāre*
 bojevit *bellicōsus* 3
 bojni *bellicus* 3; *bellī* (sreča);
 bojna ladja *nāvis longa*
 Bokk *Bocchus*, *ī*, mavretanski
 kralj
 bolan *aeger*, *aegra*, *aegrum*
 bolehati *labōrāre* (*ā vulnere*)
 bolezen *morbus*, *ī*
 boljari *optimātēs*, *ium*
 boriti se *dīmicāre*, *pūgnāre*, *cer-*
tāre
 božji *divīnus* 3; gen. subst. *deus*, *ī*
 branilna streha *tēstūdō*, *inīs*; *vī-*
nea, *ae*
 braniti (proti) *dēfendere*-, *tuērī*
 239, b, p (239, p 3); ne braniti
 se *nōn recūsāre*, *nē* (*quōminus*)
 brat *frāter*, *tris*
 brati *legere*
 breg *rīpa*, *ae*
 breme *onus*, *eris*
 brez *sine*; brez česa biti *vacāre*,
carēre, *egēre* (*rē*); brez uspeha
rē infectā, *rēbus*, *infectis*
 brezbriznost *sōcordia*, *ae*; *negle-*
gentia, *ae*
 breznačajnik *homo* (*vir*); *incōn-*
stāns (*antis*) *ac levis* (*is*)
 brigatise *cūrāre* 198, *cōnsulere* 231
 Britanci *Britannī*, *ōrum*
 britanski (gen.) *Britannōrum*
 brodovje *clāssis*, *is*
 bronast = meden
 Brut *Brūtus*, *ī*

brzdati *moderārī (sibi, īrae), reti-*
nēre (cupiditātem)

brž ko *ubi, ubi primum, simulac,*
simulatque.

Cel *tōtus 3*

celina *continēns (terra), entis*

celó *vel, etiam; ipse*

cena *pretium, ī*

ceniti (visoko, toliko) *facere, ae-*
stimāre; - nad antepōnere 227

centurion (stotnik) *centuriō, ōnis*

cenzor *cēnsor, ōris*

cesar *imperātor, ōris*

cesta *via ae*

Cezar (*C. Julius, ī*) *Caesar, aris*

Ciceron (*M. Tullius, ī*) *Cicerō,*
ōnis

Cimbri *Cimbrī, ōrum*

Cimon *Cimōn, ōnis*

Cinea *Cineās, ae*

Cir *Cyros, ī*

Cirta *Cirta, ae*, numidsko mesto

Citij *Citium, ī*, mesto na Cipru
čvesti *flōrēre.*

Čakati *expectāre*

čas *tempus, oris*: toliko časa
tamdiū

časť *honōs (honor), ōris; laus,*
dis; dignitās, ātis; - imeti in
honōre esse

časten *honestus 3, decōrus 3;*
časťna služba, č mesto *honōs,*
ōris

častiti *honōrāre colere, venerārī*
častiželjen *honōris avidus (cu-*
pidus) 3

če *sī, če ne nisi, sī nōn*

čednost *virtūs, tūtis*

čelo, na - biti (stati) *praeesse*
čestitati *grātulārī 198*

često *saepe*

češ da, češ ker *quod s konj.*

četa *manus, ūs; čete cōpiae, ārum*

četrťina *pars (partis) quarta (ae)*

čin *facinus, oris; factum, ī*

človek *hōmo, inis*

človekoljuben *hūmānus 3*

človeški *hūmānus 3; gen. subst.*

homo

čreda *grex, gregis*

črevelj (mera) *pēs, pedis*

črez trāns, in (*flūmine pontem*

facere) super, suprā

črka *littera, ae*

črn *niger, nigra, nigrum; āter,*

ātra, ātrum (cūra)

čuden *mīrus 3, mirābilis, e*

čuditi se (*ad*) *mīrārī 198*

čudovit *mīrus 3, mirābilis, e*

čuječnost *vigilantia, ae*

čut *sēnsus, ūs*

čutiti *sentīre*

čuvaj *cūstōs, ōdis*

čvrst *salvus 3.*

Da *ut; da ne ut nōn, nē, quān*
dalj(e) *amplius*

Damoklej *Damoclēs, is*, ljubljeneč

Dionizija Starejšega

Damon *Dāmōn, ōnis*

dan *diēs, ēī; vsakdan cotīdiē;*

naslednji dan *posterō diē; dan*

za dnem *diem ex diē*

Danajci (Grki) *Danaī, ōrum*

danes *hodiē, nunc*

dar *dōnum, ī; mūnus, eris*

Darej *Dārēus, ī*

darilo *praemium, ī; dōnum, ī*

- dasi *etsi, quamquam, quamvis*
 Datam *Datames, is*, satrap kralja Artakserksa
 dati, dajati *dare, praebere*; (= zapovedati) *iubere*; - v najem *locare, collocare*; - zakon *ferre legem*
 Datid *Dātis, idis*
 davek *vectigal, ālis*; davku podvržen *vectigālis, e*
 decemviri *decemvirī, ōrum*
 Decij *Decius, i*
 deček *puer, i*
 ded *avus, i*
 dedič *hērēs, ēdis*
 dediščina *patrimōnium, i*
 dejanje *factum, i*; *facinus, oris*
 dejal je *inquit*
 del *pars, tis*; večji del (adv.) *māgnam partem, maximam partem*
 Del *Dēlus (Dēlos), i*
 delati *facere, agere*; - na to *id agere*
 delavnost *opera, ae*
 deležen *particeps, ipis*
 Delfi *Delphi, ōrum*
 delfski *Delphicus 3*
 delo *opus, eris*; *facinus, oris*; *labor, ōris*
 Demosten *Dēmosthenēs, is*
 denar *pecūnia, ae*
 desetdneven = desetih dni
 desetleten = desetih let
 desni *dexter, tra, trum*; na desni *dextrā*
 deška doba *pueritiā, ae*
 devati (dejati) v nič *obtrēctāre 228*
 devetleten *novem annōrum, novem annōs nātus 3*
 dežela *terra, ae*; *ager, agrī; fīnēs, ium*; na deželo *rūs*
 dežuje *pluit*
 Diana *Diāna, ae*
 Dido(na) *Dīdō, ūs* ali *ōnis*
 dika *decus, oris*
 Diomedont *Diomedōn, ontis*, poslanec kralja Artakserksa
 Dion *Dio, ōnis*
 Dionizij *Dionȳsius, i*
 dišati (po) *(red)olērē, sapere* (acc.)
 Diviciak *Diviciācus, i*, ime heduvskega prvaka
 divjačina *caro (carnis) ferīna (ae)*
 divji *ferus 3, ferōx, ōcis*
 divjost *ferōcītās, ātis*
 do *ad, ergā, in*; *tja do ūsque ad, tenus*; do česa biti *interesse*
 doba *aetās, ātis*; *tempus, oris*
 dober *bonus 3*
 dobiti *accipere, impetrāre, adpīscī, nancīscī(morbum)*; -bitko (proti k.) *vincere proeliō (aliquem), victōriam reportāre* (ab a.)
 dobrina *bonum, i*
 dobrotā *beneficium, i*
 dogodek *cāsus, ūs*; *rēs, reī*
 dognati *ostendere, dēmōnstrāre*
 dokaz *documentum, i*; *tēstimōnium, i*; *argūmentum, i*
 dokazati *dēmōnstrāre, ostendere*; - pred sodiščem *coarguere, convincere 221*
 doklej? *quoūsque?*
 dokler *dum, donec, quamdiū*
 dolg *longus 3*, (= *dolgotrajen*)
diūturnus 3
 dolgo *diū*; dolgo potem *mūltō post*; dalje *diūtius*

dolgotrajen *diuturnus* 3
doleti *contingit (alicui)*
dolžnost *officium, ī; mūnus, eris*
dom *domus, ūs*; domov *domum*,
doma *domī, z doma domō*;
doma in v vojni 259
domneva *optniō, ōnis*
domoljub *bonus (ī) civis (is),*
amāns (antis) patriae
domoljubje = ljubezen (do) do-
movine
domovina *patria, ae*
domovinski *patriae (gen.)*
Donava *Danūvius, ī*
dopadati, dopasti *placēre*; ne do-
padati *displicere*
doseči, -segati *assequī, cōnsequī,*
adipiscī; aequāre 197
dosmrten *perpetuus* 3
dostojnost *dignitās, ātis*
dotakniti se (česa) *attingere (rem)*
dovažanje (dovoz) žita (živeža)
commeātus, ūs
doživeti *accipere (clādem)*
drag *cārus* 3
dragocen *pretiōsus* 3
dražiti *laccessere (proeliō)*
dreti *pellem dētrahere*
drug *alius, alia, aliud*; drugi
alter 3; plur. tudi: *cēteri* 3,
reliquī 3
drugič *iterum*
drznost *audācia, ae*
držati *tenēre, sustinēre*; -s kom
alicūius rēbus favēre, ab ali-
quō stāre
država *rēs (rei) pūblica (ae)*; *cī-*
vitās, ātis
državen *pūblicus* 3; *civilis, e*;
državna blagajna *aerārium, īī*

državljan *civis, is*
državljanski *civilis, e*
državljanstvo *civitas, ātis*
duh *animus, ī; ingenium, ī*
duhovit *ingeniōsus* 3 ali s subst.
ingenium, ī
Dunaj *Vindobōna, ae*
duša *animus, ī*
duševen = duha
dvojčka *gemini, orum*
dvojen *duplex, icis*
dvomiti *dubitāre*
dvomljiv, dvomen *dubius* 3
dvorjani *aulici, ōrum.*

Ebro *Ibērus, ī*, reka v Hispaniji
eden - drugi *alter (ūnus) - alter*
edin biti *cōsentire*
Edip(od) *Oedipūs, podis (pī)*
Efez *Ephesus, ī*, mesto v Mali
Aziji
efor *ephorus, ī*
Egipčan *Aegyptius, ī*
Egipet *Aegyptus, ī*
Elpinika *Elpinicē, ēs*
enačiti se (s, z.) (*ad*)*aequāre*
(akuz.)
enak *pār, paris; aequus* 3
Enej, Enea *Aenēās, ae*
eni - drugi *aliī (pars) - aliī (pars)*
enkrat *aliquandō*
Epaminonda *Epaminōndās, ae*
Epir *Ēpirus, ī*
Eretrija *Eretria, ae*
etrurski = etruški
etruski gen. k *Etrūscī, ōrum*
Evbeja *Euboea, ae*
Evmen *Eumenēs, is*, slavni Alek-
sandrov vojskovodja
evo *ecce, ēn*

Evropa *Eurōpa, ae*
 Fabij Maksim [*Qu.*] *Fabius (ī)*
Maximus (ī)
 Fabiji *Fabī, ōrum*, rimski rod
 Fabricij *Fabricius, ī*
 Farnak *Pharnacēs, is*, pontski
 kralj
 Farzal *Pharsālus, ī*, tesalsko
 mesto
 Favstul *Faustulus, ī*
 Febida *Phoebidās, ae*
 Fenicija *Phoenīcē, ēs, Phoenīca,*
ae
 Feniks *Phoenīx, īcis*
 feniški gen. subst. *Phoenīcē, ēs*
 Filip *Philippus, ī*
 Focion *Phōciōn, ōnis*, atenski
 državnik, Demostenov vrstnik
 Frig *Phryx, Phrygis*
 Frigija *Phrygia, ae*
 frigijski = Frigije
 funt *pondō* (abl.); *trēs pondō*
 3 funti.
 G. (kratica =) Gaj *Gāius* (kratica
C.), *ī*
 Gaj Marcij *C. Mārcius (ī)*
 Galec *Gallus, ī*
 Galija *Gallia, ae*
 galski (gen.) *Gallōrum*
 Gerion *Gēryōn, onis*
 German *Germānus, ī*
 Germanik *Germānicus, ī* (pri-
 imek Druzovega sina)
 germanski (gen.) *Germānōrum*
 Getūli *Gaetūlī, ōrum*, nomadski
 narod v Sahari
 glad *famēs, is*
 glasba *mūsica, ae, mūsicē, ēs*
 glasovit *clārus 3*

glava *caput, itis*
 glavni, glavno mesto *caput, itis*
 gledati *intuēri (terram), cernere,*
vidēre
 globa *pecūnia, ae; poena, ae*
 gnusi se mi *taedet mē 222*
 gojiti *colere*
 gora *mōns, tis*
 Gordij *Gordium, ī*
 goreti *flagrāre (cupiditāte), ār-*
dēre
 gorkota *calor, ōris*
 gospodstvo *imperium, ī; domi-*
nātiō, ōnis; dominātus, ūs
 gotov *certus 3*
 govedo *bōs, bovis*
 govor *ōrātiō, ōnis*
 govoriti *dicere, loquī, verba fa-*
cere; - grdo maledicere
 govornik *ōrātor, ōris*
 govorništvo *ēloquentia, ae*
 gozd *silva, ae*
 grad *arx, cis*
 graditi *aedificāre*
 graja *reprehēnsiō, ōnis*
 grajati *vituperāre, reprehendere*
 Grakk *Gracchus, ī*
 Granik *Grānicus, ī*, reka v Mi-
 ziji
 gre (za to) *rēfert*
 Grecija *Graecia, ae*
 greh *nefās; peccātum, ī*
 grešiti *peccāre*
 Grk *Graecus, ī*
 grob(išče) *sepulcrum, ī*
 grozovitost *crūdēlitās ātis*
 Hadrumet *Hadrumētum, ī*
 Halikarnas *Halicarnassus, ī*, malo-
 azijsko mesto

- Hamilkar *Hamilcar, aris*, Hani-
 balov oče
 Hanibal *Hannibal, alis*
 Hasdrubal *Hasdrubal, alis*
 hči *fīlia, ae*
 Hedučani, Heduvci *Haeduī, ōrum*
 hegemonija *prīncipātus, ūs*
 Hektor *Hector, oris*
 Helespont *Hellēspontus, ī*
 Helvečani *Helvētī, ōrum*, nekda-
 nji stanovniki današnje Švice
 helvečanski = Helvečanov
 Herkul *Hercules, is*
 Herodot *Hērodotus, ī*, grški zgo-
 dopisec
 Hieron *Hierō, ōnis*
 hinavski *falsus 3*
 Hipija *Hippiās, ae*
 hipoma *subitō; repente, (ex) im-
 prōvīsō*
 Hispanija *Hispania, ae*
 Hister *Hister, trī*
 hiša *domus, ūs*
 hiter *celer, eris, ere*
 hiteti *contendere, concurrere*
 (*auxiliō*); *petere (castra, nāvēs)*
 hitrost *celeritās, ātis*
 hlepenje *cupiditās, ātis*
 hoditi: okoli *circumīre*; -pred *an-
 tegredī, antēire 201; antecēdere*
 (*calamitātem*); - za *sectārī 197*
 Homér *Homērus, ī*, grški pesnik
 Horacij *Horātius, ī*
 Horaciji *Horātī, ōrum*, trije bratje
 rimskega rodu, ki so se od-
 likovali v boju z albanskimi
 Kuriaciji
 hoteti *velle*; ne hoteti *nōllē*;
 rajši hoteti *mālle*
 hraber *fortis e*; hrabro *fortiter*
 hrabrost *fortitūdō, inis; virtūs,
 ūtis*
 hraniti *alere*
 hrepenenje *dēsīderium, ī*
 hrepeneti (po) *dēsīderāre (rem),
 concupīscere 198*
 hudo *graviter*
 hudodelstvo *scelus, eris*
 hvala *laus, dis*
 hvaležen *grātus 3*; - biti tudi:
grātiās agere.

I et, etiam: i - i *et - et*
 igo *iugum, ī*
 igrati *lūdere (āleā), canere (tibiā)*
 igrokaz *fābula, ae*
 ime *nōmen, inis*; dobro - *fāma
 ae*; slabo - *īnfāmia, ae*
 imenovati *nōmināre, appellāre;
 dīcere, vocāre*
 imeti *habēre, ūti* (= rabiti koga
 za kaj); - v izobilju *abundāre,
 affluere 246, do; est mihi* (n. pr.
 oblast, ime); - naslov *īnscrībī*;
 - za kaj *dūcere, putāre*; ne -
vacāre, carēre, egēre 240 (241);
 imam opraviti *rēs mihi est*
 imperator *imperātor, ōris*
 in *et, atque, ac, -que*
 lokasta *Iocastē, ēs*
 iskati *quaerere, requīrere; petere*
 (*salūtem fugā*)
 isti *īdem, eadem, idēm*
 istod *eādem*
 Italija *Italia, ae*
 italski = Italije
 iti *īre, proficīscī*; - pod *subīre*
 (*tēctum*); - črez (Alpe) *trāns-
 ire (Alpēs)*; - za kom *sectārī
 aliquem*

iz *ē*, *ex*, *propter*, *per*
 izbranec *dēlēctus*, *ī*
 izbrati *ēligere*, *dēligere* (*locum*)
 izbruhniti *orīrī* (*bellum*)
 izdajstvo *prōditiō*, *ōnis*
 izdati *prōdere*
 izginiti *interire*, *ēvānēscere*
 izguba *clādēs*, *is*; *dētrīmentum*,
ī; *caedēs*, *is* (*militum*)
 izgubiti *āmittere*; *perdere* (*diem*);
 - bitko *proeliō vincī*, *male*
rem gerere
 izhajati *orīrī* (*ab*), *nāscī* (*ex*)
 izid *exitus*, *ūs*; *fīnis*, *is*
 iziti *ēgredī*, *exīre*, *discēdere* (*su-*
periōrem)
 izjesti *exedere*
 izkaz(ov)ati *tribuere* (*beneficium*),
afficere (*honōre*), *praestāre*; - se
appārere (z nom.), *sē prae-*
stāre, *sē praeberē*
 izključiti *exclūdere*; *movēre* (*se-*
nātū)
 izkušnja *ūsus*, *ūs*
 izleteti *ēvolāre*
 izmed *ex*, *dē*; gen. partit.
 iznenada *ex inopinātō*, *dē* (*ex*)
imprōvisō, *repente*, *subitō*
 izneveriti se *dēficere* 197, p 1
 izobilje, v izobilju imeti *abundāre*,
redundāre 246, p
 izobrazba *litterae*, *ārum*
 izobraziti *excolere*, *ērudire*, *do-*
cere
 izpeljati *ēducere*
 izpodbuja *incitāmentum*, *ī*; na-
 (*ad*) *monitū*, *hortātū*, *impulsū*
 izpodriniti, pas. *collabefieri*
 izpolnjevati *observāre* (*lēgem*)

izpostaviti *expōnere*
 izpostavljati *offerre*, *oppōnere*
 izpreleteti *invādere* 227, p
 izpremeniti *mūtāre*
 izprevideti *intellegere*, *perspicere*
 izreči *facere* (*iūdicium*)
 izročiti *trādere*, *committere*
 izsiljevanje *repetundae*, *ārum*
 (*scil. pecūniae*); zaradi i. tožiti:
dē rep. pōstulāre
 izstopiti (o reki) *effundi*
 iztrgati *ēripere*
 izuriti *exercēre*; izurjen *exerci-*
tātus (*bellō*) 3
 izvedeti *cōgnōscere*; *comperire*,
reperire; *accipere* (po poroč-
 nikih)
 izven *extrā*
 izvesti *ēducere*
 izvirati (v, na) *orīrī* (*ab*, *ex*)
 izvojevati *expūgnāre*; *parere*
 (*victōriam ex. dē*)
 izvoliti *ēligere*, *creāre*; *dicere*
 (*dictātōrem*)
 izvršiti, izvrševali *persequī*, *fa-*
cere, *per-*, *cōnficere*

Javno palam

ječa *carcer*, *eris*; *vincula*, *ōrum*
 jed (jedilo) *cibus*, *ī*
 jesen *autumnus*, *ī*
 jesti *vēscī*, *edere*
 jeza *īra*, *ae*
 jezdec *eques*, *itis*
 jeziti se *īrāscī* 226, *suscēnsēre* 228
 jokati se *flēre*, *dēflēre* 198
 Jugurta *Iugurtha*, *ae*
 Julij *Iūlius*, *ī*
 Jupiter *Iūppiter*, *Iovis*
 jutri *crās*

K ad

Kabrija *Chabriās, ae*
 Kadem *Cadmus, ī*
 Kadmeja *Cadmēa, ae*
 kajti *enim, nam, etenim*
 kak, kakšen? *quālis, e; indef. aliquis (ī), aliqua, aliquid (aliquod); quis (quī), qua, quid (quod); ūllus 3*
 kakor *ut, sicuti; quam*
 Kalija *Calliās, ae*, bogat Atenec
 Kalistrat *Callistratus, ī*
 Kamil [*M. Furius, (ī)*] *Camillus, ī*
 kamenati *lapidibus obruere*
 kamor *quō*
 Kampanija *Campānia, ae*
 Kampanec *homo Campānus, (ī)*
 Kane *Cannae, ārum*, trg v Apuliji
 kapelica *sacellum, ī*
 Kapitol(ij) *Capitolium, ī*
 Kapua *Capua, ae*
 karkoli *quid-, quodcumque*
 Kartagina *Carthāgō, inis*
 Kartažan *Carthāginiēnsis, is*
 Kasij *Cassius, ī* ime starega rimskega rodu
 katerisibodi *quilibet, quivīs*
 Katilina *Catilina, ae*
 Katon [*M. Porcius (ī)*] *Cato, ōnis*
 Kavdinski klanec *furculae (ārum) Caudinae (ārum)*
 kazati *mōnstrāre, ostendere*
 kazen *poena, ae; smrtna - supplicium, ī; caput, itis*
 kazniti, kaznovati *pūnīre, multāre (morte, exsiliō)*
 kdaj? *quandō?*
 ker *cum, quia, quod*
 Kerzonez *Chersonēsus, ī*
 kesam se *paenitet mē 222*

kip *simulācrum, ī; statua, ae*
 Klavdij *Claudius, ī*
 Kleopatra *Cleopatra, ae*
 Klit *Clitus, ī* prijatelj Aleksandra Velikega
 kmalu *mox; - potem paulō post*
 kmet *agricola, ae; na kmete, na kmetih, s kmetov 259*
 knez *prīnceps, ipis*
 knjiga *liber, libri*
 ko *cum; potem ko postquam*
 Koder *Codrus, ī*
 koder *quā*
 kohorta *cohors, tis,*
 kolik? *quantus 3*
 koliko (jih)? *quot?*
 kolikor *quantum; quot* (po številu)
 kolinski *Collinus 3*
 končati *fnīre, cōnficere*
 končno *postrēmō, postrēmum*
 konec *finis, is; extrēmus 189, p 2*
 konjenik *eques, itis*
 konjenica, konjištvo *equitātus, us*
 Konon *Cōnōn, ōnis*
 konzul *cōnsul, ulis*
 konzulat *cōnsulātus, ūs*
 konzulovanje: s *cōnsul 182, 1*
 kopje *tēlum, ī*
 kopno (suha zemlja) *terra, ae; continēns, entis*
 korak *passus, ūs*
 Korinčan *Corinthius, ī*
 Korint *Corinthus, ī*
 Koriolan [*C. Mārcius (ī)*] *Coriolānus, ī*
 Korioli *Corioli, ōrum*
 korist *utilitās, ātis; causa, ae*
 koristen *ūtilis, e*
 koristiti *prōdesse*

- kos (komu) *pār, paris*
 kraj *locus, ī; regiō, ōnis*
 kralj *rēx, rēgis*
 kraljestvo *rēgnum, ī, imperium, ī*
 kraljév *rēgius 3*
 kraljevati *rēgnāre*
 kraljica *rēgīna, ae*
 krasen *praeclārus 3, māgnificus 3, pulcher 3*
 kratek *brevis, e; v kratkem brevī*
 Kréméra *Cremera, ae*, rečica v Etruriji
 krepiti *fīrmāre*
 krepóst *virtūs, ūtis*
 Krez *Croesus, ī*
 kri *sanguis, inis*
 krívda *crīmen, inis; culpa, ae*
 krívica *iniūria, ae; po krivici iniūriā*
 krutost *crūdēlitās, ātis*
 Ksenofont *Xenophōn, ōntis*
 Kserks *Xerxēs, is*
 kupiti *emere, redimere*
 kupljiv *vēnālis, e*
 Kurcij [Q.] *Curtius, ī [Rufus, ī]*
 Kuriaciji *Curiātī, ōrum*, ime albanskih trojčkov, ki so padli v boju z rimskimi Horaciji
 Kv. = Kvint Q. = *Quīntus, ī*
 Kvinkcij Cincinat *Quīnctius (ī) Cincinnātus (ī)*
 Kvintilij Var *Quīntilius (ī) Varus (ī)*

 L. = Lucij L. = *Lūcius, ī*, predimek rimskih moških oseb
 Labién *Labiēnus, ī*, znameniti Cezarjev podpoveljnik
 Lacedemonec *Lacedaemonius, ī*
- lacedemonski *Lacedaemonius 3*, gen. *Lacedaemoniōrum*
 ladja *nāvis, is; bojna - nāvis longa; tovorna - nāvis onerāria*
 lahek *facilis, e; levis, e; lahko facile*
 lahkomiseln *levis, e*
 Laj *Lāius, ī*
 lakomnost *avaritia, ae*
 lasten *proprius 3; moj lasten itd. meus ipstus itd.*
 lastnost *ars, artis*
 Latin *Latīnus, ī*
 Latinec *Latīnus, ī*
 Latona *Lātōna, ae*
 Lavinija *Lavinia, ae*
 le *modo, solum, tantum; nōn nisi; sōlus (ūnus) 3; ne le - ampak tudi nōn solum - sed etiam*
 legija *legiō, ōnis*
 lej *ēn, ecce*
 lep *pulcher 3, amoenus 3 (campus)*
 Lepi *Pulcher, chrī*
 Lepontinsko *Lepontī, ōrum*, prebivalci Lepontinskih Alp
 lesen *līgneus 3*
 leto *annus, ī*
 letopis (*liber, ī*) *annālis, is*
 levi *sinister 3; na levi sinistrā*
 Levktra *Leuctra, ōrum; pri Levktrih tudi: Leuctricus 3*
 ležati *iacēre; - na čem incubāre alicui reī*
 li *ne, num; li - ali utrum (ne) - an*
 livada *prātum, ī*
 Livij [T.] *Līvius, ī*
 Lizander *Lysander, drī*

- Lizid *Lisis, idis*, acc. *Lisim*
 ljubek *amoenus 3*
 ljubezen *amor, ōris*; *cāritās, ātis*
 ljubiti *amāre, diligere*
 ljubkost *suāvitās, ātis*
 ljudstvo *plebs, plebis*; *populus, ī*
 ljudovlada *res (rei) pūblica (ae)*
 ljudski *plēbis* (gen.)
 ljut *ācer, ācris, ācre*
 ljuto *ācriter*
 ločiti *sēcernere, sēparāre 239, b*
 (239, p 2); - se od (*dē*)*cēdere, excēdere 239, a*
 lotiti se *occupāre (rem), aggredi (ad)*; *suscipere (bellum)*
 luč *lūx, lūcis*
 Lukrecija *Lucretia, ae*
 luna *lūna, ae*
 Lutecija *Lutetia, ae* (s. Pariz)
- Macedonec *Macedō, onis*
 macedonski gen. *Macedonum*
 Magnezija *Magnēsia, ae*
 Mala Azija *Asia, ae*
 malo potem (prej) *paulō post*
 (*ante*)
 manjkati *deesse; dēficere 197*
 in p 1; *carēre 240 (241)*
 Maraton *Marathōn, ōnis*
 maratonski *Marathōnius 3*
 Marcél *Marcellus ī*
 Mardonij *Mardonius, ī*
 Marcij *Mārcius, ī*
 Marij *Marius, ī*
 marljivost *diligentia, ae*; *indūstria, ae*
 Mart *Mārs, tis*
 maščevati (se) *ulcisci 197, p 3*
 mati *māter, tris*
 Mazinisa *Masinissa, ae*
- meč *gladius, ī*; *ferrum, ī*
 med *mel, mellis*
 med *inter, in*
 Meduza *Medūsa, ae*, strašna
 bajna ženska (Gorgona), ki je
 imela mesto las kače. Kdor
 jo je videl, je okamenel
 meja *fīnis, is*
 Memij *Memmius, ī*
 meniti *putāre, arbitrāri, cēnsēre*
 meriti *mētrī*; meriti (= primer-
 jati) *comparāre*; -se *parem esse*
 Merkurij *Mercurius, ī*
 mesec *mēnsis, is*
 mestece *oppidum, ī*
 mesto *urbs, bis*; *oppidum, ī*;
 glavno - *caput, itis*; mesto =
 kraj *locus, ī*
 meščan *civis, is*; *oppidānus, ī*
 Micipsa *Micipsa, ae*
 Mida *Midās, ae*
 mikavnost *suāvitās, ātis*
 mil *cārus 3*; *benignus 3*; milo
 nebo *divum, ī*
 milina *clēmētia, ae*
 Milon *Milo, ōnis*
 milost *cōmitās, ātis*; *benignitās, ātis*
 Miltiad *Miltiadēs, is*
 mimo *praeter*; - iti *praeterire 200*
 Minerva *Minerva, ae*
 minljiv *flūxus 3, cadūcus 3, fragilis, e*
 minljivost *fragilitās, ātis*
 Minucij *Minucius, ī*
 mir *pāx, pācis*; (dušni) *tranquilitās, ātis*; o miru in vojni
 259 (, p 3)
 miren *quiētus 3*; mirno srce *aequus animus*

- misliti *cōgitāre, iūdicāre, exīstīmāre*; hitreje, nego se je mislilo *celerius opīniōne*
 Mitridat *Mithridātēs, is*
 mlad *adulēscēns, entis*; mlajši *minor*; od mladih nog *ā puerō (-īs), ā pueritiā*
 mladenič *adulēscēns, entis; iuvenis, is*
 mladost *adulēscēntia, ae; iuventus, ūtis*
 mleko *lac, lactis*
 mnenje *sententia, ae; opīniō, ōnis*
 mnog *multus 3*
 množina *cōpia, ae; vīs, vim, vī*
 moč *vīs* (tudi plur.), *opēs, um* (= premoženje); *rōbur, rōboris*
 moči *posse*
 moder *sapiēns, entis*
 Modrica *Mūsa, ae*
 modrijan *sapiēns, entis; philosophus, ī*
 modrost *sapientia, ae*
 modroznanstvo *philosophia, ae*
 mogočen, mogotec *potēns, entis*
 mokro, na kopnem in mokrem *terrā marīque*
 molčatii *tacēre*
 molče *tacitus 3; silentiō*
 molčečnost *taciturnitās, ātis*
 morje *mare, is*
 mornar *nauta, ae*
 morski ropar *praedō, ōnis (maritimus, ī)*
 most *pōns, pontis*
 mož *vir, vīr*
 mrtev *mortuus 3*
 mrzi *piget 222*
- muditi se *morārī*
 Mus [*P. Decius, ī*] *Mūs, Mūris*, rimski poveljnik
 Na *in, ad*; na tem je *interest*
 načelnik *prīnceps, ipis (cīvitātis); praefectus, ī (mīlitum)*
 načelovati *praeesse*
 načrt *cōnsilium, ī*
 nad *super, supiā*; = proti *contrā*; (pri števniki) *plūs, amplius*; ceniti-, postaviti nad *antepōnere 227*
 nada *spēs, eī*
 nadejati se *spērāre 198*
 nadeti (komu ime . . .) *dare, indere, impōnere 233*
 nadkriljevat *subter sē habēre*
 nadpoveljnik *imperātor, ōris*
 nagraditi *praemiō afficere*
 najbolj *māximē*
 najmanj *minimē*
 najprej *prīmum; prīmus 3* po 182, 2 p. 1
 najstarejši (*nātū*) *māximus 3*
 najti *invenīre, reperīre*
 najvišji *summus 3*
 naklep *cōnsilium, ī*
 naklonjen biti *cupere, studēre, favēre*
 Naks *Naxus, ī*
 naljubo *grātiā*
 naloga *mūnus, eris; officium, ī*; ali po 215
 nameravati *mōlīrī; in animō esse, prōpositum esse (alicui)*
 namesto *prō*
 napačen *falsus 3*
 napad *impetus, ūs*
 napaka *vitium, ī*

napasti, napadati *aggredi*, *invādere*

napisati na *inscribere* (in z abl.)

napor *labor*, *ōris*

napotiti se *sē cōnferre*

napoved(ov)ati *indicare*

napraviti *facere*, *efficere*, *reddere*;

capere (*cōnsilium*)

napredovati *prōficere*

naprodaj *vēnālis*, *e*

napuh *insolentia*, *ae*

narava *nātūra*, *ae*; od n. *nātūrā*

naravna krasota *amoenitās*, *ātis*

naravno *secundum nātūram*

narod *nātiō*, *ōnis*; *gēns*, *gentis*;

populus, *ī*; prosti narod *plēbs*,

plēbis, *vulgus*, *ī*

(na)roditi se *nāscī*

naselnik *colōnus*, *ī*

nasilje *vīs*. itd., *iniūria*, *ae*

nasilnik *tyrannus*, *ī*

nasip *vallum*, *ī*

naslada *voluptās*, *ātis*

naslediti *succedere*

naslednji *hic*, *haec*, *hōc*; *hicce*,

poster(us) 3, *proximus* 3

naslikati *pingere*

nasproti *adversus*, *contrā*; na-

sproti iti *obviam ire*; nasproti

postaviti *oppōnere*, - - se *ob-*

sistere

nasprotnik *adversārius*, *ī*; *ini-*

mīcus, *ī*

nasprotovati *obstāre*, *resistere*,

repūgnāre, *adversārī*

nastati *orīrī*, *exorīrī*

nastopiti *inīre*

nasvet *cōnsilium*, *ī*; *auctōritās*,

ātis

navada *cōnsuētūdō*, *inis*; na-

vado imeti *solēre*

navaditi, navajati *assuēfacere*;

-se *assuēfieri*, *assuēscere* 227,

p.

navadno *plērumque* ali z glag.

solēre, *cōnsuēvisse*

navaliti *aggredi* 201

navesti *prōferre*

nazadnje *ultimus* 3

nazivati *appellāre*, *dicere*, *nōmi-*

nāre

ne *nōn*, *nē*; ne le (samo) - ampak

(marveč, temveč, nego) tudi

nōn tantum (solum) - *sed etiam*

Neapolj *Neāpolis*, *is*

nedolžen *innocēns*, *entis*; *in-*

noxius 3

nedolžnost *innocentia*, *ae*

nedotaknjen *inviolātus* 3

nego *quam* (pri komp.); *sed, at*

nehati *dēsinerē*, *dēsistere*

nehvaležen *ingrātus* 3

neizmeren *ingēns*, *entis*; *immēn-*

sus 3

nejevolja *offēnsiō*, *ōnis*

nekateri *nōnnūllus* 3, *aliquis*,

quīdam

nekaznjenost *impūnitās*, *ātis*

nekdaj *aliquandō*, *ōlim*, *quondam*

(le za preteklost)

neki *quīdam* itd.; 93, 5 (6)

nekoč = nekdaj

nenaden *repentīnus* 3, *subitus* 3,

imprōvīsus 3

nenadoma *repente*, *subitō*

neomadeževanost *innocentia*, *ae*

nepoškodovan *inviolātus* 3

nepošten *inhonestus* 3

Nepot [*Cornēlius*, *ī*] *Nepōs*, *ōtis*

nepoznavalec *ignārus*, *ī*

neprestan *perpetuus* 3
 neprijatelj *inimicus*, *i*
 nerad *invitus* 3
 nesebičen *innocēns, entis*
 nesebičnost *abstinentia, ae; innocentia, ae*
 nesmrten *immortālis, e*
 nesmrtnost *immortālitās, ātis*
 nespamet *stultitia, ae; dēmentia, ae*
 nesramnost *impudentia, ae*
 nesreča *rēs (rērum) adversae (ārum); cāsus, ūs* (posamezen nesrečen slučaj); *calamitās, ātis* (velika nesreča)
 nesrečnik *miser, i; infēlix, icis*
 Nestor *Nestor, oris*
 neugoden *inīquus* 3
 neumen *stultus* 3
 nevarnost *periculum, i; discrimen, inis*
 neveden *ignārus* 3
 nevedoma *imprūdēns, entis*
 neverjeten *incrēdibilis, e*
 nevešč *inīscius* 3, *ignārus* 3, *imperitus* 3
 nevihta *tempestās, ātis*
 nevreden *indīgnus* 3
 nezadovoljen sem *paenitet (piget) mē (vītae)*
 nezumno *immodicē*
 neznačajen *incōnstāns, antis*
 neznan *ignōtus* 3; neznano je tudi: *fallit, fugit, praeterit*
 nikdar, nikoli *numquam*
 niti *neque, nec*; niti - ne *nē - quidem*; niti - niti *neque - neque, nec - nec*
 nizek *humilis, e*; najnižji tudi: *infimus* 3

nobe(de)n *nullus* 3, *nēmō (inis)*
 nož *culter, trī*
 nprav *ingenium, i; mōs. mōris*
 Numancija *Numantia, ae*
 Numantinec *Numantinus, i*
 numantinski *Numantinus* 3
 Numid(ec) *Numida, ae*
 numidski gen. *Numidarum, Numidicus* 3.

O! *ō! heu! o dē*

ob *ad, secundum*; ob času *temporibus*
 obala *ōra, ae (Hispaniae)*
 občevati *versārī*
 občina *rēs (rei) pūblica (ae)*
 občni *commūnis, e; pūblicus* 3
 (*salūs*)
 občudovati *admīrārī*
 obdariti *dōnāre*; obdarjen (s čim) *praeditus* 3
 obdolžiti *arguere, insimulāre, accūsāre*
 obdržati *retinēre*
 obed *cēna, ae*
 obirati *obtrēctāre* 228, *rōdere*
 obiskati *adire, obire*
 obiti *circumire, circumvenire; invādere, incēdere, capere (metus)*
 obkoliti *obsidēre*
 oblast *potestās, ātis; potentia, ae (suī), imperium, i, diciō, ōnis*; v svojo (rimsko) oblast spraviti *diciōnis suae (Rōmānae) facere*; pod oblast spraviti *sub potestātem redigere*
 oblegalec *oppūgnātor, ōris*
 obleganje *obsidiō, ōnis; oppūgnātiō, ōnis*

oblegati *obsidēre, circumsedēre, oppugnāre*
 obleka *vestis, is; vestitus, ūs*
 oblika *fōrma, ae*
 obljubiti *prōmittere, pollicērī*
 obotavlјati se *cūctārī*
 obramba *praesidium, ī*
 obravna *causa, ae*
 obrniti *vertere, convertere*
 obseda *obsidiō, ōnis; oppugnātiō, ōnis*
 obsodba *damnātiō, ōnis*
 obsoditi, obsojati *damnāre, condemnāre, multāre* 221
 obupa(va)ti *dēspērāre* 198
 obvestiti koga *certiōrem facere aliquem*
 obvladati *temperāre (īrae)*
 obžalovati *paenitet, miseret* 222;
commiserārī (fortūnam)
 oče *pater, tris*
 očetomor *parricidium, ī*
 očitati *obicere, crīminī dare*
 očiten biti *ēlūcēre*
 od *ā, ab; ē, ex, dē; prae* (= zaradi, v nikalnem stavku)
 odbiti, odbijati *pellere, arcēre, prohibēre* 239, a
 oddaljen *longinquus* 3; -biti *abesse, distāre* 229, b in p (p. 2 in 3)
 odganjati *repellere, dēpellere (famem)*
 odgovoriti *respondēre*
 odhajati, oditi *proficiscī; abire, exire; (- iz boja) discēdere (superiōrem), excēdere;* 239
 odkod? *unde?*
 odkritosrčen *vērūs* 3, *sincērus* 3
 odlašati *differre, dūcere* (- dan za dnevom)

odličen *nōbilis, e (genus), praestāns, antis; eximius* 3; *excellēns, entis (ingenium); praecīlārus* 3
 odlikovati se *anteire, ante-, praecēdere, praestāre, excellere* 201
 odločilno bitko biti (začeti) *aciē dēcernere*
 odposlanec *lēgātus, ī*
 odpraviti, odpravljati *tollere*
 odpustiti, -puščati *ignōscere; dīmittere (exercitum)*
 odriniti *proficiscī; castra movēre*
 odslej *ex hōc tempore*
 odsoten *absēns, entis; - biti abesse*
 odsotnost *absentia, ae; tudi z: absēns, entis* po 182, 2
 odtod *hinc, inde*
 odvesti *trahere (in servitūtem)*
 odvzeti *adimere. ēripere (alicui aliquid); prīvāre, spoliāre, exuere (aliquem rē)*
 ogibati se *vītāre, fugere* 197
 ogled(ov)ati *īnspicere, explorāre*
 ogleduh *speculātor, ōris*
 ogromen *ingēns, entis*
 ohraniti *servāre; cōservāre; tenēre (memoriā)*
 oj! (*ē*)*heu!*
 okoli *circā, circum, circiter* (pri števnikih)
 okoliščina *tempus, oris; rēs, rei*
 okrasiti *ōrnāre, exōrnāre*
 okrogel *rotundus* 3
 Oktavian *Octāviānus, ī*
 omajati *concutere*
 omeniti *mentiōnem facere (dē aliquō), commemorāre (rem)*
 omožiti se *nūbere* 226

- oni *is, ille*
 onkraj, onstran *trāns*
 onstranski *trānsalpīnus* 3, *ulterior, us*
 opirati (opreti) se *nīti*
 opleniti *dīripere; exuere, spoliāre* 239, c (240)
 opomniti, opominjati (*ad*)*monēre* 220; (*co*)*hortārī*
 opraviti *assequī, cōnsequī, efficere*; - *imam res mihi est*
 oprostiti *absolvere* 221; *liberāre*
 opustošiti *vāstāre*
 orel *aquila, ae*
 Orest *Orestēs, is*
 Orgetorig *Orgetorīx, īgis*, helveški knez
 oropati *spoliāre, prīvāre* 239 c (240)
 orožje *arma, ōrum*
 os *āxis, is*
 ostal *reliquus* 3; pl. tudi *ceterī* 3
 ostati *manēre*
 oster *ācer, ācris, ācre (sēnsus); acūtus* 3
 osuplost *perturbātiō, ōnis*
 osvoboditelj *vindex, icis; liberātor, ōris*
 osvojitelj *expūgnātor, ōris*
 osvojiti *capere, expūgnāre, occupāre*
 ošaben *superbus* 3; priimek *Su perbus, ī*
 ošabnost *superbia, ae, insolentia, ae, arrogantia, ae*
 otok *insula, ae*
 otrok *Infans, antis; puer, ī; plur. liberī, ōrum*
 otrpniti *torpēscere*
 ovca *ovis, is*
 ovirati *prohibēre* 239, a
 ozdraviti, -ljati *medērī* 226
 ozek *angustus* 3
 ozemlje *fīnēs, ium*
 ozir, v oziru *ex parte*
 ozvezdje *sidus, eris; astrum, ī*
 oženiti se *in mātrimonium dūcere (aliquam)*
 ožigosati *coarguere.*
- Pa *autem, vērō, sed, at*
 Palamed *Palamēdēs, is*, Agamemnonov spremljevalec
 pamet *prūdentia, ae; mens, mentis; ratiō, ōnis*
 pameten *prūdēns, entis*
 pamtivek, od pamtiveka *post hominum memoriam*
 Papirij Kurzor [L.] *Papirius (ī) Cursor (ōris)*
 Par *Parus (Paros), ī*
 Parmenion *Parmeniō, ōnis*
 parski *Parius* 3
 pasti (padem) *cadere, occidere*
 pastir *pāstor, ōris*
 patricij *patricius, ī*
 Patrokel *Patroclus, ī*
 Pavzanija *Pausaniās, ae*
 pečanje *studium, ī*
 pečati se *studēre, sē dare, operam dare (alicui rei)*
 pečina *iūpēs, is; scopulus, ī*
 pehota *exercitus (ūs) pedester (tris); peditātus, ūs*
 peljati *dūcere*; - se mimo *praetervehī* 200
 Pelej *Pēleus, ī*
 Pelopida *Pelopidās, ae*
 peloponeški *Peloponnēsiacus* 3
 Peloponez *Peloponnēsus, ī*

pergamski *Pergamēnus* 3; (gen.)
Pergamī
 Periklej *Periclēs*, *is*
 perut *āla*, *ae*
 Perzej *Perseus*, *ī* (junaški Ju-
 pitrov sin)
 Perzija *Persis*, *idis*
 perzijski, peržanski *Persicus* 3;
 • gen. subst. *Parsae*, *ārum*
 Peržan *Persa*, *ae*
 pesnik *poēta*, *ae*
 pešec *pedes*, *itis*
 petje *cantus*, *ūs*
 pičel *exiguus* 3, *parvus* 3.
 pijača *pōtiō*, *ōnis*
 pijanost *ēbrietās*, *ātis*
 Pindar *Pindarus*, *ī*, slavni grški
 pesnik, rojen v Tebah
 Pir *Pyrrhus*, *ī*
 Pirej *Piraeus*, *ī*
 pirejski gen. subst. *Piraeus*, *ī*
 pirenejski *Pyrēnaeus* 3
 pisati *scribere*
 piskati *tibiis canere* (*cantāre*)
 pismeno = po pismu *per lit-
 terās*
 pismo *litterae*, *ārum*; *epistula*, *ae*
 piščalka *tibiae*, *ārum*
 Pitagora *Pythagorās*, *ae*, grški
 modrijan
 plača (vojaška) *stipendium*, *ī*
 Plateje *Plataeae*, *ārum*
 plemenit *nōbilis*, *e*; *generōsus* 3
 plemenitaš *nōbilis*, *is*; pl. tudi:
optimātēs, *ātium*
 plen *praeda*, *ae*
 pleniti *rapere*, *praedārī*
 ples, plesati *saltāre*
 pluti mimo *praetervehī*; - okoli
circumvehī 200

po *post*, *per*; *ad* (*voluntātem*);
secundum (*lēgēs*); *ā*, *ab* (*nō-
 mināre*); *ē*, *ex* (*cōgnōscere*)
 pobi(ja)ti *caedere*, *occidere*, *inter-
 ficere*, *prōsternere*, *prōftigāre*
 pod *sub*, *subter*, *īnfrā*
 podariti *dōnāre*
 podati se *cōnferre sē*, *subīre* (*pe-
 riculum*)
 podjarmiti *opprimere*, *subigere*,
sub suam potestātem redigere
 podkupiti *corrumpere* (*pecūniā*)
 podleči *succumbere*
 podne *interdiū*, *lūce*
 podoben *similis*, *e*
 podpirati *iuvāre*, *adiuvāre*
 podpoveljnik *lēgātus*, *ī*
 podreti *dēlēre*, *rescindere* (*pon-
 tem*), *dissolvere*; - do tal *ae-
 quāre solō*
 podvreči *subicere*, *subigere*; - se
 komu *in diciōnem alicūius ve-
 nīre*; - se kazni *subīre poenam*
 poedinci *singulī* 3
 poginiti *perīre*, *interīre*, *cadere*
 poglavje *caput*, *itis*
 pognati v beg *fugāre*
 pogoj *condiciō*, *ōnis*
 pogovor *colloquium*, *ī*
 pogrešati *dēsiderāre*
 poguba *perniciēs*, *ēī*
 poguben *perniciōsus* 3, *fūnestus* 3
 pogum *animus*, *ī*
 pogumen *fortis*, *e*; *animōsus* 3
 pohiteti *contendere*
 pohod *iter*, *itineris*
 poiti *dēficere* 197 in p. 1
 pojedina *epulae*, *ārum*
 poklicati (*ad*)*vocāre*; - nazaj *revo-
 cāre*

pokopati *sepelire*
 pokoriti -, pokoravati se *parēre*,
obsequī, *oboedire*, *obtemperāre*
 pokorščina *officium*, *ī*
 pokvariti *corrumpere*
 polagati *pōnere*, *collocāre* 253
 polastiti se *potīrī* 247
 poleg *iūxtā*
 poletje *aestās*, *ātis*
 poljana *campus*, *ī*
 Polikrat *Polycratēs*, *is*
 polje *ager*, *grī* (= njiva); *campus*,
ī (= poljana)
 poljedelec *agricola*, *ae*
 poljedelstvo *agricultūra*, *ae*
 poljubiti *ōsculum ferre (alicuī)*
 poln *plēnus* 3, *refertus* 3
 polniti, napolniti *com-*, *implēre*
 pomagati (*ad*)*iuvāre* 197, *adesse*
 pomanjkanje *inopia*, *ae*
 pomisliti *cōgitāre*
 pomlad *vēr*, *vēris*; pomladi *vēre*
 pomišljati se (storiti) *dubitāre*
(facere)
 pomneti *meminisse* 220, *memoriā*
tenēre; kar ljudje pomnijo *post*
hominum memoriam
 pomoč *auxilium*, *ī*; *opis*, *-em*
 pomoriti *interficere*, *occidere*
 pomorski *maritimus* 3, *nāvālis*, *e*
(pūgna, bellum)
 pomorščak *clāssiārius*, *ī*
 Pompej *Pompēius*, *ī*
 ponašati se *glōriārī*
 ponoči *noctū*
 ponosen *ēlātus* 3 (*aliquā rē*)
 pontski *Ponticus* 3; gen. *Pontī*
 popoln *perfectus* 3
 popolnem, popolnoma *omnīnō*,
plānē, *ex omnī parte (beātus)*

popolnoma *totus* 3; - premagati
dēvincere
 porabiti *ūtī*, *adhibēre (tempus)*
 poraz *clādēs*, *is*
 poraziti popolnoma *dēvincere*
 poročati *dēferre*, *trādere*
 poročilo *nūntius*, *ī*
 porušiti *dēlēre*, *dissolvere (pon-*
tem); - do tal *aequāre solō*
 posadka *praesidium*, *ī*
 posesti *possidere*
 posestnik *possessor*, *ōris*
 posestvo *praedium*, *ī*
 poskusiti, -šati *cōnārī*, *tentāre*,
experīrī
 poslanec *lēgātus*, *ī*
 poslanstvo *lēgātiō*, *ōnis*
 poslati *mittere*; - naprej *praemit-*
tere
 poslušati *audire*
 posoda *vās*, *vāsis*; pl. *vāsa*, *ōrum*
 posreči se *contingit (ut)*
 posta(ja)ti *fierī*, *existere*, *ēvādere*
 postaven (= postavno določen)
lēgitimus 3, *lēgis* (gen.)
 postaviti *pōnere*, *collocāre*, *statu-*
ere 253; *Instruere (aciem)*;
 -koga za kaj *Instituere*; *cōn-*
stituere (classem); - na čelo
praeficere; - se nasproti *ob-*
sistere, *resistere*
 postopati (s kom) *cōnsulere (in*
aliquem)
 Postumij *Postumius*, *ī*
 posušiti se *ārēscere*
 posvetiti se *sē dēdere*
 posvetovati se *cōnsultāre*
 poštenjak *homo (vir) probus*
 poštenost *probitās*, *ātis*; *honestās*,
ātis; *aequitās*, *ātis*

pot *via*, *ae*; *iter*, *itineris*
 potegniti *stringere*
 potem *postea*, *deinde*; malo -
paulo post; - ko *postquam*
 potok *rivus*, *ī*
 potolči *fundere*
 potovanje *migratio*, *ōnis*
 potovati *iter facere*, *proficiscī*
 potreben *necessarius* 3; -no je
opus est
 potrebovati *egere*, *indigere*
 potrpežljivost *patientia*, *ae*
 potruditi se = *truditi se*
 povabiti *invitare* (*ad*)
 povedati *dicere*
 povečati *augere*; pas. tudi *cre-*
scere
 poveljnik *imperator*, *ōris*; *prae-*
fectus, *ī*; pri nerimskih na-
 rodih *praetor*, *ōris*
 povzročiti *efficere*
 pozabiti *obliviscī* 220
 pozabljujost *oblivio*, *ōnis*
 pozdraviti *salutare*
 poznati *cognoscere*
 poznavalec *gnarus*, *ī*
 pozno *sero*; pozneje *postea*, *po-*
sterius
 pozvati *arcessere*, (*ad*)*hortari*
 poželeti *cupere*, *concupiscere*
 poželjenje *cupiditas*, *ātis*
 pratež *impedimenta*, *ōrum*
 prav *rectus* 3, *suus* 3 (*tempus*)
 pravica *iūs*, *iūris*; (= pravičnost)
iustitia, *ae*; po pravici *iure*,
recte, *merito*
 pravičen *iustus* 3
 pravičnost *iustitia*, *ae*; *aequitas*,
ātis
 praviti *dicere*; pravi *inquit*, *ait*

prazen *vacuus* 3; 239, c, p (240)
 prebiti (kazen) *perferre*; *per-*,
dēfungī (*labore*)
 prebivalec *incola*, *ae*
 prebivati *habitare*, *incolere*
 pred *ante*, *prae*, *prō*, *apud*
 predlog *cōnsilium*, *ī*
 predložiti (zakon) *ferre*
 predniki *maiores*, *um*
 preganjati *persequi*
 pregnanec *exsul*, *ulis*
 pregnanstvo *exsilium*, *ī*
 pregnati *pellere*, *dēpellere*, *expel-*
lere; *aquā et igni interdicerē*
 pregovoriti *persuadere* 226
 prehod *transitus*, *ūs*
 preiti *praeterire*
 prej, preje *ante*, *antea*, *prius*; -
 ali slej *ocius aut serius*
 prejeti, prejemati *accipere*
 prekašati, prekositi *superare*,
vincere, *praecedere*, *praestare*,
anteire, *antecedere*; *antecel-*
lere, *excellere*; 201
 prekoračiti *transgredi*, *transire*
 prekositi gl. prekašati
 premagati *superare*, *vincere*, *prō-*
fligare; - popolnoma *dēvincere*
 premda *quamquam*; *quamvis* (s
 konj.)
 preminiti *perire*, *interire*, *extin-*
gul
 premišljen *cōsideratus* 3
 premoč *numerus*, *ī*
 premoženje *fortūnae*, *arum*; *fa-*
cultatēs, *um*; *opēs*, *um*; *rēs*
(rei) familiāris (*is*)
 prenašati, prenesti (*per*)*ferre*,
tolerare; *transferre* (*in Aegyp-*
tum)

prepelja(va)ti *trādūcere, trāicere*
 200 p; nazaj - *redūcere (ponte)*
 prepevati *cantāre*
 prepir *discordia, ae; contrōver-*
sia, ae; contentiō, ōnis
 prepotovati *peragrāre*
 prepovedati *vetāre, interdūcere*
 prepona *praecordia, ōrum*
 prepričati *interclūdere* 229 p 1.;
prīvāre 239, c, (240); *impedire,*
nōn patī
 prepričati *persuādēre* 226
 preskočiti *trānsire*
 prestati *agere, perfungi (periculō)*
 prestolnica *rēgia, ae; sēdēs, is*
 prestopiti *dēficere* 197, p. 1
 prestrašiti *perterrere*
 pretekel *praeteritus* 3
 preteklost *vetustās, ātis; praeter-*
ita, ōrum
 pretiti s čim *min(it)ārī aliquid*
 pretor *praetor, ōris*
 prevelik *nimius* 3
 previdnost *prudentia, ae; cōn-*
silium, ī; diligentia, ae
 prevzeti *occupāre*
 prevzetnost *superbia, ae; arro-*
gantia, ae
 prezimiti *hiemāre*
 prezirati *contemnere*
 preživeti *superesse* (z dat), *su-*
perstitem esse 224, p. 3, (5);
peragere (annum)
 pri *apud, ad, penes; per (deōs)*
 Priam *Priamus, ī*
 pribežati *cōnfugere*
 približno *circiter*
 pričakovati *exspectāre; preje*
 (hitreje) nego se je pričako-
 valo 243 (244), p. 4

pričujoč biti *adesse*
 priden *diligēns, entis; sēdulus* 3
 pridobiti, -bivati *parāre (sapien-*
tiam); comparāre; conciliāre,
parere; reportāre (victōriam
ex), quaerere (glōriam); - si ve-
 liko zaslugo *bene merērī (dē)*
 pridružiti *adiungere; pridružiti*
sē sē applicāre ad
 prihajati = priti
 prihod *adventus, ūs*
 prihoden *futūrus* 3
 priimek *cōgnōmen, inis*
 prijatelj *amicus, ī*
 prijateljica *amica, ae*
 prijateljstvo *amicitia, ae*
 prijaznost *clēmētia, ae*
 prijeten *iūcundus* 3, *grātus* 3
 prikri(va)ti *cēlāre* 203
 prilizovalec *adulātor, ōris*
 primer, na primer *ut, velut*
 primera, v primeri *prō, prae*
 (= pred)
 primerjati (s, z) *comparāre, cōn-*
ferre, compōnere (cum)
 prinašati (-nesti) *ferre, afferre*
 priobčiti (komu) *commūnicāre*
 (*cum aliquō*)
 pripeljati *dūcere*
 pripeti se *accidit, contingit, ēvenit*
 pripovedovati *nārrāre, trādere*
 pripraven *aptus* 3, *idōneus* 3
 pripraviti (*com*)*parāre, inicere*
 (*metum*); - se na vojno *parāre*
bellum
 pripravljen *parātus* 3 (*bellō, ad b.*)
 priseči, prisegati *iūrāre*
 prisega *iūs iūrandum, iūris iū-*
randī
 prisiliti *cōgere*

- Prisk [Tarquinius, ī] Priscus, ī
 pristati (pristojim) *decēre*, 199;
esse 215
 pristanišče *portus*, *ūs*
 priti *venīre*, *advenīre intrāre*
(urbem); - na pomoč *subve-*
nīre, *succurrere*; pride do boja
rēs ad certāmen venit; pride
 na misel *in opīnionem vēnit*
 pritožiti se (*con*)*querī* 198
 prizanesti, -našati *parcere* 226,
temperāre 231
 priznati *fatērī*, *cōnfitērī*
 prodreti, proderem s svojim na-
 svetom *ratiō mea valet*
 proglašiti koga za kaj *dēclārāre*,
iūdicāre (hostem)
 propretor *prōpraetor*, *ōris*
 proročišče *ōrāculum*, *ī*
 prositi *ōrāre*, *petere*, *pōscere*;
 milo, ponižno prositi *suppli-*
cāre 228
 prost *simplex*, *icis*; *vacuus* 3;
liber 239, c (240, p); - biti *va-*
cāre 240 (241)
 prostor *spatium*, *ī*
 proti *contrā*, *adversus*, *versus*;
ergā, *in*; proti volji *iniūssū*;
 proti svoji volji *invītus* 3
 provincija *prōvincia*, *ae*
 prsi *pectus*, *ōris*
 prvak *prīnceps*, *ipīs*
 prvenstvo *prīncipātus*, *ūs*
 psovati *maledicere* 226
 ptica *avis*, *avis*
 Publij *Pūblius*, *ī*
 Punec (Kartažan) *Poenus*, *ī*
 punski *Pūnicus* 3
 pustiti, puščati *sinere*; = zapu-
 stiti *relinquere*.
- Rabiti *ūti* 247
 rad *libenter*, *libēns*, *entis*; rajši
 hoteti *mālle*
 radodaren *liberālis*, *e*
 radost *dēliciae*, *ārum*
 radovati se *dēlectārī*, *gaudēre*,
laetārī 245 (b)
 radovoljno *suā sponte*
 rana *vulnus*, *eris*
 rasti *crēscere*
 ravnati (s, z) *cōnsulere (in z*
ak.); - se po *imitārī* 197
 ravnina *plāniciēs*, *ēī*
 ravnodušen *aequō animō*
 razburjenost *commōtiō*, *ōnis*
 razdalja *spatium*, *īī*
 razdejati *dēlēre*, *dīruere*, *ēvertere*
 razdeliti *dīvidere (inter milītēs,*
plēbī), *distribuere (legiōnēs)*
 razen *praeter*; - tega *praetereā*
 razgovarjati se *disputāre*; *collo-*
quī; *commūnicāre* 227, p.
 razkošen *lūxuriōsus* 3, *opulentus*
 3 (*epulae*)
 različen *varius* 3; *dissimilis*, *e*,
dispār, *aris*; na različnih kra-
 jih *dīversus* 3
 razlika je *interest*
 razločevati, razločiti *dīiūdicāre*,
distinguere; - se *abhorrēre*,
differre, *discrepāre* 239 b in
 p (p 2 in 3)
 raznovrsten *varius* 3
 razprtija *discordia*, *ae*; *dissēnsiō*,
ōnis
 razrušiti *dēlēre*, *dīruere*
 razsipnost *lūxuria*, *ae*
 razsodnost *cōnsilium*, *ī*
 razširiti *proferre*
 razuzdanost *libīdō*, *inis*

razžaliti *laedere*
 razžaljenje veličanstva *laesa (ae)*
māiestās (ātis)
 razžalostiti *dolōre afficere*
 reč *rēs, reī*
 reči *dīcere*; reče, rekel je *inquit,*
ait
 rediti *alere*
 rek *dictum, ī*
 reka *flūmen, inis; fluvius, ī*
 Rem *Remus, ī*
 Remsko = Remi *Remī, ōrum*
 Ken *Rhēnus, ī*
 resnica *vēritās, ātis; vērum, ī;*
 v resnici *rē vērā*
 resnicoljub *vēritātis dīligēns,*
entis
 rešitev *salūs, ūtis*
 rešiti *servāre, liberāre*
 revež *pauper, eris*
 revščina *egestās, ātis; paupertās,*
ātis
 Rim *Rōma, ae*
 Rimljan *Rōmānus, ī*
 rimski *Rōmānus 3, ali gen. Rō-*
mānōrum
 robstvo *servitūs, ūtis*
 rod *genus, eris; gēns, gentis,*
locus, ī (nizek)
 rodbina *genus, eris; gēns, gentis,*
familia, ae
 roditi *gignere*: - se *nāscī*
 rodoljubje *patriae amor, ōris*
 rodoviten *fertilis, e; frūgifer 3;*
frūctuōsus 3
 rodovitost *fertilitās, ātis*
 rojak *civis, is; populāris, is*
 rojen *nātus 3*
 r. = rojstvo: pred Kristovim roj-
 stvom *ante Christum nātum;*

po Kr. *post Christum nātum*
 roka *manus, ūs; v rokah = pri*
penes
 Romul *Rōmulus, ī*
 ropar *latrō, ōnis; morski- praedō,*
ōnis (maritimus)
 Roscij Amerinec *Roscius (ī)*
Amerīnus (ī)
 rotiti *obsecrāre, obtēstārī*

S *cum; ē (ex); ā (ab; dē*
 sadno drevo *arbor (oris) fru-*
gifera (ae)
 Sagunt *Saguntum (us), ī*
 Saguntinci *Saguntīni, ōrum*
 Salamina *Salamis, inis*
 salaminski *Salamīnius 3, apud*
Salamīna
 Salustij [C] *Sāllustius, ī [Crīspus,*
ī], rimski zgodopisec
 sam (= nihče drug) *sōlus 3;*
ūnus 3; ipse 3
 Sam *Samus, ī*
 Samniti *Samnitēs, ium*
 samski (gen.) *Samiōrum*
 sanjati *somniāre*
 Sceva *Scaeva, ae*
 Scipion [P. *Cornēlius, ī] Scipiō,*
ōnis
 Scitje *Scythae, ārum*
 sedeti *sedere*
 sedmič *septimum*
 selski dvorec *villa, ae*
 Semiramida *Semiramīs, idis*
 sen *somnium, ī*
 senat *senātus, ūs*
 senator *senātor, ōris*
 Seneka *Seneca, ae*
 Sentin *Sentnum, ī, mesto v Um-*
briji

- Servij *Servius*, *ī*
 sestajati *cōnstāre*
 sestercij *sēstertius*, *ī* (srebrni
 novc = 20 predvojnih h)
 sestī *cōnsīdere*, *resīdere*
 sestra *soror*, *ōris*
 sever *septentriōnēs*, *um*
 shraniti *repōnere*
 sicer *quidem*; *cēterum*
 Sicilec *Siculus*, *ī*
 Sicilija *Sicilia*, *ae*
 sicilski *Siculus* 3; gen. *Siciliae*
 sila *vīs*
 silen *vehemēns*, *entis*; *ingēns*,
entis; *gravis*, *e*
 Simonid *Simōnidēs*, *is*
 sin *filius*, *ī*
 sirakuški = Sirakuz
 Sirakuze *Syrācūsae*, *ārum*
 Sirakužan *Syrācūsānus*, *ī*
 siromak *pauper*, *eris*; *miser* 3;
inops, *opīs*
 siromašen *sordidus* 3 (*vestis*)
 siromaštvo *paupertās*, *ātis*
 sirski gen. subst. *Syria*, *ae*
 Sizigamba *Sisygambis*, *is*
 skala *saxum*, *ī*
 skalina *scopulus*, *ī*
 skleniti, sklepati *dēcernere*, *sta-*
tuere, *cōstituere*; (*pācem*) *fa-*
cere; (*societātem*) *cōire*, *inīre*,
conciliāre; *iungere* (*amicitiā*);
 ·življenje *obīre diem suprēmum*
 sklep *cōsiliūm*, *ī*
 sklicati *convocāre*
 skočiti čez *trānsīltre*
 skoro *ferē*, *prope*
 skozi *per*
 skrb(nost) *cūra*, *ae*; v skrbeh
anxius 3
- skrbeti *cūrāre* 198; *cōsulere*,
prōspicere, *prōvidere* 231
 skrit *occultus* 3; - biti *latēre*
 skri(va)ti *occultāre*
 skrivši *clam*
 skromen *modestus* 3
 skromnost *modestia*, *ae*
 skupaj *ūnā*; - trčiti *congregī*
 skupen *commūnis*, *e*
 skupščina *concilium*, *ī*; *contio*,
ōnis; *conventus*, *ūs*
 skusiti, skušati *audēre*, *cōnārī*,
 slabo *male*
 sladek *dulcis*, *e*
 slava *glōria*, *ae*; *laus*, *dis*; *fāma*
ae; *honōs*, *ōris*
 slaven *glōriōsus* 3, *clārus* 3, *il-*
lūstris, *e*, *excellēns*, *entis*, *ce-*
leber, *bris*. *bre*
 slaviti *celebrāre*, *praedicāre*; -
 zmagoslavje *triumphārī*
 slavohlepen *glōria*, *ae* in *avidus* 3
 slediti *sequī*; željno - *sectārī* 197
 slej gl. prej
 sloga *concordia*, *ae*
 slovstvo *litterae*, *ārum*
 slučaj *cāsus*, *ūs*; *rēs*, *reī*
 služba *mūnus*, *eris*; *magistrātus*,
ūs
 služiti *servīre*; *esse* 235
 smatrati *habēre*, *dūcere*; *existi-*
māre
 smejati se (*ir*)*rīdēre lūdere* 198
 smelo *audācter*
 smelost *audācia*, *ae*
 smili se mi *miseret mē* 222
 smola *pix*, *picis*
 smrt *mors*, *tis*
 smrten *mortālis*, *e*; smrtna kazen
supplicium, *ī*

smrtnik *mortālis*, *is*
 sniti se *convenīre*
 snovati *mōlīrī*; *capere* (*consilium*)
 sodba *iūdicium*, *ī*
 sodnik *iūdex*, *icis*
 sodržavljan *civis*, *is*
 soglasje *harmonia*, *ae*
 Sokrat *Sōcratēs*. *is*
 solnce *sōl*, *sōlis*
 Solon *Solo* (*Solōn*) *Solōnis*
 solza *lacrima*, *ae*
 soproga *uxor*, *ōris*
 sovraštvo *odium*, *ī*; *invidia*, *ae*
 sovražen *inimicus*, *3*; *hostilis*, *e*;
 gen. *hostium*
 sovražiti *odisse*
 sovražnik *inimicus*, *ī*; *hostis*, *is*
 Sozil *Sōsylus*, *ī*
 spanje *somnus*, *ī*
 Sparta *Sparta*, *ae*
 spati *dormīre*
 spis *scriptum*, *ī*; *liber*, *librī*
 spodnji *īnferior*, *us*
 spodobi se *decet*; ne spodobi se
dēdecet 199
 spomin *memoria*, *ae*
 spominjati, spomniti *admonēre*,
commonēre; - se *meminisse*,
reminiscī; 220
 spona *vinculum*, *ī*
 sporočiti, sporočati *nūntiāre*;
prōdere, *trādere*
 sposoben *aptus* 3; *idōneus* 3
 spoštovati *diligere*; *observāre*
(lēgem)
 spoznati, -avati *nōscere*, *cōgnō-*
scere (*causam*), *reperīre*, *īn-*
venīre; *intellegere*
 spoznavanje *cōgnitiō*, *ōnis*
 spraviti *cōnferre* (*talentum*); - (v

strah) *inicere* 227; - v svojo
 oblast *diciōnis suae facere*; pod
 oblast *sub potestātem redigere*;
 - se s kom *in grātiam redire*
cum aliquō
 spravljljvost *plācābilitās*, *ātis*
 spredaj, od spredaj *ā fronte*
 sprejeti, sprejemati *accipere*, *ex-*
cipere (*aquam*), *recipere*
 spremljati *comitārī*, *prōsequī*
 spremljevalec (-lka) *comes*, *co-*
mitis
 sprva *initiō*
 sram me je *puget mē* 222
 sramota *ignōminia*, *ae*; *dēdecus*,
oris; *probrum*, *ī*; *pudor*, *ōris*
 sramoten *turpis*, *e*
 sramotiti *obtrēctāre* 228
 sramujem se *puget mē* 222
 srce *animus*, *ī*; *mēns*, *mentis*
 sreča *fortuna*, *ae*; *beātitudō*, *inis*;
rēs secundae, *res prosperae*
 srečen *fēlix*, *īcis*, *beātus* 3
 sredi *medius* 3
 sredstvo *rēs*, *reī*; pl. tudi: *facul-*
tātēs, *um*
 stanoviten *cōnstāns*, *antis*
 stanovitnost *cōstantia*, *ae*; *sta-*
bilitās, *ātis*
 star *vetus*, *eris*; (= starodavni)
antīquus 3; star (po letih)
nātus 3; starejši (*nātū*) *māior*;
 stari vek *antīquitās*, *tātis*
 starejšina *pater*, *is*; *senātor*, *ōris*
 starejšinstvo *senātus*, *ūs*
 starodavnost *antīquitās*, *ātis*
 starost (siva) *senectūs*, *ūtis*; tudi
senex, *is* po 182, 1; (= doba)
aetās, *ātis*
 starši *parentēs*, (*i*)*um*

stati *stāre*; *cōnstāre* (= veljati);
 - na strani *adesse*; stane me
 (rano) *mihi stat (vulnere)*
 staviti *pōnere, statuere* 253
 stiskati *premere*
 storiti *facere, reddere*; *inferre*
 (*iniūriam*)
 strah *metus, ūs*; *tīmor, ōris*; v
 strahu tudi: *trepidus* 3
 strahopeten *ignāvus* 3
 stran *latus, eris*; *pars, partis*;
 na strani stati *adesse*; na
 obeh straneh *utrimque*; od
 strani *ā (ab) latere*; od vseh
 strani *undique*
 stranka *factiō, ōnis*; *pars, partis*
 (tudi plur.)
 strast *cupiditās, ātis*; *libidō, inis*
 straža *vigilia, ae* (nočna); *statiō,*
ōnis (equitum)
 strela *fulmen, inis*
 strelivo *tela, ōrum*
 striči *tondere*
 Strimon *Strymō(n), onis*
 strogost *sevēritas, ātis*
 stroški, na državne stroške *pū-*
blicē, publicō sūmptū
 strup *venēnum, ī*
 studi se mi *taedet mē* 222
 stvar *rēs, rei*
 Sula *Sulla, ae*
 sužnost *servitūs, ūtis*
 Svebi *Suēbī, ōrum*, germanski
 narod
 svečenik *sacerdōs, ōtis*
 svēt, svetâ *mundus, ī*
 svet (dobri), sveta *cōnsilium, ī*
 svet adj. *sānctus* 3; *sacer* 224,
 p 5 (7)
 svetišče *templum, ī*; *dēlūbrum, ī*

svetiti *lūcere*
 svetoskrunstvo *sacrilegium, ī*
 svoboda *libertās, ātis*
 svoboden *liber* 3
 svojevóljno *suā sponte*

Šator *tabernāculum, ī*
 ščediti *parcere* 226
 ščit *scūtum, ī*; *clipeus, ī*
 ščititi *tuērī*
 še *etiam*; še ne *nōndum*
 šega *mōs, mōris*
 šele *dēmum*
 širok *lātus* 3
 škoda *dētrīmentum, ī*
 škodljiv *noxius* 3
 škrlat *purpura, ae*
 škrlaten *purpureus* 3
 štediti = ščediti
 šteti (v, med) *numerāre (in z*
abl.), putāre, itd. 204 c in p.;
 - komu za (v) kaj *tribuere*
itd. 236; *esse (z gen.)* 216
 številen *frequēns, entis*
 številnost, število *numerus, ī.*

Tabor *castra, ōrum*
 tako *sic, ita*
 talent *talentum, ī* (ca 5000 pred-
 vojnih K)
 Tarent *Tarentum, ī*
 tarentinski *Tarentinus* 3
 Tarkvinij *Tarquinius, ī*
 Tebanec, Tebljan *Thēbānus, ī*
 Tebe *Thēbae, ārum*
 tebanski, tebski *Thēbānus* 3;
 gen. subst. *Thēbānus, ī* in
Thēbae, ārum
 teči *currere*; *fluere*

- tek *cursus*, *ūs*; v teku let *intrā annōs*
- tekmovati *certāre*; *aemulārī* 197
- telesen gen. subst. *corpus*, *oris*
- telo *corpus*, *oris*
- Temistoklej *Themistoclēś*, *is*
- ter *et*, *atque*, *ac*, *que*; ter ne *neque*, *nec*
- terjati *flāgitāre*, *pōstulāre*
- Termopile *Thermopylae*, *ārum*
- Tesalci *Thessalī*, *ōrum*
- tešiti *explēre* (*odium*)
- Tevtoni *Teutonī*, *ōrum*; *Teutonēs*, *um*, germanski narod
- težek *gravis*, *e*; *difficilis*, *e*; težko prenašati *aegrē ferre*
- težiti *studēre* 226
- Tiber *Tiberis*, *is*
- Tiberij *Tiberius*, *ī*
- tikati se (česa) *pertinēre* (*ad*)
- tilnik *cervix*, *icis*
- Timoleont *Timoleōn*, *ontis*, kointinski vojskovodja
- Timotej *Timotheus*, *ī*, atenski vojskovodja
- Tir *Tyrus*, *ī*
- tiran *tyrannus*, *ī*
- tiranstvo *tyrannis*, *idis*
- Tirci *Tyrīī*, *ōrum*
- tirski *Tyrius* 3, gen. *Tyriōrum*
- Tisafern *Tissaphernēs*, *is*, peržanski satrap
- Tit *Titus*, *ī*
- tla *solum*, *ī*; *humus*, *ī*; *terra*, *ae*
- toda *sed*
- tolažiti *cōnsōlārī* 198
- tolik *tantus* 3
- toliko *tantum*; *tot* (po številu); toliko - kolikor *tantum - quantum*; *tot - quot*
- torej *igitur*, *itaque*; *proinde* pred imper. (konj.)
- tostran *citrā*, *cis*
- tostranski *cisalpīnus* 3, *citerior*, *us*
- tovariš *socius*, *ī*; (v službi) *collēga*, *ae*
- tovorni, tovorna živina *iumentum*, *ī*
- tožiti o čem (*con*)*querī* (*rem*, *dē rē*); - koga *accūsāre*, *arcessere*, *reum facere*, *pōstulāre* 221
- Tracija *Thrācia*, *ae*
- traški *Thrācius* 3; gen. subst. *Thrācēs*, *um*
- trčiti skupaj *congregatī*
- trden *fīrmus* 3
- trditi *dīcerē*, *affīrmāre*, *contendere*
- trdnost *fīrmitās*, *ātis*
- trdovratnost *pertinācia*, *ae*
- treba je *oportet*; *opus est* 248
- tretjina *tertia* (*ae*) *pars* (*tis*)
- trg (véliki) *forum*, *ī*
- trgovec *mercātor*, *ōris*
- tribun *tribūnus*, *ī*
- tridnevje *triduum*, *ī*
- trinožnik *tripūs*, *tripodis* m.
- trofeja (znamenje zmage) *tro-paeum*, *ī*
- Troja *Trōia*, *ae*
- Trojanec *Trōiānus*, *ī*
- trojanski *Trōiānus* 3, *Trōicus* 3
- trojni *triplex*, *icis*
- trošek *sūmptus*, *ūs*; na državne tr. *pūblicē*
- troveslača (*nāvis*, *is*) *trirēmīs*, *is*
- trud *labor*, *ōris*; *opera*, *ae*
- truditi se *labōrāre*, *operam dare*
- truplo *corpus*, *oris*

- tu, tukaj *hīc*
 Tucidid *Thūcīdidēs, is*
 tudi *etiam, quoque*; tudi ne
neque, nec
 tuj *aliēnus* 3 (*ab aliquō*)
 Tul Hostilij *Tullus (ī) Hostilius (ī)*
 Tulij [*Servius, ī*] *Tullius, ī*
 Tulija *Tullia, ae*
 Tuskulanum *Tūsculānum, ī* (Ci-
 cerónovo posestvo v Tuskulu)
 tužen *trīstis, e*
- Ubiti *caedere, occīdere, inter-
 ficere*
 uboštvō *paupertās, ātis*
 učen *doctus* 3; ali z *disciplīna*
 učeneč *discipulus, ī*
 učenjak *doctus, ī*
 učenje *studium, ī*
 učenost *doctrīna, ae*; *disciplīna*
 učiniti *perficere*
 učitelj *magister, trī*
 učiteljica *magistra, ae*
 učiti *docēre, pas. instituī, imbuī*;
 učiti se *discere* 203
 udariti jo *proficīscī*; udariti se
cōnfligere; - z vojsko *bellum
 inferre* 227
 udati se (usodi) *cēdere*; (sovraž-
 niku) *sē dare, sē dēdere, sē
 trādere*
 udeležiti, udeleževati se *interesse*
 227
 ugajati *placēre*
 ugasniti itr. *exstinguī*
 ugled *auctōritās, ātis*
 ugoden *iūcundus* 3, *grātus* 3;
aequus 3 (*locus*), *prōsper* in
prōsperus 3 (*iūdicium*)
 ugodnost *opportunitās, ātis*
- uiti *effugere* 197 in p 1
 ujeti *capere*
 ujetnik *captivus, ī*
 ukazati *iubēre*
 ukrotiti *domāre*
 umakniti se (*ex*)*cēdere, dēcēdere,*
abīre, exīre; 239
 umet(el)nost *ars, artis*
 umik *receptus, ūs*; znamenje
 dati za umik *signum receptū
 dare*
 umor *nex, necis*; *caedēs, is*
 umoriti *occīdere, interficere*
 umreti, umirati *morī, mortem
 obīre, - occumbere*
 uničiti *dēlēre, corrumpere, per-
 dere*; *opprimere (libertātem,
 hostem)*
 upanje *spēs, speī*
 upati *spērāre*; upati *sī audēre*
 upepeliti *incendiō dēlēre*
 upor *sēditiō, ōnis*
 upravljati *administrāre*
 upropastiti *opprimere, praecipī-
 tāre*
 uravnati *temperāre, instituere*; -
 po *accommodāre ad*
 uredba *institutum, ī*
 urediti *cōstituere (rem)*
 uslužiti se (komu) *merēri (dē)*
 usmiljenje *miserīcordia, ae*
 usmrtečev *caedēs, is*
 usmrtiti *interficere, secūrī per-
 cutere*; - se *mortem sibi cōnsci-
 scere (inferre), sē ipsum vitā
 prīvāre*
 usoda *sors, tis; fortūna, ae*; (ža-
 lostna) *cāsus, ūs*
 uspešno *prōsperē*
 ustanovitelj *conditor, ōris*

- ustanovili *condere, cōstituere*
ustanovitev mesta *urbs (is) con-*
dita (ae)
- ustje *ōs, ōris*
- utabcriti se *castra pōnere*
- utrdba *castellum, ī*
- uveriti *persuādēre* 226
- uvideti *intellegere*
- uživati *fruī, ūti (patrōciniō);*
esse (dīgnitāte)
- užugati *opprimere*
- V *in, inter*; v (teku) *intrā*
vabilo *illecebra, ae; invītātiō,*
ōnis
- vabiti *invītāre*
- vaja *ūsus, ūs; exercitātiō, ōnis*
- vajen *assuētus* 227, p; *consuētus*
3; - biti (= običavati) *solēre,*
cōnsuēvisse
- varati *fallere. dēcipere*
- varen (pred) *tūtus* 3 (*ā*)
- varovati *tuērī dēfendere* 239, p 3
- varovati se *cavēre* 231
- varstvo *patrōcinium, ī; prae-*
sidium, ī, fidēs, eī (pūblica)
- vas *vīcus, ī*
- važen *gravis, e; māgnus* 3 (*rēs*);
važno je *interest* 223
- včasi *nōnnumquam*
- včera^j *herī*
- vdolbsti *īnsculpere, incīdere* 253
- večen *aeternus* 3
- večina *plēriq̄ue, plēraeq̄ue, plē-*
raque; māior-, māxima pars
- večinoma *plērumq̄ue; māximam*
partem
- večjidel *plērumq̄ue; (= večina)*
plēriq̄ue, plēraeq̄ue, plēraque
- veda *disciplīna, ae; lītterae, ārum*
- vedeti *scīre, nōvisse, nōn ignārum*
esse; ne vedeti nescīre, ignō-
rāre
- vedno *semper, perpetuō*
- vedoma *sciēns, entis*
- Veji *Vēi, iōrum*
- vek, stari vek *antīquitās, ātis*
- veleizdaja, veleizdajstvo *perdu-*
elliō, ōnis; laesa (ae) māiestās
(ātis) ali samo *māiestās*
- veleti *iubēre*
- velik *māgnus* 3
- veljak *princeps, ipis*
- veljati *valēre, vigēre; (= smatrati*
se) habērī, exīstimārī; esse,
cōnstāre
- vendar *tamen, sed; doklej ven-*
dar? quoūsque tandem?
- venec *corōna, ae*
- Venuzija *Venusia, ae*, mesto ob
apulskem obrežju
- Ver *Verrēs, is*
- Vercingetorig *Vercingetorīx, īgis,*
galski prvak
- verovati *crēdere*
- ves *omnis, e, cūnctus* 3; *tōtus* 3
- vse do *ūsque ad*
- veseliti *dēlectāre; - se gaudēre,*
laetārī 245
- vesoljni *ūniversus* 3
- vest *cōnscientia, ae*
- vešč *perītus* 3
- videti *vidēre, intellegere; naprej*
- prōvidēre, prōspicere
- vinska trta *vītis, is*
- viseti *pendēre*
- visok *altus* 3; *excelsus* 3 (*sta-*
tūra); *māgnus* 3 (glede cene),
amplus 3 (*mūnus*)
- vkrcati se *in nāvem ēscendere*

vlada *imperium*, *ī*, *dominātiō*,
ōnis

vladar *prīnceps*, *īpis*; *rēctor*, *ōris*
vladoželjen *imperium*, *ī* in *cu-*
pidus 3

vnema *studium*, *ī*; *ārdor*, *ōris*
voditeljica *dux*, *ducis*

voditi *dūcere*, *regere* (*iuventū-*
tem); *praeesse* (*cīvitātī*)

vodnik *dux*, *ducis*

vodstvo, pod vodstvom koga
duce aliquō

vojak *mīles*, *ītis*

vojaški gen. *mīlitum*

vojaštvo *rēs mīlitāris* (*bellica*)

vojen gen. subst. *bellum*, *ī*

vojevati *gerere* (*bellum*)

vojna *bellum*, *ī*; - z morskimi ro-
parji *bellum praedōnum*

vojska *exercitus*, *ūs*

vojskovati se *bellum gerere*

vojskovodja *dux*, *cis*; *imperātor*,
ōris

volja *voluntās*, *ātis*, *arbitrium*, *ī*;
proti volji *iniūssū*; proti svoji
volji *invītus* 3

Voluzen *Volusēnus*, *ī*

vprašati (*inter*)*rogāre*, *quaerere*
(*dē*, *ex*): - za svet *cōnsulere*
vpričo *cōram*

vrata *porta*, *ae*

vreči *iacere*, *cōnicere*; - pod *sub-*
icere 227; - proč *prōicere*

yreden *dīgnus* 3 (*rē*); - biti *esse*
vrednost *pretium*, *ī*

vrl *strēnuus* 3, *bonus* 3 (*cīvis*,
animus)

vrlina *virtūs*, *ūtis*

vrnitev *reditus*, *ūs*

vrniti *reddere*; - se *redīre*, *revertī*

vrsta *genus*, *eris*

vršiti = izvršiti

vsaditi *īnserere*

vsaj *quidem*, *certē*, *saltem*

vsak *quisque*, *quīvis*; *omnis*, *e*;
vsako leto *quotannis*; vsak dan
cottdiē

vsakovrsten *omnium generum*

vselej *semper*

vsled *ob*, *propter*, *ex*; sam abl.
vstopiti *īntrāre*

vzdržati, vzdržavati *abstinēre*;
- se *abstinēre* (*sē*) 239, a

vzeti *sūmere*, *capere* (*urbem*),
accipere; - nase *subīre*; - s se boj
dūcere, *efferre sēcum*; - za ženo
aliquam uxōrem dūcere; - za
moža *nūbere* 226; - v hišo *reci-*
pere tēctō

vzgajati *ēducāre*

vzglede *exemplum*, *ī*

vzklikniti *exclāmāre*

vzljubiti se *probārī* (*alicuī*)

vzprejeti *accipere*

vzrok *causa*, *ae*.

Za *prō*; *ad*; *secundum*; *post*; *dē*;

(časovno) *temporibus*, *aetate*

zabava *voluptās*, *ātis*

zabosti *dēfigere* 253

zabraniti *occurrere* (*cōnsiliō*)

začetek *initium*, *ī*

začeti *incipere* (151, p); *suscipere*
(*bellum*); *commitere*, *īnīre*
(*proelium*); *ortī*, *initium fa-*
cere (*ā*)

začetnik (rodu) *auctor*, *ōris*

zadaj, od zadaj *ā tergō*

zadati, -dajati *īnicere* (*metum*);
cōnscīscere (*mortem*)

- zadene me kaj *incidō in rem*;
afficior (poenā)
 zadeva *rēs, reī*
 zadnji *posterus* 3, *ultimus* 3; vsi
 do zadnjega *omnēs ad ūnum*
 zadostovati *satis esse, sufficere*
 zadovoljen *contentus* 3; - sem
 tudi: *mē nōn paenitet (piget)*
 222
 zagledati *cōnspicere, animadver-*
tere
 zagovarjati *dēfendere*
 zahvaliti (se) *grātiās agere alicui*
 zakaj? *cur?* = kajti *nam, enim*
 zakon *lex, legis* (= postava); *ma-*
trimonium, ī
 zakriviti *committere*
 Zama *Zama, ae*, afriško mesto
 zanašati se (*cōn*)*fidere* 225, b
 in p; zanašajoč se (na) *frētus,*
(cōn)fsus (rē)
 zanesti *dēferre*
 zaničevati *contemnere, dēspicere;*
prō nihilō habēre
 zanikaren *nēquam*
 zanikati *negāre*
 zapadni *occidentis* (gen.)
 zapaziti *animadvertere*
 zapiski *ācta, ōrum*
 zapoditi v beg *fugāre*; (*con*)*ver-*
tere-, cōnicere in fugam
 zapoved *lex, legis*; = zapovedo-
 vanje *imperium, ī*
 zapustiti, -puččati *relinquere, dē-*
serere; dēcēdere, ēgredī 239, a,
 zaradi *propter, causā, ob*; -tega
propterea, quam ob rem, eā
dē causā
 zaročiti (s, z) *dēspondēre (alicui)*
 zarota *cōniūrātiō, ōnis*
- zarotiti se *cōniūrāre*
 zasesti *occupāre*
 zaslepiti *occaecāre*
 zasługa *meritum, ī*; velike za-
 sluge si pridobiti (za) *bene*
merēri (dē)
 zaslužen *bene meritus* 3
 zaslužiti *dīgnum esse* 248
 zasmeh *lūdibrium, ī*
 zastonj *grātis*
 zastopati *agere (causam)*
 zastran *per*
 zaščita *praesidium, ī*
 zatožiti *accūsāre* 221
 zatrjevati *dicere; cōnfirmāre, af-*
firmāre
 zaupanje *fidūcia, ae; fidēs, eī;*
 - imeti do koga *fidem habēre*
alicui
 zavarovati *cōnfirmāre*
 zavest *cōnscientia, ae*
 zaveza *societās, ātis; foedus, eris*
 zaveznik *socius, ī*
 zavidati *invidēre* 228
 zavojščiti *bellō persequi; bellum*
inferre 227
 zavrteti se *volvi*
 zaznamovati *sīgnificāre*
 zaznavati *percipere, cōgnōscere*
 zažgati *incendere*
 zbežati (*cōn*)*fugere*
 zbirati *cōgere (exercitum)*
 zboleti *morbō implicārī, - affici*
 zbor *conventus, ūs*
 zbrati *colligere, congregāre, cō-*
gere; zbrani očetlje *patrēs cōn-*
scriptī
 zdeti se *vidēri*
 zdrav *sānus* 3. *salūber, bris, bre;*
 - biti *valēre*

- zdravilo *remedium*, *ī*, *medicā-mentum*, *ī*
 zdraviti *medērī* 226, *sānāre*
 zdravje *valētūdō*, *inis*; *salūs*, *ūtis*
 zdravnik *medicus*, *ī*
 združen *ūniversus* 3, *cōniūnctus* 3
 združiti, združevati *cōniungere*
 zediniti se *convenit* 201
 Zela *Zēla*, *ae*, mesto ob armen-
 ski meji
 zelo *admodum*, *valdē*, *māgnopere*
 zemljekrog *orbis (is) terrārum*
 zemljišče *ager*, *agri*
 zet *gener*, *erī*
 zgoditi se *fierī*
 zgodopis *historia*, *ae*
 zgodopisec (*rērum*) *scriptor*, *ōris*
 zgodovina *historia*, *ae*
 zgovoren *ēloquēns*, *entis*
 zgovornost *ēloquentia*, *ae*
 zgrabiti *comprehendere*; - za *cor-ripere (rem)*; - se *manum (-ūs) cōnserere*
 zgraditi *aedificāre (clāssem, nāvem)*, *exstruere*; *facere (pontem in flūmine)*
 zgruditi se *corruere*, *concidere*
 zibel *cūnae*, *ārum*
 zid, zidovje *mūrus*, *ī*; *moenia*, *ium*
 zidati *aedificāre*
 zima *hiems*, *is*
 zlasti *praecipuē*, *māximē*, *imprīmīs*
 zlat *aureus* 3
 zlato *aurum*, *ī*
 zlo *malum*, *ī*; *miseria*, *ae*; (= napa-
 paka) *vitium*, *ī*
 zločin *scelus*, *eris*
 zlorabiti *abūtī*
- zmaga *victōria*, *ae*
 zmagalec *victor*, *ōris*; *superior*, *ōris*
 zmanjšati *obtrectāre (laudī)*
 zmerjati *increpāre*
 zmernost *temperantia*, *ae*, *moderātīō*, *ōnis*
 zmota *error*, *ōris*
 značaj *mōrēs*, *um*; *ingenium*, *ī*
 značajen *summā cōnstantiā*; *cōn-
stāns*, *antis*
 znamenit *nōbillis*, *e (rēgia)*; *īn-
signis*, *e*; *memorābilis*, *e*
 znamenje *signum*, *ī*; zmagalno -
tropaeum, *ī*
 znan *notus* 3; znano je *cōnstat*
 znanje (= veda) *scientia*, *ae*; *nō-
titia*, *ae*
 znesti, znositi *comportāre*, *cōn-
ferre*
 zrak *aura*, *ae*; *āēr*, *āeris*
 zvest *fidēlis*, *e (memoria)*; *fi-
dus* 3
 zvestoba *fidēs*, *eī*
 zvezda *stella*, *ae*; *sīdus*, *eris*
 zvijača *dolus*, *ī*
 zvijačno *dolō*.
- Žalost *dolor*, *ōris*; *trīstitia*, *ae*;
maeror, *ōris*
 žalosten *miser* 3
 žalovati (nad) *dolēre*, *lūgēre* 198
 žareti *ārdēre*, *flagrāre (cupiditāte)*
 že *iam*
 žeja *sitis*, *is*
 žeja me (po čem) *sitiō* 4 (*rem*)
 železo *ferrum*, *ī*; v železje vko-
 vati *catēnās inicere (alicuī)*
 željno *cupidē*
 želod *glāns*, *glandis* (nav. pl.)

žena, ženska *mulier, eris; fēmina, ae; uxor, ōris*

žezlo, pod svoje žezlo spraviti *sub (in) potestātem suam redigere*

žito *frūmentum, ī; rēs (reī) frūmentāria (ae)*

žival *animal, ālis; bēstia, ae* (nasprotje *homo*)

živeti *vīvere* 246, p

živež, dovažanje živeža *comme-*

ātus, ūs

živilo *alimentum, ī, cibus, ī; pl. tudi: cibāria, ōrum*

živina tovarna *iumentum, ī*

življenje *vīta, ae; na življenje in smrt tožiti capitīs accūsāre*

životinja *animal, ālis; animāns, antīs*

žrebat *sortīrī*

žrtvovati *immolāre*

žveplo *sulphur, uris.*